

Īpašais ziņojums

ES aģentūru nākotne – iespējama lielāka elastība un sadarbība

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–VI
Ievads	01–11
ES aģentūru daudzveidība	01–06
Pārorientācija no atbilstības nodrošināšanas uz darbības rezultātiem	07–11
Revīzijas tvērums un pieeja	12–15
Apsvērumi	16–43
Aģentūru dzīves ciklam trūkst elastības	16–43
Komisija, ierosinot izveidot aģentūru, ne vienmēr rūpīgi apsver alternatīvas	16–21
Netiek pietiekami izvērtēta esošo aģentūru piemērotība un saskaņotība	22–32
Aģentūras ir pakļautas ar neatbilstīgiem cilvēkresursiem un finanšu resursiem saistītiem riskiem	33–40
Ilgadējais plānošanas process ir ilgstošs un nav piemērots strauji mainīgai videi	41–43
Pilnībā nav izmantots aģentūru kā zinātības apmaiņas un tīklošanas centru potenciāls	44–83
Valdes sastāvs ne vienmēr nodrošina efektīvu lēmumu pieņemšanu	44–49
Budžeta lēmēj institūcija prasa atbildību no aģentūrām par finanšu un atbilstības jautājumiem, taču darbības rezultātiem ir sekundāra nozīme	50–53
Aģentūras vairāk ziņo par darbības rezultātu aspektiem, taču to ieguldījums ES politikas īstenošanā un sadarbībā netiek skaidri izvērtēts un darīts zināms iedzīvotājiem	54–64
Aģentūru un citu valsts, ES un starptautisko iestāžu sadarbība kopumā ir sekmīga, tomēr ir daži izņēmumi	65–83
Secinājumi un ieteikumi	84–89

Pielikumi

I pielikums. Šajā pārskatā minēto ES aģentūru un citu struktūru saraksts

II pielikums. ES aģentūru un citu struktūru Komisijas partnerģenerāldirektorāti

III pielikums. Ieinteresēto personu apsekojumā iegūtie būtiskākie dati un rezultāti

IV pielikums. Lielo datu analīzē konstatētais ziņu sadalījums

V pielikums. Federālo aģentūru tiesiskais regulējums Amerikas Savienotajās Valstīs un Austrālijā

VI pielikums. Budžeta līdzekļu sadale / izmaksu aprēķināšana / pārvaldība pa darbības jomām

VII pielikums. ERP īpašo ziņojumu saraksts, kas 2017.–2019. gadā publicēti saistībā ar aģentūrām

VIII pielikums. ES aģentūru un citu struktūru budžeta uzbūve (2018. g.)

Akronīmi un saīsinājumi

Glosārijs

Atbildes

Eiropas Komisijas atbildes

ES aģentūru tīkla (EUAN) atbildes

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras (EU-OSHA) atbildes

Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (EASO) atbildes

Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras (Frontex) atbildes

Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) atbildes

Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja (EUIPO) atbildes

Vienotās noregulējuma valdes (VNV) atbildes

Revīzijas darba grupa

Laika skala

Kopsavilkums

I ES decentralizētās aģentūras un citas struktūras ("ES aģentūras") ir struktūras, kuras tiek pārvaldītas saskaņā ar Eiropas publiskajām tiesībām un kurām ir juridiskas personas statuss, un ar to decentralizētās aģentūras atšķiras no ES iestādēm. Patlaban 37 ES aģentūras atrodas 23 dalībvalstīs un risina plašu jautājumu loku, kas skar ES iedzīvotāju intereses. Lielākā daļa aģentūru tika izveidotas laikposmā no 2000. līdz 2010. gadam. Cita starpā tās ir aģentūras šādās jomās: aviācijas drošība, pārtikas nekaitīgums, arodmācības, vienlīdzīgas iespējas, finanšu un banku nozares stabilitāte, vide, dzīvnieku aizsardzība, migrācija un robežkontrole. 2018. gadā aģentūru kopējais gada budžets bija 4,0 miljardi EUR (atbilst 2,8 % no ES vispārējā budžeta), un visās aģentūrās kopā bija nodarbināti 8957 darbinieki (13,4 % no kopējā darbinieku skaita, kas nodarbināti ES iestādēs un aģentūrās).

II ERP līdz šim galvenokārt pievērsusies atsevišķu aģentūru sniegumam, un šis ir ERP pirmais vispārējais izvērtējums par ES ieviestajiem nosacījumiem, ar kuriem nodrošina, ka aģentūras efektīvi īsteno savu politiku visu iedzīvotāju interesēs. ES aģentūrām raksturīgas dažādas pārvaldības struktūras, pilnvaras un uzdevumi, un dažādas aģentūras izveidotas dažādu problēmu risināšanai. Tas apgrūtina aģentūru vispārējo darbības rezultātu izvērtēšanu. Taču to kopējais mērķis ir īstenot ES politiku un sadarbību Eiropā ES pilsoņu interesēs.

III Mēs veicām šo revīziju, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta, Eiropas Komisijas un pašu ES aģentūru pausto interesi. Šā ziņojuma nolūks ir rosināt diskusiju par to, kā turpmāk ES būtu jāīsteno aģentūru darbības rezultātu pārvaldība. Ziņojuma pamatā ir informācija, ko esam ieguvuši, veicot aģentūru ikgadējo finanšu revīziju, kā arī iepriekšējās atsevišķu aģentūru lietderības revīzijas. Iegūto informāciju papildinājām ar ES iestāžu un visu aģentūru būtiskāko dokumentu plašu pārbaudi, intervijām ar Komisijas un aģentūru galvenajiem darbiniekiem, aģentūru ieinteresēto personu plaša mēroga apsekojumu, konsultācijām ar divām ekspertu un ieinteresēto personu grupām, analīzi par aģentūru darba atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos (lielo datu analīzi) un ES aģentūru snieguma satvara salīdzinājumu ar Amerikas Savienoto Valstu un Austrālijas aģentūrām.

IV Mūsu revīzijas galvenais jautājums ir šāds: vai Komisija un aģentūras ir ieviesušas atbilstīgus nosacījumus, lai nodrošinātu ES aģentūru darbības rezultātu sasniegšanu? Mēs noteicām divus būtiskus kritērijus attiecībā uz visām aģentūrām. Pirmais kritērijs ir *elastība, lai aģentūras varētu īstenot attiecīgo ES politiku un sadarbību Eiropā*, it īpaši, ja politikas tvērums ir plašs un mainīgs sarežģītajā globālajā situācijā. Elastības nodrošināšana bija viens no mērķiem Komisijas, Padomes un Parlamenta 2012. gadā parakstītajā Vienotajā pieejā, paredzot visu aģentūru regulāru izvērtēšanu. Tomēr praksē šis mērķis ir sasniegts tikai daļēji, un mēs konstatējam elastības trūkumu gan aģentūru izveidē un darbībā, gan arī iespējamā likvidācijā.

V Otrais snieguma kritērijs, ko pārbaudījām, bija tas, cik lielā mērā aģentūras bija *zinātības un tīklošanas centri ES politikas īstenošanai*. Lai to nodrošinātu, nepieciešama labi organizēta pārvaldība un sadarbība. Mēs konstatējam gadījumus, kad pārvaldības kārtība bija pārmērīgi sarežģīta vai vāja, un secinājām, ka informācija par darbības rezultātiem bija vērsta uz tiešajiem rezultātiem un darbībām, nevis uz to devumu politikas īstenošanā. Mūsu veiktā revīzija parādīja, ka sadarbības trūkums ar dalībvalstīm, attiecīgo nozari, Komisiju vai citām aģentūrām un/vai to atbalsta trūkums dažām aģentūrām liedz pilnvērtīgi veikt savas funkcijas.

VI Komisijai un aģentūrām sniedzam šādus ieteikumus:

- 1) nodrošināt piemērotību, saskaņotību un elastību aģentūru izveidē;
- 2) elastīgāk piešķirt resursus;
- 3) uzlabot pārvaldību, pārskatatbildību un darbības rezultātu paziņošanu; kā arī
- 4) stiprināt aģentūru kā zinātības un tīklošanas centru lomu.

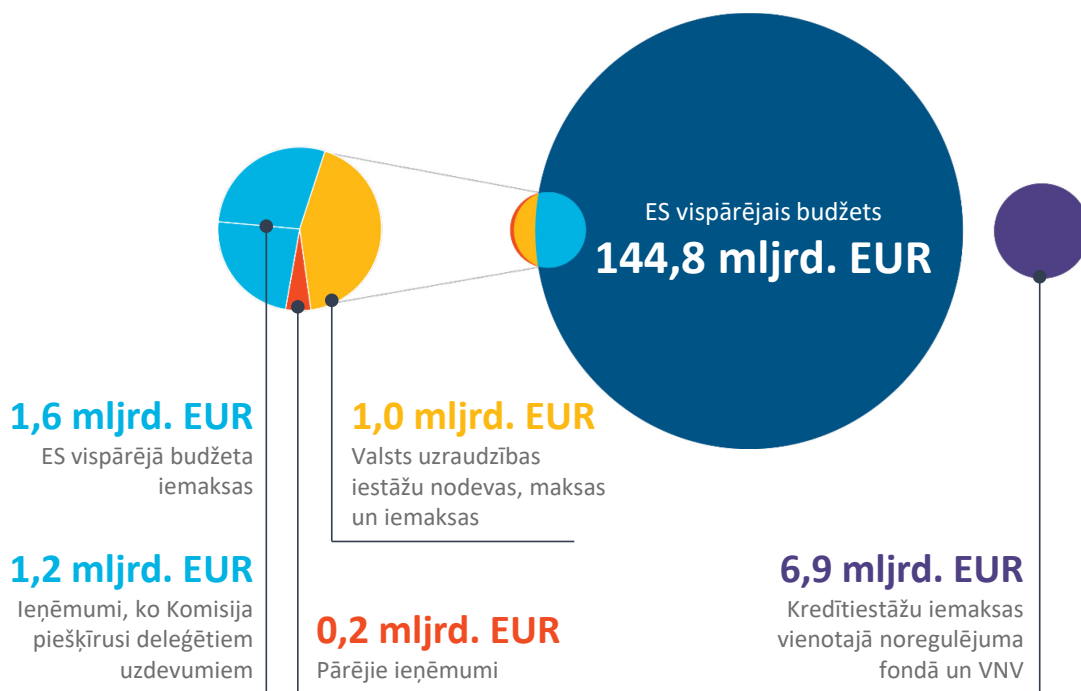
Ievads

ES aģentūru daudzveidība

01 ES decentralizētās aģentūras un citas struktūras ("ES aģentūras") ir struktūras, kuras tiek pārvaldītas saskaņā ar Eiropas publiskajām tiesībām un kurām ir juridiskas personas statuss, un ar to decentralizētās aģentūras atšķiras no ES iestādēm. Aģentūras tiek izveidotas ar sekundāriem tiesību aktiem. Ir dažādu juridisko formu aģentūras – sešas Komisijas izpildaģentūras un 37 ES decentralizētās aģentūras. Komisijas izpildaģentūras darbojas kā paplašinātas Komisijas struktūrvienības, lai īstenotu konkrētus uzdevumus Komisijas vārdā. Šajā ziņojumā, ja vien nav norādīts citādi, ar vārdu "aģentūras" mēs apzīmējam ES decentralizētās aģentūras un citas struktūras.

02 Aģentūras, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, uz nenoteiktu laiku izveido likumdevējs (Padome un Parlaments). Katru aģentūru vada valde, kurā ir gan dalībvalstu, gan Komisijas pārstāvji. Valdes locekļi veicina ES politikas īstenošanu un atbalsta ES un dalībvalstu sadarbību, apvienojot tehnisko zinātību.

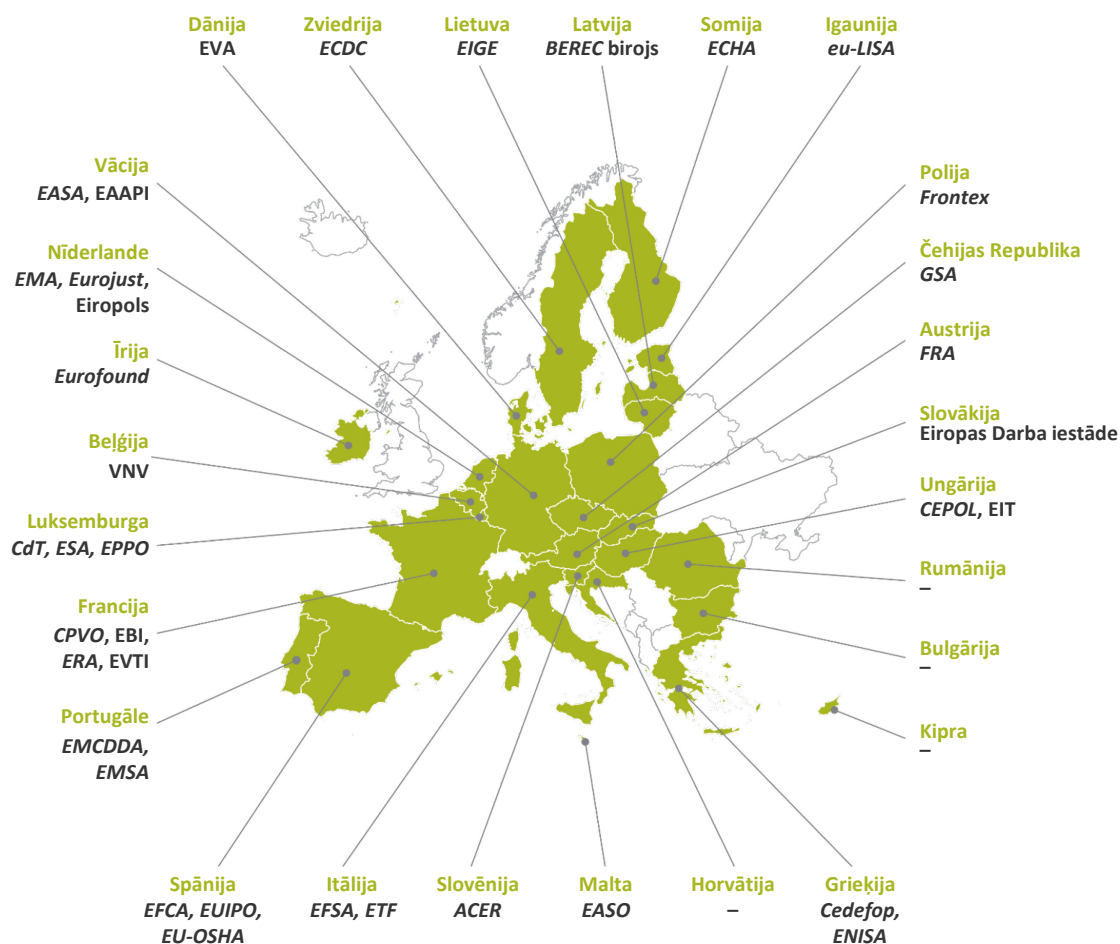
1. attēls. ES aģentūru un citu struktūru finansēšana

Avots: ES 2018. gada vispārējais budžets un aģentūru 2018. gada budžets; ERP apkopojums.

03 2018. gadā visu aģentūru (izņemot VNV) kopējais budžets bija 4,0 miljardi EUR (2,8 % no ES 2018. gada vispārējā budžeta; sk. [1. attēlu](#)). Visu šajā ziņojumā minēto aģentūru pilnie nosaukumi sniegti [1 pielikumā](#). Ņemot vērā Vienotās neregulējuma valdes (VNV) īpašās pilnvaras izveidot neregulējuma fondu, ko finansē kredītiestādes, tās 2018. gada budžets bija 6,9 miljardi EUR (0,1 miljards EUR bija valdes administratīvais budžets un 6,8 miljardi EUR – fonda budžets). 2018. gadā aģentūras atradās 23 dalībvalstīs (sk. [2. attēlu](#)) un nodarbināja 8957 darbiniekus¹ (13,4 % no visiem darbiniekiem, kas nodarbināti ES iestādēs un aģentūrās; sk. [3. attēlu](#)) no visām dalībvalstīm.

2. attēls. ES aģentūru un citu struktūru atrašanās vieta

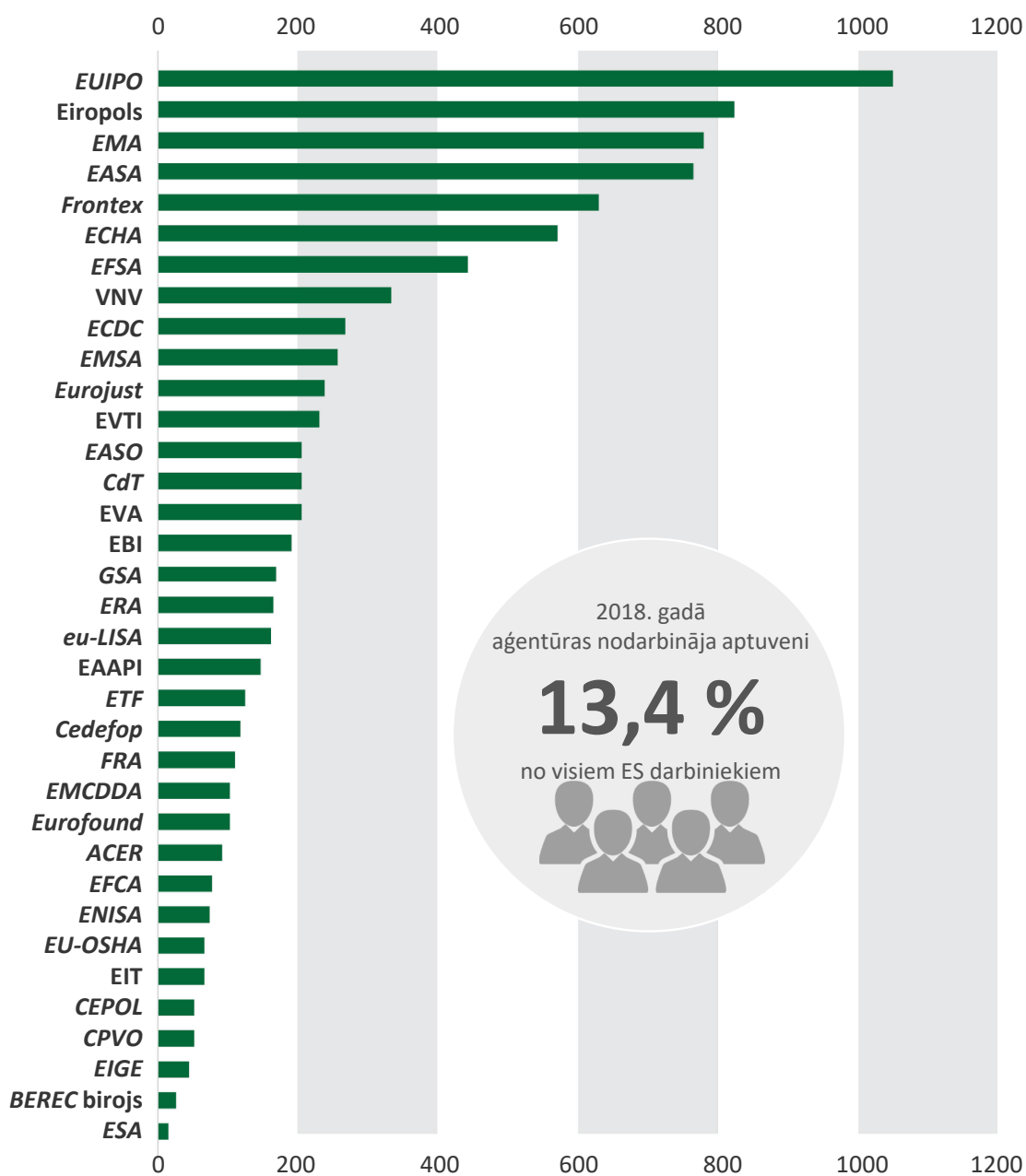
Avots: ERP.

¹ Šie skaitliskie dati par darbiniekiem ietver ierēdņus, pagaidu darbiniekus, līgumdarbiniekus un norīkotos valstu ekspertus.

3. attēls. ES aģentūru un citu struktūru darbinieki

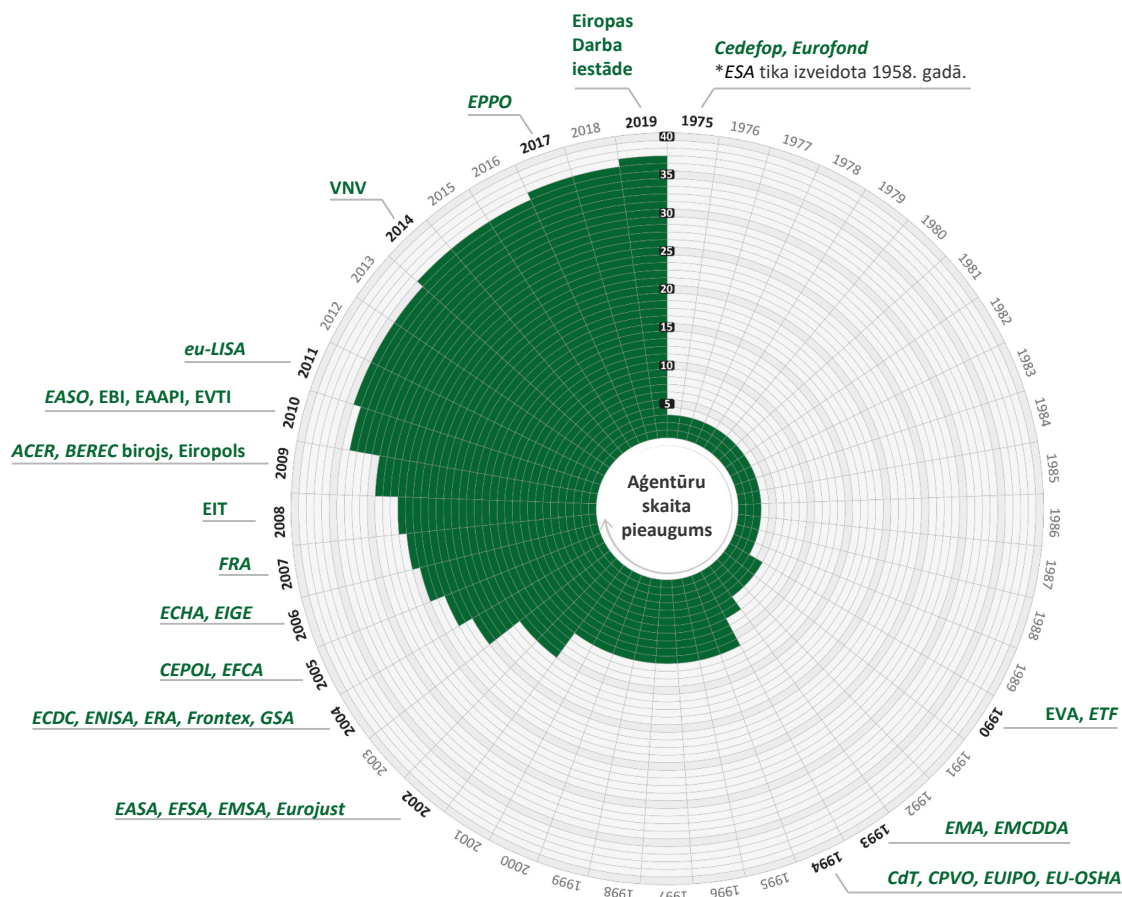
Darbinieku skaits aģentūrās

Avots: ERP.

04 Pirmās aģentūras (*Cedefop* un *Eurofound*²) tika izveidotas 1975. gadā. Pēc tam, kad 1987. gadā stājās spēkā Vienotais Eiropas akts, kura mērķis bija iekšējā tirgus izveides pabeigšana līdz 1992. gadam, deviņdesmitajos gados tika izveidotas vēl vairākas aģentūras, tomēr lielākā daļa aģentūru tika dibinātas jaunās tūkstošgades pirmajā desmitgadē (sk. [4. attēlu](#)).

4. attēls. ES aģentūru un citu struktūru skaits

Piezīme: Attēlā dotie skaitļi norāda uz gadiem, kad stājās spēkā aģentūru izveides akti.

Avots: ERP gada ziņojums par ES aģentūrām 2018. finanšu gadā.

05 Aģentūras tika izveidotas, ja radās kādas īpašas vajadzības. Tā, ievērojams skaits aģentūru tika izveidotas vai jau esošajām uzticēti papildu pienākumi, reaģējot uz krīzi (piemēram, EBI, EAAPI, EVTI un VNV finanšu sektorā; *EASO* un *Frontex* migrācijas un robežkontroles jomā; *EMSA* un *EFCA* jūrlietu drošības un zivsaimniecības kontroles jomā). Lielākā daļa aģentūru tika izveidotas kā jaunas struktūras, lai pārņemtu pienākumus, kurus līdz to izveidei veica Komisija un/vai dalībvalstis. Komisija šādu

² Vietas taupības nolūkā, pieminot visas aģentūras, mēs izmantojam abreviatūras/akronīmus. Aģentūru pilnie nosaukumi ir sniegti [1 pielikumā](#).

nepieciešamību pamatoja ar to, ka attiecīgie uzdevumi bija lielā mērā tehniski vai ka bija jāpanāk efektivitāte, un specializēta struktūra attiecīgos uzdevumus varētu veikt efektīvāk vai elastīgāk, turklāt tā varētu labāk piesaistīt kompetentus un specializētus darbiniekus un uzkrāt zinātību. Dažas aģentūras (piemēram, Eiropols, EBI, EAAP un EVTI) bija Eiropas līmeņa starptautisku struktūru pienākumu pārņēmējas.

06 Aģentūras var grupēt pēc dažādiem principiem, piemēram, atbilstīgi to galvenajiem uzdevumiem un pienākumiem:

- 1) pirmā aģentūru grupa atbalsta mērķus iekšējā tirgus, veselības un vides jomā un veic reģistrāciju, sertifikāciju un atļauju izsniegšanu ES līmenī (piemēram, CPVO, EASA, ECHA, ERA EUIPO, EFSA un EMA);
- 2) otrajai aģentūru grupai ar pilnvarām drošības un tiesiskuma jomā ir plašāki operatīvie pienākumi, un tās palīdz dalībvalstīm, koordinējot kopīgas darbības (piemēram, CEPOL, EASO, Eurojust, Eiropols un Frontex);
- 3) trešajai aģentūru grupai ir galvenokārt noteikumu izstrādes un uzraudzības pienākumi (piemēram, ACER, EBI, EAAP un EVTI izstrādā tehniskos standartus enerģētikas un finanšu nozarēs un nodrošina vienotu uzraudzības praksi visā ES);
- 4) pēdējās grupas aģentūras nodarbojas galvenokārt ar pētniecību, datu vākšanu un analīzi, lai palīdzētu ES iestādēm un dalībvalstīm izstrādāt pierādījumus balstītu politiku (piemēram, Cedefop, EIGE un FRA).

Pārorientācija no atbilstības nodrošināšanas uz darbības rezultātiem

07 Katra aģentūra tiek izveidota ar atsevišķu un konkrētu izveides aktu. Ņemot vērā katras aģentūras specifiskās darbības, tām ir atšķirīgi pārvaldības modeļi, finansējuma avoti, novērtēšanas prasības u. c.

08 Parlaments, Padome un Komisija 2012. gadā parakstīja Kopīgo paziņojumu par decentralizētām aģentūrām, tā pielikumā izklāstot "Vienotās pieejas" koncepciju; tas bija solis uz priekšu, lai pārietu no pārvaldības, kas orientēta uz finansēm un atbilstību, uz pārvaldību, kas lielākā mērā orientēta uz darbības rezultātiem. Vienotajā pieejā bija uzsvērts, ka aģentūru direktoriem būtu jānosaka skaidrāka atbildība par darbības rezultātiem. Vienotajā pieejā cita starpā tika ierosināta divu līmeņu pārvaldības struktūra, ja tas varētu uzlabot efektivitāti (valde un izpildvalde), gada un daudzgadu darba programmu un gada darbības pārskatu sagatavošana, aģentūru un to direktoru

darbības rādītāju noteikšana, budžeta līdzekļu sadales/pārvaldības pa darbības jomām sistēmu (*ABB/ABM*) ieviešana, periodiski ārējie novērtējumi u. c.

09 Lai varētu pilnveidot uz darbības rezultātiem vērstas pārvaldības un uzraudzības satvaru, Komisija ir pieņēmusi arī dažādus instrumentus, tostarp finanšu pamatregulu aģentūrām (regulu pieņēma 2013. gadā un atcēla un aizstāja 2019. gadā); pamatnostādnes, saskaņā ar kurām izstrādājami vienotie programmdokumenti (VP), kuros ietilpst aģentūras gada darba programma kopā ar mainīgu triju gadu darba programmu, kā arī konsolidētie gada darbības pārskati (KGDP) (2014. g., pārskatīšana 2020. g.), kuros atspoguļots Komisijas jaunākais satvars attiecībā uz decentralizēto aģentūru budžetu, plānošanu, ziņošanu, sniegumu un pārvaldību; un labāka regulējuma pamatnostādnes un labāka regulējuma rīkkopu (2017. g.).

10 Arī ES aģentūru tīkls (*EUAN*), ko aģentūras izveidoja, lai veicinātu savu pamanāmību un noteiktu iespējamās sinerģijas, sekmēja lielākā mērā uz darbības rezultātiem vērstas kultūras veidošanu. *EUAN* 2012. gadā izveidoja Darbības rezultātu uzlabošanas tīklu (*PDN*), kas aktīvi veicina prakses apmaiņu, sadarbību ar darbības rezultātiem saistītos jautājumos un, zināmā mērā, ja tas iespējams, dalīšanos ar pakalpojumiem. *PDN* ir izstrādājis instrumentus, piemēram, “Izvērtēšanas rokasgrāmatu aģentūrām” (2018. g.), “Pašnovērtējuma rīkkopu uz īstenošanas sniegumu/rezultātiem balstītai virzībai” (2018. g.) un galveno darbības rādītāju (GDR) datubāzi (vēl tiek veidota).

11 Iepriekš minētie darbības rezultātu novērtēšanas rīki un pasākumi ir veicinājuši aizvien pieaugošu saskaņošanas un pielāgošanas tendenci aģentūrās, kuru skaits palielinās, kaut arī šie rīki un pasākumi ir īstenoti atšķirīgā mērā. Vienlaikus rīki un pasākumi ir radījuši lielu informācijas apjomu katrai atsevišķai aģentūrai, kas katra koncentrējas uz savām darbībām un rezultātiem.

Revīzijas tvērums un pieeja

12 Mūsu revīzijas galvenais jautājums ir šāds: vai ir ieviesti atbilstīgi nosacījumi, lai nodrošinātu aģentūru darbības rezultātu sasniegšanu? Laikā, kad tiek koriģētas ES stratēģiskās prioritātes un ir ierobežoti resursi, kas atvēlēti ES politikas īstenošanai iedzīvotāju interesēs, šā ziņojuma nolūks ir rosināt diskusiju par to, kā ES turpmāk būtu jāīsteno aģentūru darbības rezultātu pārvaldība. Mēs galveno uzmanību pievēršam turpmāk minētajiem diviem kritērijiem.

- 1) Aģentūru izveidei, darbībai un iespējamajai likvidācijai (proti, aģentūru dzīves ciklam) jābūt *elastīgai, lai palīdzētu īstenot ES politiku un veicinātu Eiropas sadarbību*. Tas nozīmē, ka:
  - a) uzdevumu uzticēšanai aģentūrai jābūt labākajam risinājumam salīdzinājumā ar to, ka uzdevumus veic pati Komisija vai dalībvalstis (saskaņā ar subsidiaritātes principu);
  - b) esošo aģentūru piemērotība un saskaņotība regulāri jāizvērtē, lai panāktu iespējamo sinerģiju un apjomradītus ietaupījumus;
  - c) aģentūrām nepieciešami atbilstīgi cilvēkresursi un finanšu resursi, lai īstenotu savas pilnvaras un paveiktu visus uzdevumus;
  - d) plānošanas procesam, kas regulē katras aģentūras darbu, jābūt pietiekami elastīgam, lai tās spētu reaģēt uz strauji mainīgiem apstākļiem.
- 2) Aģentūrām pilnībā jāizmanto savs *zinātības un tīklošanas centru* potenciāls, lai veicinātu zināšanu apmaiņu, tuvinātu dalībvalstis ar mērķi īstenot kopīgas intereses un kopīgus politikas mērķus, kur vien iespējams, un īstenotu tīkla funkciju ciešākai sadarbībai ar citiem Eiropas un starptautiskajiem partneriem. Cita starpā tas ietver:
  - a) mērķim piemērotas pārvaldības struktūras izmantošanu;
  - b) atbilstīga pārskatatbildības mehānisma ieviešanu, iesaistot ieinteresētās personas;
  - c) labu komunikāciju ar ieinteresētajām personām un ES iedzīvotājiem;
  - d) efektīvu sadarbību ar citām struktūrām – gan publiskām, gan privātām – valstu, ES un starptautiskā līmenī.

13 Mēs noteicām šo kritēriju kopumu, pamatojoties uz aģentūru konkrētajām regulām, Finanšu pamatregulu aģentūrām, Komisijas labāka regulējuma pamatnostādņēm un rīkkopu³, Kopīgo paziņojumu par vienoto pieeju un “Ceļvedi par turpmākajiem pasākumiem saistībā ar vienoto pieeju, ko piemēro decentralizētām aģentūrām”, kā arī, pamatojoties uz citiem ES aģentūru tīkla sniegtajiem norādījumiem.

14 Revīzija notika no 2019. gada marta līdz tā paša gada septembrim. Revīzija aptver ES decentralizētās aģentūras un ģenerāldirektorātus (ĢD), kas ir to partneri Komisijā (sk. [II pielikumu](#)). Attiecīgos gadījumos mēs atsaucamies uz Komisijas izpildaģentūrām tikai salīdzināšanas nolūkā.

15 Revīzijas pierādījumus ieguvām šādos veidos:

- visu aģentūru būtiskāko dokumentu (pamatregulu, gada pārskatu, plānošanas dokumentu, izvērtēšanas un revīzijas ziņojumu, ietekmes novērtējumu, valdes sanāksmju protokolu u. c.) pārbaude;
- vairāk nekā 250 intervijas ar 21 aģentūras un 10 Komisijas ģenerāldirektorātu, kuri ir 32 aģentūru partneri, vadītājiem un galvenajiem darbiniekiem;
- aģentūru 2500 ieinteresēto personu, tostarp valdes locekļu, dalībvalstu amatpersonu, nozares un patērētāju organizāciju pārstāvju, NVO un akadēmisko aprindu, apsekojums (sk. [III pielikumu](#)). Ieinteresēto personu sarakstu iesniedza pašas aģentūras, taču mēs veicām galīgo atlasīšanu, nodrošinot visu galveno ieinteresēto personu grupu pārstāvību. Mēs saņēmām 1000 atbildes;
- lielo datu analīze, izskatot Eiropas Mediju uzrauga (EMM) apkopotās atsauces uz aģentūrām plašsaziņas līdzekļos laikposmā no 2018. gada janvāra līdz 2019. gada jūlijam (sk. [IV pielikumu](#)). Datu kopa ietvēra vairāk nekā 200 000 ziņu rakstus, kuros bija minētas aģentūras, no vairāk nekā 5000 dažādiem ziņu avotiem vairāk nekā 160 valstīs;

---

³ Komisijas dienestu darba dokuments SWD(2017) 350.

- o divas apaļā galda diskusijas ar akadēmisko aprindu pārstāvjiem un praktiķiem Komisijā, Padomē un Parlamentā. Diskusijas tika organizētas 2019. gada jūnijā un septembrī, nosūtot atklātu uzaicinājumu vairāk nekā 40 akadēmisko aprindu pārstāvjiem un praktiķiem, kuriem ir vadības pieredze vai kuri publicējuši rakstus par ES aģentūrām, un 15 no viņiem piedalījās diskusijās. Pirmajā diskusijā kā novērotājs piedalījās arī Budžeta ģenerāldirektorāts.

Apsvērumi

Aģentūru dzīves ciklam trūkst elastības

Komisija, ierosinot izveidot aģentūru, ne vienmēr rūpīgi apsver alternatīvas

16 Pirms jaunas aģentūras izveides Komisijai jāizvērtē, vai jauna aģentūra ir labākais risinājums salīdzinājumā ar citām alternatīvām, piemēram, pašai veikt uzdevumus, īstenojot starpvaldību sadarbību, izmantot privāto struktūru ārpakalpojumus vai pielāgot esošās aģentūras pamatuzdevumu. Nosakot labāko risinājumu, jāņem vērā vajadzības.

17 Saskaņā ar Komisijas labāka regulējuma politiku⁴ ietekmes novērtējums nepieciešams iniciatīvām, kurām paredzama būtiska ekonomiska, vides vai sociāla ietekme (sk. [1. izcēlumu](#)). Pirms jaunas aģentūras izveides ierosināšanas Komisijai būtu jāpierāda šādas izvēles pievienotā vērtība, veicot ietekmes novērtējumu. Komisijas Regulējuma kontroles padome (RKP) izvērtē ietekmes novērtējumu projektu kvalitāti, un principā pirms iniciatīvas iesniegšanas pieņemšanai komisāru kolēģijā ir jāsaņem pozitīvs RKP atzinums.

---

⁴ Eiropas Komisija, "Baltā grāmata par Eiropas pārvaldību", COM(2001) 428 final; "Labāka regulējuma pamatnostādnes", 2015.

1. izcēlums

Ietekmes novērtējumā būtu jārod atbildes uz turpmāk uzskaitītajiem jautājumiem.

- 1) Kāda ir problēma, un kāpēc tā ir problēma?
- 2) Kādēļ ES ir jārikojas?
- 3) Kas būtu jāsasniedz?
- 4) Kādas ir dažādās iespējas noteikto mērķu sasniegšanai?
- 5) Kāda ir to ekonomiskā un sociālā ietekme un ietekme uz vidi, un ko tās ietekmēs?
- 6) Vai dažādās iespējas ir salīdzināmas (efektivitāte, lietderība un saskaņotība)?
- 7) Kā tiks organizēta uzraudzība un turpmākais retrospektīvais novērtējums?

Avots: Eiropas Komisija, Labāka regulējuma pamatnostādnes.

18 Kopš 2004. gada visiem Komisijas priekšlikumiem par jaunas aģentūras vai citas struktūras izveidi, tostarp priekšlikumiem par jaunāko aģentūru *EPPO* (2017. g.) un Eiropas Darba iestādes (2018. g.) izveidi, ir pievienots ietekmes novērtējums. RKP sniedza pozitīvu atzinumu par *EPPO*, norādot, ka tā ir nepieciešama un ka tās mērķi un uzdevumi ir skaidri noteikti. Taču RKP pievienoja atrunu savam pozitīvajam atzinumam par Eiropas Darba iestādes ietekmes novērtējumu, jo novērtējumā nebija skaidri analizēts jautājums par jaunās iestādes saskaņotību ar citām EMPL ĢD pārziņā esošajām aģentūrām (*Cedefop*, *Eurofound*, *EU-OSHA* un *ETF*), turklāt uz šo pārklāšanos jau bija norādīts nesen veiktā ārējā novērtējumā⁵.

19 Pirms VNV izveides 2012. gadā tika veikts Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīvas ietekmes novērtējums. Novērtējumā tika ierosināts ar Eiropas Banku iestādes (EBI) palīdzību izveidot noregulējuma kolēģijas, bet galu galā tika izveidota jauna aģentūra, lai nodrošinātu vienotā noregulējuma mehānisma efektīvu un konsekventu darbību un pārvaldītu vienoto noregulējuma fondu.

⁵ Eiropas Komisija, "Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD pakļautībā esošo ES aģentūru — *Eurofound*, *Cedefop*, *ETF* un *EU-OSHA* – izvērtējums", 2018. gada marts.

20 Vajadzība pēc aģentūras autonomijas un ar to saistītas sarežģītas pārvaldības struktūras ne vienmēr ir acīmredzama. Piemēram, GSA praksē autonomija ir ļoti ierobežota, jo tās galvenais uzdevums ir izmantot globālo navigācijas satelītu sistēmu *Galileo* saskaņā ar deleģēšanas nolīgumu, kas noslēgts ar Komisiju (90 % no aģentūras budžeta). Vairāki apsekojuma respondenti uzsvēra, ka šā iemesla dēļ GSA valdes lēmumu pieņemšanas pilnvaras ir ierobežotas. GSA īsteno deleģēšanas nolīgumu, slēdzot vairākus sarežģītus līgumus ar nozares partneriem un publiskā sektora struktūrām.

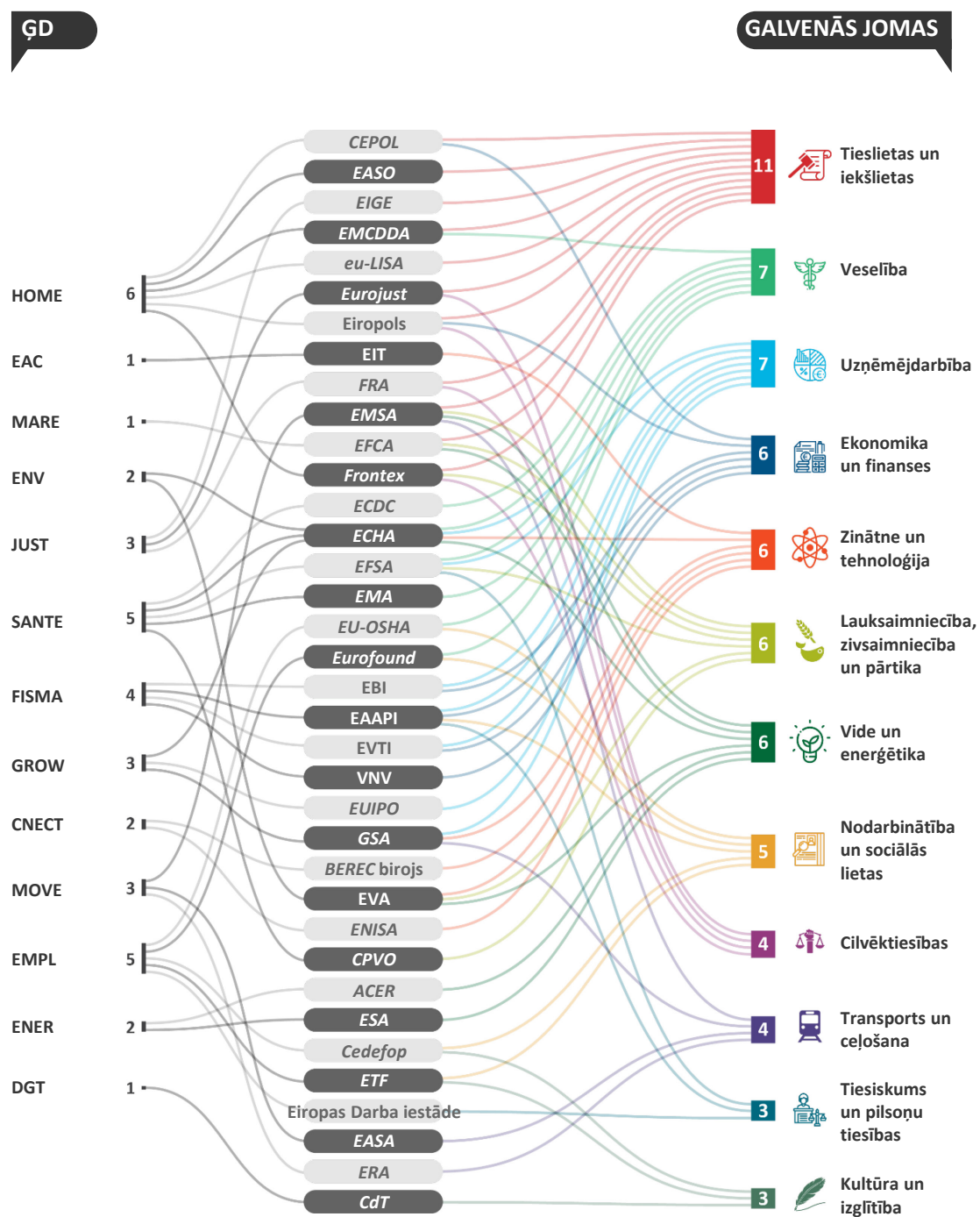
21 Visbeidzot, mēs konstatējam tādu gadījumu piemērus, kuros politisks lēmums par jaunas aģentūras izveidi tika pieņemts vēl pirms Komisijas priekšlikuma iesniegšanas un ietekmes novērtējuma veikšanas – *FRA*, *EASO* un Eiropas Darba iestāde.

Netiek pietiekami izvērtēta esošo aģentūru piemērotība un saskaņotība

22 Aģentūras dzīves cikla dažādos posmos ir atkārtoti jāizvērtē tās darbības pamatojums, lai pārbaudītu, vai aģentūra joprojām ir nepieciešama (piemērota) un vai tās darbības ir saskaņīgas ar citu aģentūru un partnerģenerāldirektorātu darbībām. Tālāk **5. attēlā** redzamas daudzveidīgās attiecības starp aģentūrām un ģenerāldirektorātiem. Atkārtotu izvērtēšanu var veikt dažādos veidos:

- 1) neatkarīgi izvērtējot darbības rezultātus;
- 2) plašākas atbilstības pārbaudes ietvaros, kas aptver visu politikas jomu (sk. **27.** punktu);
- 3) veicot jaunu ietekmes novērtējumu, pārskatot aģentūras izveides regulu vai uzdodot tai jaunus uzdevumus ar atsevišķu regulu.

5. attēls. ES aģentūras un citas struktūras, partnerģenerāldirektorāti un jomas

Piezīme: DEFIS ĢD ir bijis GSA partnerģenerāldirektorāts kopš 2020. gada 1. janvāra.

Avots: ERP apkopotie dati, pamatojoties uz Komisijas tīmekļa vietnē sniegto klasifikāciju.

23 Atbilstīgi vienotajai pieejai aģentūras izveides regulā jāiekļauj vai nu tā dēvētā nobeiguma klauzula vai pārskatīšanas klauzula, kas paredz pilnvaras Komisijai ierosināt regulas grozīšanu vai atcelšanu, ja tā uzskata, ka, ņemot vērā noteiktos aģentūras mērķus, tās pastāvēšana vairs nav pamatota (sk. [2. izcēlumu](#)). Septiņus gadus pēc Kopīgā paziņojuma par vienoto pieeju pieņemšanas no 37 aģentūrām tikai septiņu aģentūru izveides regulās ir nobeiguma klauzula un 13 aģentūru izveides regulās ir pārskatīšanas klauzula.

2. izcēlums

Vienotā pieeja aģentūras izveidei un likvidācijai

Kopīgā paziņojuma 2.–5. punktā ir turpmāk citētie nosacījumi.

- 1) “Jaunas aģentūras dibināšanas lēmumam būtu jābalstās uz visu iespējamo variantu objektīviem ietekmes izvērtējumiem.”
- 2) “Aģentūru izveides tiesību aktos būtu jāiekļauj gan nobeiguma, gan pārskatīšanas klauzula.”
- 3) “Izvērtējot izdevīgumu likvidēt aģentūru vai iespēju aģentūras apvienot, būtu jāizmanto kopīgi un objektīvi kritēriji:
  - aģentūru apvienošana būtu jāapsver gadījumos, kad to attiecīgie pienākumi pārklājas, kad varētu apvienot sinerģijas vai kad aģentūras būtu daudz efektīvākas, ja tās iekļautu lielākā struktūrā;
  - aģentūras likvidēšana varētu būt risinājums saistībā ar aģentūrām, kuru darbība ir neapmierinoša, izņemot, ja aģentūra joprojām ir vispiemērotākais politikas līdzeklis, un tādā gadījumā tā būtu jāreformē.”

24 Laikposmā no 2015. līdz 2019. gadam tika pārskatītas 13 aģentūru izveides regulas, taču tikai pieciem priekšlikumiem bija pievienots ietekmes novērtējums (*BEREC* birojs, *CEPOL*, *EASA*, *ENISA* un *ERA*). Visos piecos gadījumos RKP galu galā sniedza pozitīvu atzinumu, taču pievienoja vienu vai vairākas atrunas. Trīs citi priekšlikumi bija balstīti uz citu nesen veiktu ietekmes novērtējumu vai atbilstības pārbaudi (*ACER*, *EFCA* un *EFSA*). Piecu atlikušo priekšlikumu pamatā nebija ietekmes novērtējuma – četri tika uzskatīti par tehniskiem pārskatiem (*Cedefop*, *Eurofound*, *EU-OSHA*, un *Eurojust*), bet viens tika uzskatīts par steidzamu (*Frontex*), un tas nozīmē, ka ietekmes novērtējuma veikšanai nepietika laika.

25 Triju EMPL ĢD pārziņā esošo aģentūru izveides regulas (*Cedefop, Eurofound un EU-OSHA*) nesen bija pārstrādātas; visos gadījumos Komisija iesniedza pārstrādāšanas priekšlikumus, pirms tika saņemts aģentūru kopīgā novērtējuma galīgais ziņojums. Lai gan Parlaments pauda kritiku attiecībā uz to, ka netiek iesniegti konkrēti priekšlikumi par aģentūru apvienošanu vai kopīgu izvietojumu saistītās politikas jomās, likumdevējs pārstrādātās redakcijas pieņēma. Turklāt 2019. gadā tika juridiski nodibināta jauna aģentūra (Eiropas Darba iestāde).

26 Vairāku gadu laikā neviena no aģentūrām netika likvidēta vai apvienota, kā arī netika būtiski mainīta nevienas aģentūras darbības joma, izņemot Eiropas Rekonstrukcijas aģentūru, ko izveidoja 1999. gadā un likvidēja 2008. gadā. Pēdējo desmit gadu laikā Komisija divas reizes ierosināja apvienot aģentūras nolūkā nodrošināt saskaņotību, taču nesaņēma Parlamenta piekrišanu (sk. [3. izcēlumu](#)). Situācija saistībā ar ES aģentūrām krasi atšķiras no situācijas saistībā ar Komisijas izpildaģentūrām. Ja Komisija uzskata, ka saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu vairs nav pamata izpildaģentūras pastāvēšanai, Komisija var izlemt likvidēt šādu aģentūru. Komisija līdz šim periodiski ir pārskatījusi izpildaģentūru pienākumus, un pēdējo reizi tas tika darīts 2013. gadā.

3. izcēlums

Parlamenta noraidītie Komisijas priekšlikumi par *BEREC* biroja integrēšanu *ENISA* un *CEPOL* apvienošanu ar Eiropolu

Komisijas 2007. gada ietekmes novērtējumā, kas bija pievienots priekšlikumam par Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestādi (2009. gadā tā kļuva par *BEREC* biroju), tika ierosināts *ENISA* apvienot ar jauno iestādi, taču likumdevējs deva priekšroku jaunas atsevišķas iestādes izveidei, kas darbotos līdztekus *ENISA*.

CEPOL piedāvā tiešsaistes un klātienē apmācību policijas ierēdņiem un ir cieši saistīta ar Eiropolu – ES Aģentūru tiesībsardzības sadarbībai. Komisija 2013. gadā iesniedza tiesību aktu kopumu, pamatojoties uz ietekmes novērtējumu, kurā tā ierosināja efektivitātes uzlabošanas nolūkā apvienot Eiropolu un *CEPOL*. Parlaments priekšlikumu noraidīja.

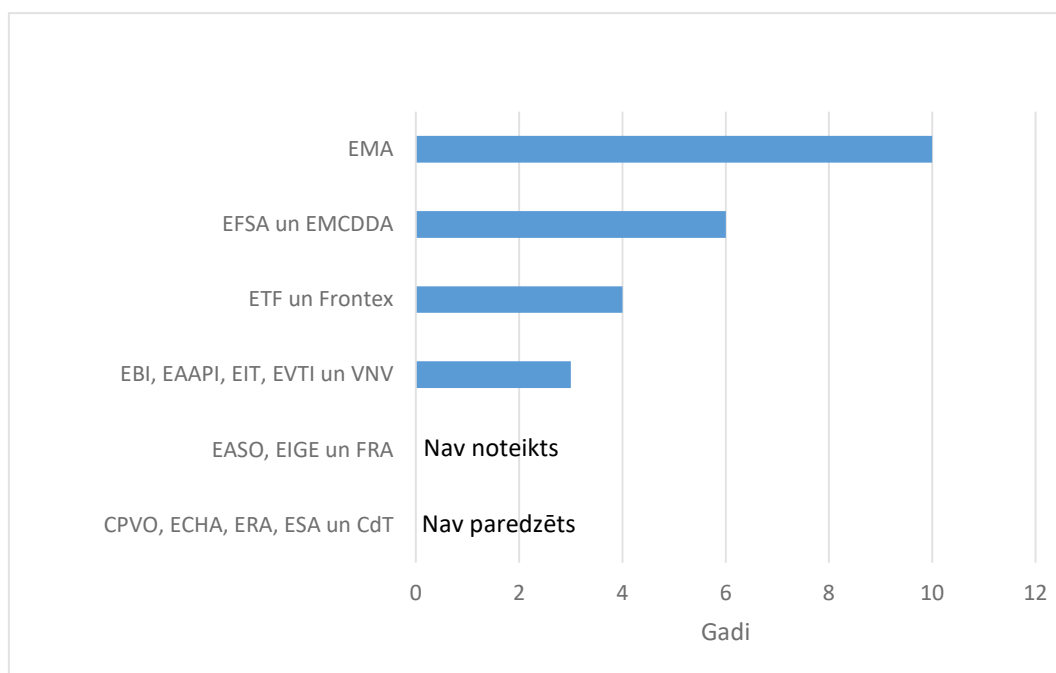
27 ES aģentūras darbības reizēm tiek vērtētas arī kā daļa no plašākas atbilstības pārbaudes, kas attiecas uz politikas jomu kopumā. Laikposmā no 2014. līdz 2019. gadam Komisija veica vairākas atbilstības pārbaudes ķīmisko vielu, zivsaimniecības kontroles un vispārīgu pārtikas aprites tiesību aktu jomā. Tā rezultātā kodificēja *EFCA* izveides regulu un grozīja *EFSA* izveides regulu.

28 Vienotajā pieejā noteikts, ka katra ES aģentūra būtu jāizvērtē ik pēc pieciem gadiem. Komisijai būtu jāuzņemas atbildība par izvērtēšanas organizēšanu, un katram otram izvērtējumam būtu jāpiemēro nobeiguma vai pārskatīšanas klauzula.

29 Vairāku aģentūru izveides regulas vēl nav pielāgotas vienotajai pieejai (sk. [6. attēlu](#)).

- CPVO un CdT izveides regulās nav iekļauta prasība veikt izvērtēšanu, savukārt ACER, ERA, EUIPO un Eiropola jaunākajās pārskatītajās regulās ir iekļauta prasība veikt izvērtēšanu attiecīgi 2020. gadā (ERA), 2021. gadā (EUIPO), 2022. gadā (Eiropols) un 2024. gadā (ACER).
- Lai gan vienotajā pieejā prasīts veikt izvērtēšanu ik pēc pieciem gadiem, izvērtēšanas biežums ir no trim gadiem (VNV) līdz desmit gadiem (EMA). Dažos gadījumos (EIGE, EASO un FRA) izvērtēšanas biežumu nosaka valde. FRA valde ir nolēmusi veikt izvērtēšanu ik pēc pieciem gadiem. EIGE valde 2019. gadā nolēma atlikt plānoto izvērtēšanu uz diviem gadiem un attiecīgo finansējumu izmantot citiem nolūkiem.
- Dažas aģentūras (EIGE un FRA) vai to valdes (EASO, ECDC un EFCA) joprojām pašas organizē izvērtēšanu, ko nevada Komisija, kā to paredz vienotā pieeja.

6. attēls. ES aģentūras un citas struktūras, kurās ārējās izvērtēšanas biežums nav pieci gadi

Avots: ERP.

30 Plāni mainīt aģentūras pilnvaras reizēm tiek izmantoti, lai pamatotu izvērtēšanas atlikšanu, tās tvēruma samazināšanu vai vienkārši aizstāšanu ar Komisijas veiktu ietekmes novērtējumu. Piemēram, EASA ierobežoja tās 2018. gada izvērtējuma tvērumu, aplūkojot tikai plānošanas procesu un apgalvoja, ka Komisijas veiktā aģentūras izveides regulas pārskatīšana ietvēra ietekmes novērtējumu, lai gan izveides regulā bija skaidri noteikts, ka jāveic pilnīgs izvērtējums.

31 Katras aģentūras darbības rezultāti tiek vērtēti atsevišķi, izņemot EMPL ĢD pārziņā esošās aģentūras un Eiropas uzraudzības iestādes. Ja vairākas aģentūras darbojas vienā politikas jomā, alternatīva pieeja būtu izmantot transversālus darbības rezultātu novērtējumus (vai atbilstības pārbaudes), lai izvērtētu darbību piemērotību un saskaņotību un devumu politikas īstenošanā. ASV un Austrālija izmanto šādu praksi (sk. [V pielikumu](#)).

32 Pētniecības jomā Komisija nekad nav visaptveroši izvērtējusi EIT saskaņotību ar izpildaģentūrām, kuras veic darbu saskaņā ar pamatprogrammu "Apvārsnis 2020", kas nodrošina pētniecības dotācijas. Izpildaģentūras tiek vērtētas atsevišķi, turklāt biežāk (reizi trijos gados).

Aģentūras ir pakļautas ar neatbilstīgiem cilvēkresursiem un finanšu resursiem saistītiem riskiem

33 Atbilstīgu cilvēkresursu un finanšu resursu nodrošināšana ir noteikti nepieciešama, lai jebkura struktūra varētu sasniegt savus mērķus. Lielākā daļa aģentūru tiek finansētas galvenokārt no ES budžeta. Astoņas aģentūras (*EUIPO, CPVO, CdT, EMA, EASA, ECHA, EVTI* un, kopš 2019. gada, arī *ERA*) pilnībā vai daļēji tiek finansētas no maksājumiem, ko iekasē par sniegtajiem pakalpojumiem. VNV tiek pilnībā finansēta no nozares dalībnieku iemaksām, savukārt EBI, EAAP un EVTI tiek daļēji finansētas no valstu kompetento iestāžu iemaksām. Tālāk [4. izcēlumā](#) skaidrota lēmumu pieņemšana par aģentūru gada budžetu un štatu sarakstu.

4. izcēlums

Aģentūru budžeti un štatū saraksti

- o Attiecībā uz visām aģentūrām, izņemot trīs pilnībā pašfinansētas aģentūras (*EU IPO*, *CPVO* un *VNV*):

Komisijas subsīdija aģentūrai ir daļa no ES vispārējā budžeta, tātad to ierosina Komisija un pieņem budžeta lēmēj institūcija (Eiropas Parlaments un Padome). Komisija arī ierosina un budžeta lēmēj institūcija (proti, Eiropas Parlaments un Padome) pieņem katras aģentūras nākamā gada štatū sarakstu;

turklāt katras aģentūras budžetu (ieņēmumu un izdevumu pārskatu) un štatū sarakstu pieņem aģentūras valde (vai tās ekvivalents).

- o Triju pilnībā pašfinansēto aģentūru budžetus un štatū sarakstus, pamatojoties uz izpilddirektora vai priekšsēdētāja priekšlikumu, apstiprina aģentūras valde (vai tās ekvivalents) vai budžeta komiteja.

34 Pēdējā desmitgadē likumdevējs vai Komisija daudzām aģentūrām ir uzdevuši papildu uzdevumus, izmantojot tādus instrumentus kā:

- o aģentūru izveides regulu pārskatīšana,
- o jaunu tiesību aktu pieņemšana (piemēram, *ACER*, *ECHA*, *EMA*, *eu-LISA*, *Frontex*) vai
- o pakalpojumu līmeņa vienošanos vai deleģēšanas nolīgumu parakstīšana starp aģentūru un Komisiju (*EVA*, *Frontex*, *Eiropols*, *EASO* u. c.).

35 Mēs konstatējam, ka, ja Komisija uzdod aģentūrām jaunus uzdevumus, tā parasti ierosina tikai nelielu palielināt cilvēkresursus. Izņēmumi ir *Frontex* un – mazākā mērā – *EASO*, kuras darbojas prioritārajās jomās. Turklāt, 2013. gadā noslēdzot iestāžu nolīgumu, tika noteikts vispārēji piemērojams pienākums piecu gadu laikā visās ES iestādēs un aģentūrās par 5 % samazināt darbinieku skaitu. Tā kā jaunizveidotās aģentūras tas neskāra un esošajām aģentūrām tika atļauts pieņemt papildu darbiniekus jauno uzdevumu veikšanai, laikposmā no 2013. līdz 2017. gadam kopējais darbinieku skaits aģentūrās tomēr palielinājās par 13,7 %⁶.

⁶ ERP, Ātrais stāvokļa apraksts par to, kā īstenots personāla izmaksu samazinājums par 5 %, 2017.

36 Lielākās daļas daļēji pašfinansēto aģentūru (*EMA, EASA* u. c.) ieņēmumi parasti palielinās proporcionāli to darba slodzei, taču to darbinieku skaitu kontrolē Komisija, un tas ne vienmēr palielinās atbilstīgi darba slodzes pieaugumam. Piemēram, *EMA* ar maksājumiem saistītā darba slodze laikposmā no 2014. līdz 2018. gadam palielinājās par 31 %, taču tās darbinieku skaits samazinājās⁷. *ECHA* sastopas ar īpašām problēmām, jo tai nav regulāru ieņēmumu un tās maksājumu nodrošinātos ienākumus ir grūti prognozēt.

37 Pat ja darbvietas ir pieejamas, vairākām aģentūrām ir bijušas grūtības piesaistīt un paturēt darbiniekus. *Frontex* nesen tika ļauts izveidot lielu skaitu jaunu darbvietu, taču aģentūra ar grūtībām ir piesaistījusi visus nepieciešamos darbiniekus un 2018. un 2019. gadā reģistrējusi augstu brīvo darbvietu rādītāju. *EASO* vienmēr ir saskārusies ar grūtībām darbinieku piesaistē, un tās brīvo darbvietu rādītājs pastāvīgi ir augsts. *GSA* ir grūtības piesaistīt darbiniekus ar nepieciešamo tehnisko zinātību. Zemākas atalgojuma paketes vairākās dalībvalstīs ir īpašs šķērslis jaunu darbinieku piesaistei.

38 Mūsu veiktā ieinteresēto personu apsekojuma rezultāti parādīja, ka aģentūrās pastāv acīmredzama saikne starp atbilstīgiem resursiem un darbības rezultātiem. Gandrīz puse respondentu nepiekrīta apgalvojumam, ka “aģentūrai ir pietiekami cilvēkresursi”, taču mēs konstatējām būtiskas atšķirības aģentūru starpā. Vairāk nekā 75 % *ACER* un *ENISA* ieinteresēto personu šim apgalvojumam nepiekrīta vai pilnībā nepiekrīta salīdzinājumā ar mazāk nekā 25 % *VNV, EUIPO, Frontex* un *EFCA* ieinteresēto personu. Lai gan lielākā daļa respondentu uzskata, ka vairums aģentūru ir veiksmīgi īstenojušas savas pilnvaras, viedokļi krasi atšķirās attiecībā uz četrām aģentūrām, kurās konstatējām resursu trūkumu (*ACER* un *ENISA*) vai grūtības piesaistīt darbiniekus (*EASO* un *Frontex*) (detalizēti apsekojuma rezultāti sniegti [III pielikumā](#)).

39 Lai kompensētu darbvietu vai dalībvalstu ekspertu trūkumu, aģentūras pamata uzdevumu veikšanai arvien biežāk izmanto privāto līgumslēdzēju ārpakalpojumus un var kļūt no tiem atkarīgas. Visas aģentūras kopā 2018. gadā nodarbināja aptuveni 500 IT konsultantus un pagaidu darbiniekus. Šāds stāvoklis rada risku, ka pārāk maz kvalificētu darbinieku uzrauga līgumslēdzēju darbu. Kā piemērus var minēt *EASO, eu-LISA, EMA* un *GSA*. Ņemot vērā sarežģīto tiesisko regulējumu attiecībā uz ārējo darbinieku piesaisti, kurš dažādās dalībvalstīs zināmā mērā atšķiras, pastāv arī riski

⁷ *EMA*, 2018. gada konsolidētais darbības pārskats, apstākļu akcentējuma punkts.

saistībā ar tiesvedību un kaitējumu reputācijai. Mēs konstatējam šādus riskus *BEREC* birojā, *CPVO*, *EASO*, *EVTI*, *EUIPO*, *EBI*, *EAAP*, *EIGE*, *EMCDDA* un *VNV*⁸.

5. izcēlums

Piemēri par aģentūrām, kuras kritiski svarīgu funkciju veikšanā ir atkarīgas no ārējiem līgumslēdzējiem

EASO ir atkarīga no dalībvalstu sadarbības un dalībvalstu ekspertu norīkošanas. Tā kā ir pieejams maz dalībvalstu ekspertu, pagaidu darbinieki 2018. gadā veidoja 43 % no kopējā norīkoto ekspertu skaita Grieķijā un 59 % no ekspertu skaita Itālijā.

Eu-LISA izmanto ierobežota skaita līgumslēdzēju ārpakalpojumus, lai veiktu lielāko daļu darba saistībā ar sensitīviem IT projektiem, kas ir daļa no pamatdarbības.

Parlaments un Padome deva uzdevumu **EMA** īstenot divas jaunas regulas, kas paredzēja izstrādāt un ieviest divas Eiropas mēroga IT sistēmas. Iekšējo ekspertu trūkuma dēļ aģentūra piesaistīja konsultantus, tādējādi zaudējot pilnīgu kontroli pār projektu izstrādi un īstenošanu.

Pēc tam, kad 2016. gadā *GSA* bija izsludinājusi uzaicinājumu uz konkursa dialogu, Aģentūra piešķīra līgumu par *Galileo* darbībām un pakalpojumiem vienam privātam kopuzņēmumam, kurš šo darbu veica jau kopš 2010. gada atbilstoši nolīgumam ar Eiropas Kosmosa aģentūru (*EKA*). Pašreizējais līgums varētu turpināties līdz pat 2026. gadam.

40 Pēdējos gados dažu aģentūru valdes ir uzsvērušas ar ierobežotajiem resursiem saistītos riskus. Piemēram, 2019. gadā Eiropola valde ziņoja, ka pašreizējais aplēstais gada budžets 123,7 miljonu EUR apmērā gadā līdz 2027. gadam "(..) ir nepietiekams, lai Eiropols pilnvērtīgi veiktu savus uzdevumus, it īpaši attiecībā uz nepieciešamo informācijas pārvaldību un pastāvīga kvalitatīva darbības atbalsta nodrošināšanu dalībvalstīm"⁹. Kā citus piemērus var minēt *ACER*, *EVA* un *EMA* (sk. [6. izcēlumu](#)).

⁸ Sk. arī ERP 2018. gada ziņojumu par aģentūrām.

⁹ Eiropola 2018. gada konsolidētā gada darbības pārskata analīze un novērtējums.

6. izcēlums

ACER resursu trūkuma rezultāts ir Aģentūras pilnvaras ierobežojoša interpretācija

ACER 2018. gada konsolidētajā gada darbības pārskatā (KGDP) publicēja plašu uzdevumu sarakstu, kuriem tā piešķīrusi zemāku prioritāti darbinieku trūkuma dēļ. Aģentūra uzsvēra, ka tirgus uzraudzības jomā tai trūka darbinieku, lai pienācīgi īstenotu savas pilnvaras (it īpaši vairumtirdzniecības tirgus uzraudzībā saskaņā ar REMIT).

Mūsu veiktā ieinteresēto personu apsekojuma rezultāti apstiprināja, ka ACER ir pazeminājusi kritērijus enerģijas tirgu uzraudzībā.

Ikgadējais plānošanas process ir ilgstošs un nav piemērots strauji mainīgai videi

41 Atbilstīgi Komisijas norādījumiem aģentūras sagatavo ikgadējos vienotos programmdokumentus (VP), kuros gada darba programma apvienota ar triju gadu īstenošanas plānu. Katrs VP tiek sagatavots aģentūras izpilddirektora vadībā, un to pieņem valde, ņemot vērā Komisijas sniegtos komentārus. Turklāt daudzas aģentūras joprojām sagatavo stratēģiskos plānus ilgākam (bieži vien piecu gadu) laikposmam, kā to paredz to pamatregula.

7. izcēlums

Frontex atgriešanas operāciju budžeta izpildes līmenis pastāvīgi ir zems

Vairāk nekā 10 % no *Frontex* budžeta ir atvēlēti migrantu atgriešanas operācijām (53,8 miljoni EUR 2018. gadā). Laikposmā no 2016. līdz 2018. gadam plānotais budžets pastāvīgi pārsniedza nepieciešamo finansējumu. Faktiski atgrieztu migrantu skaits (200 000) pastāvīgi ir bijis mazāks par pieņemto atgriešanas lēmumu skaitu (500 000). Dalībvalstīm ir arī iespēja īstenot atgriešanas operācijas valsts līmenī, izmantojot Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (AMIF) finansiālu atbalstu, ko pārvalda *Frontex* partneris – Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts (HOME ĢD).

Starpība starp *Frontex* kopējo sākotnējo budžetu un faktiski izlietoto finansējumu 2016. gadā bija 10,3 %, 2017. gadā – 8,9 % un 2018. gadā – 11,3 %.

42 Ikgadējais plānošanas cikls, kura noslēgumā tiek pieņemts VP, ir ļoti garš, un tā pirmā versija tiek sagatavota aptuveni 18 mēnešus pirms plānošanas perioda sākuma. Aģentūrām, kuras veic darbību ļoti mainīgos apstākļos (piemēram, *EASO*, *Frontex* un *VNV*) (sk. [7. izcēlumu](#)), ir īpaši sarežģīti plānot budžetu un darbības tik ilgā nākotnē. Vairākas citas aģentūras (piemēram, *eu-LISA*) juridiskās nenoteiktības dēļ saskaras ar līdzīgām problēmām, ja ar jauniem tiesību aktiem tām tiek uzdoti papildu pienākumi (sk. [8. izcēlumu](#)). Nerunājot par šiem konkrētajiem gadījumiem, visas aģentūras labvēlīgāk ietekmētu īsāks plānošanas cikls.

8. izcēlums

Eu-LISA – gadījuma izpēte par jaunas aģentūras problēmām

2011. gadā tika izveidota aģentūra *eu-LISA*, un tai tika uzticēta atbildība par lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldību brīvības, drošības un tiesiskuma telpā. Turpmākajos gados *eu-LISA* tika uzticēts arvien lielāks skaits lielapjoma IT sistēmu atbilstīgi mērķim izmantot dažādu sistēmu sinerģiju.

Tā kā regulās bija noteikti īsi termiņi sistēmu ekspluatācijas uzsākšanai, *eu-LISA* jāsāk gatavoties labu laiku pirms regulu pieņemšanas. Tomēr, tā kā regulu pieņemšana bieži vien kavējas, daļa finansējuma ir pieejama pat pirms attiecīgā juridiskā pamata pieņemšanas. Šāda situācija sarežģī *eu-LISA* darbības plānošanu, it īpaši tādēļ, ka Komisija prasa visām aģentūrām iesniegt VP projektus tā gada janvārī, kas ir pirms plānošanas perioda sākuma, un rodas nepieciešamība izmantot radošus budžeta plānošanas risinājumus.

43 Ikgadējās un daudzgadu plānošanas un budžeta ciklu sākumpunkts parasti ir katras aģentūras iepriekšējā gada uzdevumi, budžets un resursi. Parasti tikai ierobežotā mērā tiek pārskatītas gada vajadzības un iespējamie ietaupījumi. Aģentūrām nav bijis pienākuma atkārtoti rūpīgi pamatot katrai plānotajai darbībai nepieciešamos resursus. Komisija sagaida, ka vienoto programmdokumentu izmantošana, kā tas paredzēts Finanšu pamatregulā un ar to saistītajā Komisijas 2020. gada aprīļa paziņojumā, ļaus pamatīgāk novērtēt mainīgās vajadzības. Šai informācijai tālāk vajadzētu tikt apsvērtai vajadzību novērtējumā (resursu palielināšana/samazināšana un/vai pārvietošana), sagatavojot nākamo daudzgadu finanšu shēmu (DFS). Tā kā minētie pasākumi daļēji notika pēc mūsu revīzijas darba pabeigšanas un iespējamo ietekmi varēs novērot tikai, sākot no 2021. gada, mēs neesam novērtējuši, vai jaunā satvara piemērošanas rezultātā jau ir uzlabojusies un nostiprinājusies aģentūru gada budžeta vajadzību novērtēšana.

Pilnībā nav izmantots aģentūru kā zinātības apmaiņas un tīklošanas centru potenciāls

Valdes sastāvs ne vienmēr nodrošina efektīvu lēmumu pieņemšanu

44 Izpildaģentūras vada mazāka koordinācijas komiteja, kurā parasti ir pieci locekļi, kas pārstāv Komisijas ģenerāldirektorātus, savukārt aģentūru valdēs ir daudzi locekļi, kuri bieži vien pārstāv cita starpā dalībvalstu, Komisijas, pilsoniskās sabiedrības un nozares dažādās intereses. Aģentūru sarežģītākās pārvaldības struktūras mērķis ir apvienot dažādas intereses un rast kopīgu pamatojumu ES līmeņa risinājumam. Šajā ziņā aģentūras var būt zinātības un tīklošanas centri.

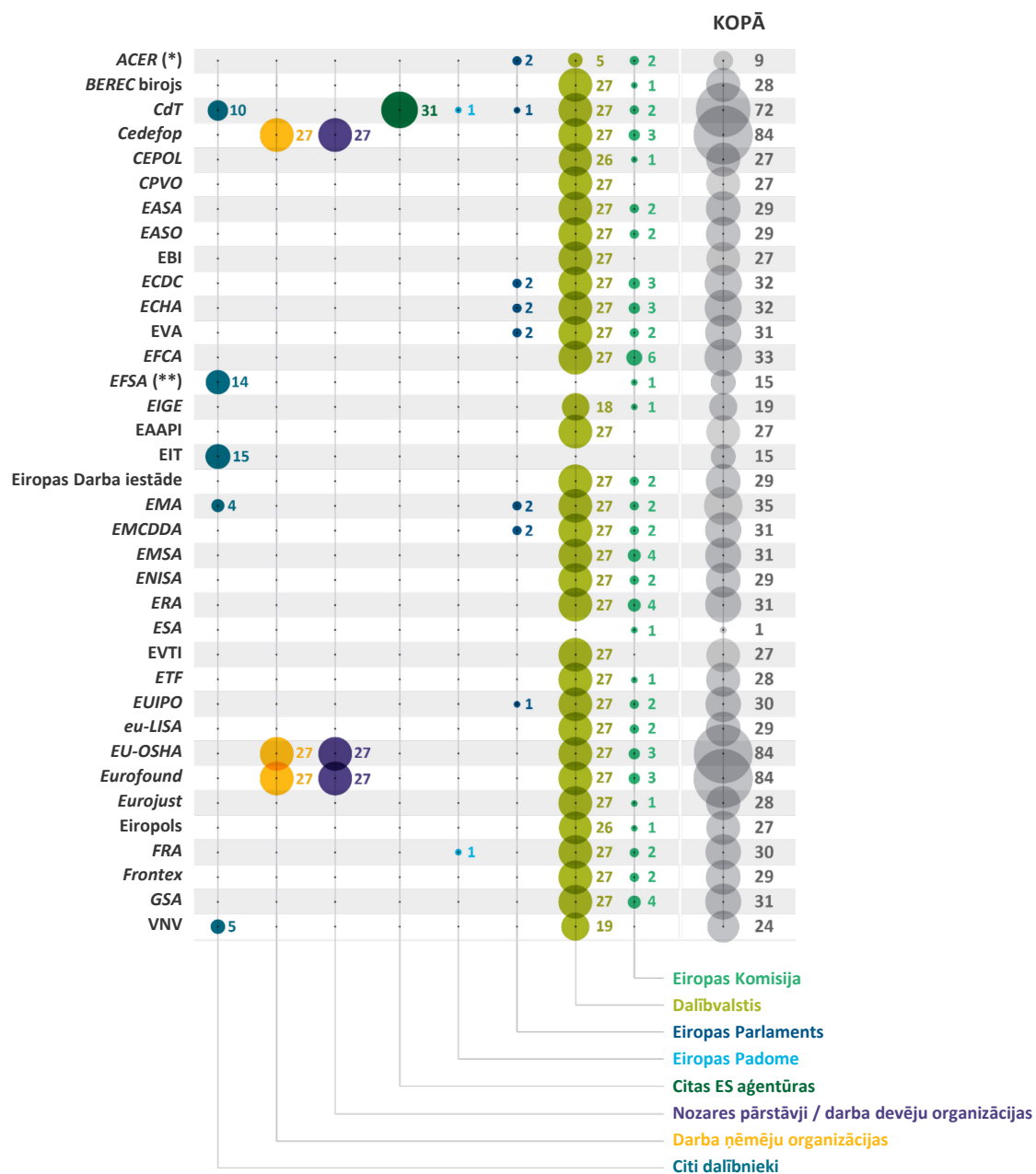
45 Aģentūras valde ir tās augstākā iekšējā pārvaldības struktūra (lai gan tās nosaukumi aģentūrās var būt dažādi – uzraudzības padome, administratīvā komiteja u. c.). Valde veic uzraudzības funkciju, un tai ir vispārēja atbildība par aģentūras stratēģijas, budžeta un plānošanas jautājumiem, izpilddirektora iecelšanu un aģentūras darbības rezultātu uzraudzību.

46 Dalībvalstis var būtiski ietekmēt aģentūras stratēģiju un darbības, izmantojot savu vairākumu valdē. It īpaši gadījumos, kad ar darbību saistītu un politisku apsvērumu dēļ dalībvalstīm ir cieši jāsadarbojas politiski jutīgās jomās, Padomei zināmā mērā ir iemesls nodot kompetenci ES aģentūrai, nevis Komisijai. Valdes locekļiem, kas pārstāv dalībvalstis, nav pilnvaru uzņemties saistības savas valsts valdības vārdā, un tādēļ tie nevar garantēt savas dalībvalsts sadarbību aģentūru pieņemto lēmumu izpildē (sk. arī [71.–74. punktu](#)).

47 Lielākās daļas aģentūru valdē ir viens pārstāvis no katras dalībvalsts, kā arī viens vai vairāki Komisijas pārstāvji. Septiņu aģentūru valdē ir arī Parlamenta iecelti balsstiesīgi locekļi, un tās ir ACER, ECDC, ECHA, EVA, EMA, EMCDDA un EUIPO.

48 Tādējādi lielākās daļas aģentūru valdē ir 30–35 locekļi – sk. [7. attēlu](#). EMPL ĢD pārziņā esošās aģentūras (*Cedefop*, *Eurofound* un *EU-OSHA*) ir “trīspusējas” – katra dalībvalsts nosūta vienu darba devēju organizācijas pārstāvi, vienu darba ņēmēju organizācijas pārstāvi un vienu valdības amatpersonu. Šo aģentūru un *CdT* valdē ir līdz 90 locekļiem, un šāda situācija apgrūtina lēmumu pieņemšanu, kā arī rada ievērojamas administratīvās izmaksas. *EIGE*, *EIT* un (līdz 2021. gadam) *EFSA* ir mazāk valdes locekļu. Arī atsevišķu valdes locekļu iesaistes pakāpe lielākajā daļā aģentūru būtiski atšķiras.

7. attēls. Balsttiesīgie locekļi valdēs

(*) ACER Administratīvā valde.

(**) EFSA. Jaunajā valdē (2021. g.) būs 35 balsttiesīgie locekļi, kuri pārstāvēs: 27 – dalībvalstis, 2 – Eiropas Komisiju, 2 – Eiropas Parlamentu, 1 – patērētāju organizācijas, 1 – vides aizsardzības nevalstiskās organizācijas, 1 – lauksaimnieku organizācijas un 1 – nozares organizācijas.

Avots: ERP.

49 Kā esam norādījuši iepriekšējos īpašajos ziņojumos¹⁰, lai gan valdes sastāvs nodrošina to, ka tiek ņemti vērā dalībvalstu viedokļi, tas var arī traucēt attīstīt ES mēroga redzējumu aģentūru lēmumu pieņemšanas procesā (sk. **9. izcēlumu**). Taču Komisijas ietekme praksē krietni pārsniedz tās balsstiesības, jo tā ir atbildīga par lielākās daļas aģentūru budžeta un personāla plānu ierosināšanu (ši atbildība neattiecas tikai uz tām aģentūrām, kuras pilnībā finansē no iekasētajiem maksājumiem).

9. izcēlums

EBI Uzraudzības padome, EAAPI Uzraudzības padome un EVTI Uzraudzības padome

Trīs Eiropas uzraudzības iestāžu (EUI) augstākā lēmēj institūcija ir uzraudzības padome. Tās sastāvā ir dalībvalstu kompetento iestāžu, kas uzrauga finanšu iestādes katrā dalībvalstī, vadītāji, kā arī pa vienam pārstāvim bez balsstiesībām no Eiropas Centrālās bankas (EBI gadījumā), pārējām divām EUI – no Komisijas un Eiropas Sistēmisko risku padomes.

Šāds sastāvs veicina sadarbību Eiropas un dalībvalstu uzraudzības iestāžu starpā un tādējādi ir piemērots EUI noteikumu izstrādes pienākumu veikšanai, taču mazākā mērā – uzraudzības funkciju īstenošanai. EUI ir arī jānodrošina juridiski saistošu ES aktu konsekventa piemērošana un attiecīgā gadījumā jāuzsāk Savienības tiesību aktu pārkāpuma procedūra (EBI regulas 17. pants). Šis mehānisms praksē tiek izmantots ļoti reti, jo dalībvalstu uzraudzības iestādes nevēlas piemērot sankcijas saviem līdzbiedriem. Vairāki apsekojuma respondenti norādīja, ka tiesību aktu pārkāpuma procedūras nesekmīgu darbību skaidri parādīja tas, ka EBI nepieņēma rekomendāciju Dānijas un Igaunijas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas lietā.

Budžeta lēmēj institūcija prasa atbildību no aģentūrām par finanšu un atbilstības jautājumiem, taču darbības rezultātiem ir sekundāra nozīme

50 ES budžeta lēmēj institūcija (Parlaments un Padome) ir atbildīga par lielākās daļas aģentūru budžeta izpildes un pārskatu apstiprināšanu. Budžet lēmēj institūcija parasti koncentrējas uz finanšu un atbildības jautājumiem un pievērš tikai ierobežotu uzmanību aģentūru darbības rezultātiem.

¹⁰ Piemēram, īpašais ziņojums Nr. 10/2019 "Banku ES mēroga stresa testi: sniegts nesalīdzināms informācijas apjoms par bankām, bet vajadzīga labāka koordinācija un koncentrēšanās uz riska faktoriem".

regulām¹². Citu jurisdikciju darbība atšķiras no ES prakses (sk. [8. attēlu](#)). Piemēram, ASV Kongress ir visu ASV pašfinansēto aģentūru budžeta izpildes apstiprinātājiestāde.

Aģentūras vairāk ziņo par darbības rezultātu aspektiem, taču to ieguldījums ES politikas īstenošanā un sadarbībā netiek skaidri izvērtēts un darīts zināms iedzīvotājiem

Aģentūras regulāri sniedz informāciju par darbības rezultātiem, taču šī informācija ne vienmēr ir būtiska

54 Aģentūru ieinteresētajām personām vajadzīga gan kvalitatīva, gan arī kvantitatīva informācija par darbības rezultātiem, un tās šādu informāciju var iegūt no konsolidētajiem gada darbības pārskatiem (KGDP) un citiem dokumentiem. Daudzas aģentūras (piemēram, *EUIPO*, *ETF*, *EFSA*) sagatavo ne tikai gada pārskatus, bet arī regulārāk sniedz informāciju infopaneļu, ceturkšņa ziņojumu u. c. veidos. Daļa šīs informācijas ir tikai iekšējai lietošanai, bet cita informācija tiek publicēta.

55 Lielākā daļa aģentūru ir ieviesušas uz darbību balstītu budžeta plānošanu, un tas nozīmē, ka tās piešķir resursus un/vai sedz izmaksas konkrētām darbībām, un tikai dažas aģentūras (*EASA*, *EVTI*, *ETF*, *EUIPO*, *eu-LISA*) ir panākušas ievērojamu progresu virzībā uz pārvaldību, kas balstīta uz darbībām un kas paredz regulāri atjaunināt rezultātu pārskatus, apvienojot informāciju par budžetu un darbības rezultātiem (sk. [VI pielikumu](#)). *EASA* un *EVTI* ir pilnībā aprēķinājušas, cik maksā pakalpojumi, uz kuru pamata tiek iekasētas maksas, bet pārējo aģentūru maksas ir noteiktas to regulās.

56 Aģentūras novērtē darbības rezultātus, izmantojot arī galvenos darbības rādītājus (GDR). Komisija 2015. gadā pieņēma aģentūru direktoriem paredzētas pamatnostādnes par GDR¹³. Praksē izmantotie rādītāji galvenokārt attiecas uz aģentūras gada darba programmas īstenošanu un budžeta izpildi, kā arī tās cilvēkresursu pārvaldību, taču ar tiem neizvērtē rezultātus vai aģentūras efektivitāti un lietderību tās pilnvaru īstenošanā.

¹² ERP atzinumi Nr. 1/2019 un Nr. 3/2019.

¹³ SWD(2015) 62 final, 13.3.2015.

57 Lielākā daļa aģentūru ir izstrādājušas arī darbības uzdevumus un saistītos darbības rezultātu rādītājus un mērķus. Lielāko daļu šo rādītāju izmanto, lai mērītu tiešos rezultātus, nevis koprezultātu vai ietekmi. Vairākas aģentūras (*EASO*, *EMSA*, *EFSA*, *Frontex* u. c.) ziņo par vairāk nekā 100 rādītājiem, bet daudzi no tiem ir ļoti sīki izstrādāti un specifiski un nesniedz informāciju par vispārējiem darbības rezultātiem. Saikne ar politikas mērķiem bieži vien nav skaidri noteikta nedz VP, nedz arī KGDP.

58 Vairākām lielākā mērā uz darbību un/vai uzņēmējdarbību orientētām aģentūrām ir noderīgāki rādītāji, ar kuriem mēra to ieguldījumu ES politikas īstenošanā. Piemēram, *eu-LISA* izmanto rezultātu rādītājus, lai mērītu tās lielapjoma IT sistēmu pieejamību un reakcijas laiku. *EASA* ir viena no nedaudzām aģentūrām ar skaidru ietekmes rādītāju, un tas ir nāves gadījumu skaits aviācijas negadījumos Eiropas Savienībā. *EUIPO* izmanto rādītājus, ar ko novērtē sniegto pakalpojumu savlaicīgumu, kvalitāti un pieejamību.

59 Vairāku gadu salīdzināšana bieži vien ir sarežģīta, jo rādītāji katru gadu var atšķirties un tikai dažos KGDP tiek minēti iepriekšējo gadu rezultāti. Labākajā gadījumā iznākums tiek salīdzināts ar aģentūras vienotajā programmdokumentā noteikto mērķi.

60 Tā kā aģentūru darbības ir tik daudzveidīgas, to darbības rezultātus un darbības rādītājus nav iespējams salīdzināt. Ir arī ļoti sarežģīti salīdzināt atšķirīgo aģentūru efektivitāti. Nevienas aģentūras pārskatos nav iekļauts salīdzinājums ar līdzīgām valstu vai starptautiskām struktūrām.

61 Mūsu 2019. gada apskatā¹⁴ konstatējām, ka dažas aģentūras vāc arī informāciju par ilgtspēju, taču šī informācija bieži vien ir fragmentāra un nepilnīga. Ziņošana par ilgtspēju ir prakse, kas ietver ceļā uz ilgtspējīgas attīstības mērķi sasniegto organizācijas darbības rezultātu novērtēšanu, atklāšanu un paziņošanu iekšējām un ārējām ieinteresētajām personām. Mēs konstatējām, ka tikai viena aģentūra – *EUIPO* – publicē šāda veida ziņojumu.

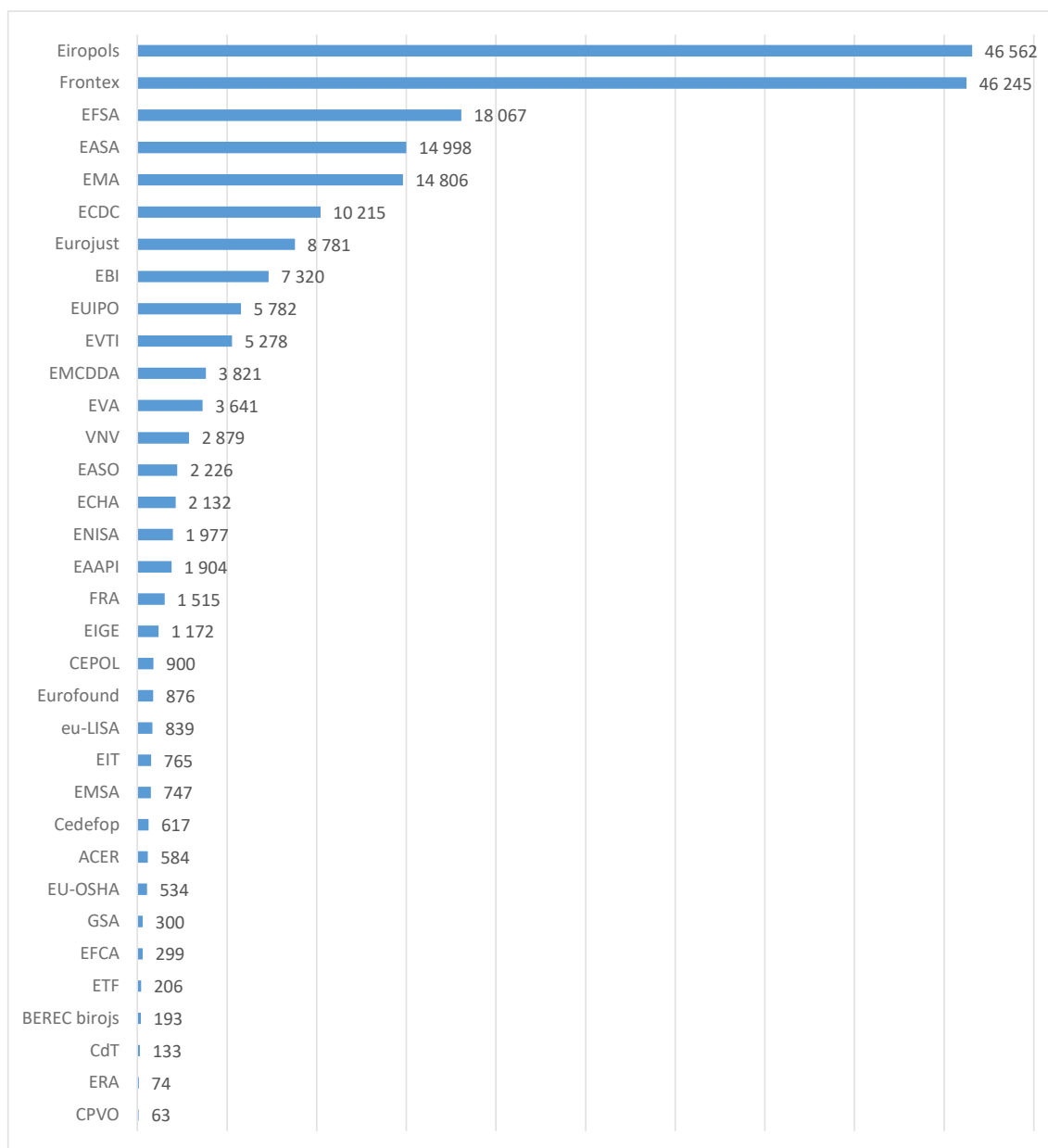
¹⁴ Apskats Nr. 07/2019 “Ziņošana par ilgtspēju: ES iestāžu un aģentūru stāvokļa izvērtējums”.

Plašsaziņas līdzekļiem ir ierobežota izpratne par aģentūru devumu politikas un sadarbības īstenošanā, un ierobežota ir šī jautājuma regulāra atspoguļošana

62 ES aģentūras būtiski ietekmē politiku un lēmumu pieņemšanu jomās, kurām ir būtiska ietekme uz ES iedzīvotāju ikdienas dzīvi. ES aģentūras var arī uzņemties vadošo lomu krīzes situāciju vai ilgtermiņa sabiedrības problēmu risināšanā. Ierobežoti ir ne tikai pašu aģentūru ziņojumi par darbības rezultātiem, bet arī aģentūru devuma – gan pozitīva, gan arī negatīva – atspoguļojums plašsaziņas līdzekļos. Tikai daži ziņu raksti mūsu datu kopā, kuru analizējām, ietvēra kvalitatīvu informāciju par aģentūru devumu ES politikas un sadarbības īstenošanā un to ietekmi lēmumu pieņemšanā dalībvalstu, nozaru un iedzīvotāju interesēs.

63 Laikposmā no 2018. gada janvāra līdz 2019. gada jūlijam ziņās visbiežāk minētās aģentūras bija Eiropols un *Frontex* – tās bija minētas vairāk nekā 40 % visu rakstu, ko analizējām (sk. [9. attēlu](#)). Tām sekoja *EFSA*, *EASA*, *EMA* un *ECDC*. Kopā šīs sešas aģentūras bija minētas divās trešdaļās rakstu. Visi šie raksti attiecas uz drošības un/vai drošuma jautājumiem, kas piesaista lielāku sabiedrības uzmanību. Dažas aģentūras (piemēram, *EMA*) plašsaziņas līdzekļi attiecīgajā laikposmā pieminēja vairāk vai mazāk regulāri, savukārt citu aģentūru darbības atspoguļojums bija neregulārs un vairāk saistīts ar konkrētiem incidentiem un notikumiem (sk. [3. attēlu](#) un [4. attēlu IV pielikumā](#)). Piemēram, saistībā ar gaisa kuģu *Boeing 737 MAX* avārijām attiecīgi biežāk plašsaziņas līdzekļos tika pieminēta *EASA*, glifosāta krīzes dēļ biežāk parādījās *EFSA* nosaukums, savukārt *EUIPO* tika pievērsta uzmanība pēc sprieduma par *Adidas* preču zīmi.

9. attēls. Ziņu raksti par ES aģentūrām un citām struktūrām

Avots: ERP apkopojums, pamatojoties uz *EMM* apkopotajiem datiem laikposmā no 2018. gada janvāra līdz 2019. gada jūlijam.

64 *ECDC* publicēja lielāko skaitu ziņu rakstu par savu darbību, un tai sekoja *EMA* un *EMSA*. Šo triju aģentūru uzdevumi cita starpā ir informācijas par sabiedrības veselību un drošību izplatīšana. Lielākā daļa citu aģentūru ziņu rakstos tika pieminētas reti, lai gan izpratnes vairošana ir viens no aģentūru uzdevumiem. Pretstatā aģentūrām, kas nodarbojas ar drošību un robežu aizsardzību (*Frontex*, *Eiropols*), *EASO*, kas sniedz atbalstu dalībvalstīm patvēruma jomā, bija mazāk pieminēta ziņu rakstos, ko apkopo Eiropas mediju uzraugs.

Aģentūru un citu valsts, ES un starptautisko iestāžu sadarbība kopumā ir sekmīga, tomēr ir daži izņēmumi

Apsekojuma rezultāti rāda, ka dažām aģentūrām jāuzlabo sadarbība

65 Lielākā daļa (80 %) ieinteresēto personu, kuras iztauījām, uzskata, ka aģentūru un to valsts, ES vai starptautiskā līmeņa partneru sadarbība kopumā ir sekmīga. Tomēr pastāv acīmredzamas atšķirības starp atsevišķām aģentūrām. Viena trešdaļa respondentu uzskata, ka nepieciešami ievērojami uzlabojumi, piemēram, šādu aģentūru attiecībās ar dažiem to partneriem:

- *ENISA* un *GSA* – ar dalībvalstīm, citām aģentūrām un starptautiskām organizācijām,
- *ERA* – ar Komisiju un dalībvalstīm,
- *EMA* – ar Komisiju,
- *EASA* – ar dalībvalstīm.

Aģentūras cieši sadarbojas ar Komisijas partnerģenerāldirektorātiem, taču to iesaiste sarunās par budžetu un tiesību aktu pārskatīšanā ir ierobežota

66 Lielākajai daļai aģentūru nav lēmumu pieņemšanas tiesību (sk. [10. izcēlumu](#)), taču dažas aģentūras (piemēram, *ECDC*, *ECHA*, *EFSA*, *EMA* un *ERA*) sagatavo zinātniskos atzinumus, uz ko balstīti Komisijas lēmumi. Nelielam skaitam aģentūru (piemēram, *ACER*, *CPVO*, *EASA*, *EUIPO*, un dažās jomās *ECHA*) ir pilnvaras pieņemt lēmumus.

10. izcēlums

Meroni doktrīna un pilnvaru deleģēšana aģentūrām

Spriedums Meroni lietā¹⁵ ierobežo ES pilnvaru deleģēšanu ES aģentūrām, paredzot, ka var deleģēt tikai skaidri noteiktas izpildpilnvaras, ko pilnībā uzrauga deleģētāja iestāde. Turklāt pilnvaras var deleģēt ar skaidru lēmumu, un deleģēšanai jābūt nepieciešamai, lai veiktu Līgumos noteiktos uzdevumus. Deleģēšana nevar paredzēt rīcības brīvību tādā mērā, lai tiktu pieļauta faktiskā ekonomikas politikas īstenošana, kas nodrošina plašu rīcības brīvību un nozīmē faktisku atbildības nodošanu aģentūrai.

Lielākajai daļai aģentūru nav rīcības brīvības lēmumu pieņemšanā. Piemēram, veselības jomā aģentūras (*EMA* un *EFSA*) izvērtē risku, taču riska pārvaldība ir Komisijas kompetencē, kura parasti pieņem formālus apstiprināšanas lēmumus.

Pēdējos gados Meroni doktrīna ir precizēta, atļaujot deleģēt atsevišķas precīzi noteiktas regulatīvās vai intervences pilnvaras, kuras var pārskatīt tiesā. Dažas aģentūras, piemēram, *EASA*, *EUIPO* un *EVTI*, kuru uzdevums ir reglamentēt vienoto tirgu, ir pilnvarotas pieņemt konkrētus lēmumus, pamatojoties uz tehniskajiem novērtējumiem un kritērijiem (noteikti tiesību aktos, deleģētajos aktos un regulatīvajos aktos) bez Komisijas formāla apstiprinājuma¹⁶.

67 Komisija uzrauga aģentūru darbību, ieceļot pārstāvjus aģentūru valdēs un iesaistoties plānošanas ciklā (tā izdod formālus atzinumus par VP projektiem), kā arī uzraudzība tiek veikta, īstenojot regulāru komunikāciju starp attiecīgajām aģentūrām un to partnerģenerāldirektorātiem. Komisijas Iekšējās revīzijas dienests (IRD) ir tiesību aktos paredzētais visu aģentūru, izņemot pašfinansēto aģentūru¹⁷, iekšējais revidents. IRD revidē atlasītas tēmas saistībā ar minētajām aģentūrām, pamatojoties uz individuāliem, daudzgadu un riskā balstītiem stratēģiskajiem revīzijas plāniem, un iesniedz ziņojumus attiecīgajiem izpilddirektoriem un valdēm.

68 Aģentūras parasti tikai ierobežotā mērā iesaistās to izveides regulu un citu būtisku tiesību aktu, kas regulē to darbības jomu, pārskatīšanā. Tādējādi Komisija, izstrādājot jaunus tiesību aktu priekšlikumus, ne vienmēr pilnvērtīgi izmanto aģentūru zināšanas.

¹⁵ Lietas 9/56 un 10/56, Meroni un citi, *Industrie Metallurgiche, SpA* pret EOTK Augsto iestādi, 1957–58, ECR 133.

¹⁶ Lieta C-270/12, Apvienotā Karaliste pret Parlamentu un Padomi, 2014.

¹⁷ CPVO, *EUIPO* un VNV.

69 Aģentūru partnerģenerāldirektorāti apspriež ar Budžeta ĢD savu aģentūru personāla plānus un ES ieguldījumu, pirms šie dokumenti tiek iekļauti Komisijas budžeta projekta priekšlikumā, kuru iesniedz Parlamentam un Padomei. Aģentūras parasti tieši nesazinās ar Budžeta ĢD, bet saņem tikai ierobežotu informāciju par budžeta sarunu virzību, un šāda situācija var negatīvi ietekmēt darbības plānošanu.

70 Dažām aģentūrām pastāvīgi trūkst resursu, savukārt citas nespēj apgūt atbilstoši gada plānošanas ciklam piešķirto finansējumu. Piemēram, pamatojoties uz politisku vienošanos, *Frontex* kopš 2017. gada ir saņēmis ievērojami daudz papildu resursu. Mēs neguvām pierādījumus par to, kā tika noteiktas *Frontex* papildu finansējuma un personāla vajadzības. *EU-OSHA* gadījumā mēs jau agrāk esam norādījuši uz tendenci atkārtoti pārnest ievērojamu budžeta daļu no viena finanšu gada uz nākamo¹⁸. Mēs atzīmējam, ka *EU-OSHA* pārnesto līdzekļu atcelšanas rādītāji līdz šim ir bijuši zemi. Taču daudz pārnesto apropriāciju parasti pakļauj riskam līdzekļu pareizu finanšu pārvaldību.

Sadarbībai ar dalībvalstīm ir izšķiroša nozīme, taču tā ne vienmēr tiek sekmīgi īstenota

71 Dalībvalstīm ir būtiska nozīme lielākās daļas aģentūru darba programmu īstenošanā. Piemēram,

- *Frontex*, *EASO* un *eu-LISA* aktīvi sniedz atbalstu dalībvalstīm, caur kurām migranti un patvēruma meklētāji iekļūst Eiropas Savienībā;
- *eu-LISA* nodrošina centrālā komponenta darbību vairākām lielapjoma IT sistēmām brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, kuras ir savienotas ar dalībvalstu sistēmām¹⁹;
- daudzas aģentūras, piemēram, *EVA*, *EFSA*, *EMCDDA*, *EUIPO* un *EU-OHSA*, cieši sadarbojas ar ES ekspertu tīkliem un/vai valsts kontaktpunktiem, kuri palīdz īstenot to darba programmas;
- daudzas aģentūras (piemēram, *CPVO*, *ECHA* – sk. [11. izcēlumu](#), *EMA*, *EFSA* un mazākā mērā *EASA*) veic zinātnisko darbu sadarbībā ar dalībvalstīm.

¹⁸ ERP 2018. gada ziņojums par ES aģentūrām, 3.14.8. punkts.

¹⁹ Sk. arī ERP īpašo ziņojumu Nr. 20/2019 “ES informācijas sistēmas robežkontroles atbalstam – spēcīgs instruments, bet vairāk jākoncentrējas uz savlaicīgiem un pilnīgiem datiem”.

11. izcēlums

Pēc vairāk nekā desmit gadiem *ECHA* joprojām darbojas ar ierobežotām pilnvarām

ECHA, pildot uzdevumu veicināt ķīmikāliju drošu izmantošanu, ir saskārusies ar vairākiem izaicinājumiem.

- Reģistrācijas sistēma ir balstīta uz nozares pārstāvju iesniegumiem (sk. [14. izcēlumu](#)).
- Savas pastāvēšanas pirmajā desmitgadē (2008.–2017. gadā) *ECHA* piešķirā prioritāti reģistrācijai, nevis par deklarētajām ķīmiskajām vielām sniegto datu analīzei. Tā kā daudzas vielas vēl nav sāki izpētītas, joprojām nav skaidrs, vai tās ir vai nav kaitīgas. *ECHA* stratēģiskajā plānā 2019.–2023. gadam piedāvāta jauna un vērienīgāka pieeja tādu vielu identificēšanai, kurām nepieciešama reglamentēšana.
- Ar nesenu ES Vispārējās tiesas spriedumu²⁰ tika anulēts Komisijas lēmums, ar ko tika atļauta konkrētas vielas izmantošana, pamatojoties uz *ECHA* zinātnisko komiteju atzinumu, kā pamatojumu minot to, ka nav pietiekami izvērtētas nekaitīgākas alternatīvas.
- Dalībvalstīm ir ekskluzīva kompetence piemērot uzņēmumiem pienākumu reģistrēt ķīmiskās vielas *ECHA* saskaņā ar *REACH* regulu. *ECHA* ir tikai koordinatora funkcija.
- *ECHA* ikgadējie mērķi attiecībā uz atzinumiem par biocīdu aktīvajām vielām gadu pēc gada netiek sasniegti, jo dalībvalstis ar kavēšanos iesniedz novērtējuma ziņojumus.
- *ECHA* darbības finansiālais un administratīvais satvars ir sarežģītāks nekā citām aģentūrām, jo *ECHA* ir trīs atsevišķi budžeti (kā arī personāla plāni), ko sagatavo atbilstīgi trim dažādām regulām, turklāt katrs no tiem tiek īstenots sadarbībā ar citu partnerģenerāldirektorātu. Šāda situācija vēl vairāk ierobežo *ECHA* elastību ar mainīgo darba slodzi saistīto jautājumu risināšanā.

72 Uzticot pienākumus ES aģentūrai, dalībvalstis saglabā lielāko daļu kontroles pār lēmumu pieņemšanu, vienlaikus stiprinot Eiropas sadarbību (sk. [12. izcēlumu](#)). Tādēļ daudzās jomās aģentūras vairāk pilda koordinatora funkcijas ieteikumu veidā, atvēlot dalībvalstīm ievērojamu rīcības brīvību.

²⁰ 2019. gada 7. marta spriedums lietā T-837/16.

12. izcēlums

Robežkontrole un patvērums – stāsts ar divām sižeta līnijām²¹

Aģentūras *Frontex* un *EASO* ir lielā mērā atkarīgas no dalībvalstu nodrošinātajiem cilvēkresursiem (*Frontex* – arī no tehniskajiem resursiem). Abas aģentūras cenšas iegūt šos resursus, taču *Frontex* šai sakarā veicas salīdzinoši labāk.

Īpašajā ziņojumā Nr. 6/2017 “ES reakcija uz bēgļu krīzi: karsto punktu pieeja” mēs norādījām, ka *EASO* vajadzīgs dalībvalstu personāls²² (galvenokārt eksperti patvēruma jomā un tulki), kā arī līgumdarbinieki, lai varētu veikt sensitīvo pamatfunkciju, proti, nodrošināt atbalstu dalībvalstīm. Būtisks šķērslis darbības efektivitātei ir ļoti īsa dalībvalstu ekspertu izvietojuma periods (sešas līdz astoņas nedēļas). 2018. gadā *EASO* vadīja divas nozīmīgas atbalsta operācijas (Grieķijā un Itālijā), kurās bija iesaistīti 478 eksperti no dalībvalstīm un asociētajām valstīm, kā arī 464 līgumdarbinieki.

Reaģējot uz negaidīto migrācijas plūsmu pieaugumu 2015. gadā, Komisija iesniedza priekšlikumu grozīt *EASO* un *Frontex* regulas, lai palielinātu un labāk koordinētu pirmās līnijas dalībvalstīm pieejamo atbalstu. Tiesību aktu kopums attiecībā uz *Frontex* tika pieņemts mazāk nekā viena gada laikā (otrais tiesību aktu kopums, ar ko vēlreiz tika paplašināti *Frontex* pienākumi, tika pieņemts 2019. gadā), taču vēl nav panākta vienošanās par Komisijas priekšlikumu izveidot ES patvēruma iestādi.

73 Dažās jomās dalībvalstu iestādes turpina darboties paralēli. Piemēram, uzņēmumi var izvēlēties – pieteikties preču zīmes vai dizaina aizsardzībai dalībvalstu iestādēs (saņemot valsts līmeņa aizsardzību) vai *EUIPO* (ES mēroga aizsardzība). Veselības jomā dalībvalstu iestādes var veikt savus riska novērtējumus jomās, kurās darbojas aģentūras (*ECDC* – slimību profilakses un kontroles jomā, *EFSA* – pārtikas nekaitīguma jomā), un tām nav pienākuma koordinēt savu darbu ar aģentūrām. Ir pieņemti tiesību akti, lai mazinātu šo risku, izmantojot informācijas apmaiņas mehānismus.

74 Kad dalībvalstis Padomē rīko diskusijas, kurās nepieciešama aģentūru zinātība, pašas aģentūras parasti nepiedalās, taču tās pārstāv Komisija.

²¹ Sk. arī ERP īpašo ziņojumu Nr. 24/2019 “Patvērums, migrantu pārceļšana un atgriešana: laiks rīkoties aktīvāk, lai novērstu neatbilstības starp mērķiem un rezultātiem”.

²² *EASO* regula (ES) Nr. 439/2010, 15. pants.

Pastāv potenciāls aģentūru ciešākai sadarbībai vienā politikas jomā

75 Vairākas aģentūras darbojas vienā politikas jomā. Mēs konstatējam šādu aģentūru pilnvaru un/vai darbību zināmu pārklāšanos:

- *EIGE* un *FRA* (abas šīs aģentūras darbojas sieviešu tiesību jomā);
- *EASO* un *Frontex* (piedāvā kultūrmediatorus, lai sniegtu atbalstu dalībvalstīm, kurās ir liels migrantu pieplūdums);
- EMPL ĢD pārziņā esošās aģentūras (*Cedefop*, *Eurofound*, *EU-OSHA* un Eiropas Darba iestāde).

76 Iestāžu sadarbība ir īpaši cieša migrācijas jomā. *EASO*, *Frontex*, Eiropols un *FRA* strādā kopā karstajos punktos Itālijā un Grieķijā. Tieslietu un iekšlietu (TI) jomā regulāri notiek sanāksmes, kurās TI aģentūru tīkla ietvaros piedalās deviņas aģentūras (*CEPOL*, *EASO*, *Frontex*, *EIGE*, *EMCDD*, *eu-LISA*, *Eurojust*, Eiropols un *FRA*) un divi to partnerģenerāldirektorāti. Divas citas aģentūras, proti, *EFCA* un *EMSA*, sadarbojas ar *Frontex* robežsardzes jautājumos. SANTE ĢD kopš 2019. gada regulāri rīko aģentūru kopīgās sanāksmes. Saskaņā ar EBI, EAAPI un EVTI izveides regulām tās strādā kopā ar Eiropas uzraudzības iestāžu apvienoto komiteju. Citās jomās sadarbība nav tik cieša.

77 Aģentūru sadarbība bieži vien tiek formalizēta divpusējos darba nolīgumos vai saprašanās memorandos (sk. [13. izcēlumu](#)). Aģentūru sadarbību var veicināt arī citu aģentūru pārstāvju (bieži vien kā novērotāju) klātbūtne valdē. Piemēram, trīs Eiropas uzraudzības iestādes cita citas pārstāvjiem ir atvēlējušas vienu vietu valdē, lai gan tie ne vienmēr piedalās sanāksmēs. *EUIPO* un *CPVO* arī ir pārstāvēti viens otra valdē kā novērotāji. Tulkošanas centrs ir noslēdzis vienošanos ar visām ES aģentūrām, kopuzņēmumiem un ES iestādēm, un visām šīm struktūrām ir tiesības būt pārstāvētām Centra valdē.

13. izcēlums

ECHA un EFSA – līdzīgi pienākumi, bet nepietiekama sadarbība

ECHA un EFSA bieži vien veic darbu saistībā ar vienām un tām pašām vielām, taču informācijas apmaiņa starp abām aģentūrām ir ierobežota. Sistēmas, ko uzņēmumi izmanto, lai reģistrētu ķīmiskās vielas ECHA un iesniegtu informāciju elektroniski, nav saistītas vai savienotas ar EFSA sistēmām.

EFSA pieteikumu iesniegšanas procedūras un pieprasītā informācija būtiski atšķiras. Katrā jomā ir pieņemti īpaši noteikumi par pieteikuma sagatavošanu. EFSA ir izstrādājusi vadlīnijas, lai palīdzētu pieteikumu sagatavošanā, taču sadarbība ar ECHA šajā ziņā ir ļoti ierobežota.

Abas aģentūras 2017. gadā parakstīja jaunu saprašanās memorandu (aizstājot iepriekšējo – 2009. gada memorandu) par ciešāku sadarbību.

78 Aģentūras cieši sadarbojas arī ES aģentūru tīklā (*EUAN*), kas tika izveidots, lai veicinātu aģentūru pamanāmību, kā arī noteiktu un sekmētu iespējamo efektivitātes pieaugumu. Aģentūras ir vienojušās par tīkla prioritātēm piecu gadu stratēģijas un gada darba programmas veidā. Viena no *EUAN* svarīgākajām funkcijām ir nodrošināt aģentūru un to ieinteresēto personu, galvenokārt ES iestāžu, efektīvu komunikāciju. Deviņi apakštīkli veido tīkla dalībnieku darbības un sadarbības praktisko veidolu un nodrošina reālus rezultātus, kas sniedz ieguvumus ES un tās iedzīvotājiem. Tomēr *EUAN* nav izpildvaras, ne visas aģentūras iesaistās visos apakštīklos, un sadarbība galvenokārt vērsta uz administratīviem, nevis darbības jautājumiem.

79 Vienas aģentūras, proti, Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centra (*CdT*), darbības pamatojums ir aģentūru sadarbība. Taču ne visām aģentūrām to izveides regulās ir noteikts pienākums izmantot *CdT* pakalpojumus. Pastāv arī zināma neskaidrība attiecībā uz to, kādus *CdT* pakalpojumus citām aģentūrām ir pienākums vai iespēja izmantot. Viena aģentūra pat ir izveidojusi savu sistēmu lingvistikas jautājumu iekšējai risināšanai (tulkošanas atmiņas), savukārt citas aģentūras var izmantot privātu ārējo tulkotāju pakalpojumus. Mūsu 2017. gada pārskatā par aģentūrām mēs paudām viedokli, ka *CdT* veikspēja netiek pilnībā izmantota, ka dublējas sistēmu izveides un izmantošanas izmaksas un ka var tikt apdraudēts *CdT* uzņēmējdarbības modelis un darbības turpināmība.

Dažas aģentūras ir atkarīgas no sadarbības ar nozares pārstāvjiem

80 Dažas aģentūras ir atkarīgas arī no sadarbības ar nozari, kas tām jāregulē. Piemēram, *ECHA* uzdevums reģistrēt ķīmisko produktus ir balstīts uz nozares pārstāvju iesniegumiem (sk. [14. izcēlumu](#)). Tiesiskais regulējums paredz tikai ierobežotus stimulus, lai nodrošinātu sniegtās informācijas ticamību un regulāru atjaunināšanu.

14. izcēlums

ECHA pieredze rāda, ka sistēmas trūkumu pamatā ir nozares pārstāvju iesniegumi

- *ECHA* ir atbildīga par ķīmisko vielu obligātu reģistrāciju vai atļauju izdošanu Eiropas Savienībā, pamatojoties uz nozares pārstāvju iesniegumiem²³. Pēc tam, kad *ECHA* darbinieki ir veikuši pašdeklarācijā sniegtās informācijas pilnīguma pārbaudes, uzņēmums saņem *REACH* reģistrācijas numuru, kas tam ļauj savas ķīmiskās vielas laist tirgū. Uzņēmumam šis reģistrācijas numurs saglabājas arī tad, ja vēlāk tiek pierādīts, ka tas sniedzis nepareizu vai nepilnīgu informāciju. Šāda kārtība mazina uzņēmumu vēlmi sniegt atjauninātu vai papildu informāciju. Nesen veikta pētījuma²⁴ rezultāti rāda, ka vismaz 30 % visu reģistrēto ķīmikāliju varētu būt neatbilstīgi.
- Komisijas dienestu darba dokumentā par *REACH* novērtējumu noteikts, ka “uzņēmumu pieļautie reģistrācijas pienākumu pārkāpumi kavē vielu, kas rada bažas, identificēšanu un attiecīgi negatīvi ietekmē iestāžu spēju aizsargāt sabiedrību un vidi”. *ECHA* un Komisija ir pieņēmušas kopīgu rīcības plānu, lai novērstu ar lietu reģistrāciju saistīto atbilstības trūkumu. Tiks pastiprinātas satura pārbaudes, un uzsvars tiks novirzīts uz vielu analīzi.

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*), (OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp.).

²⁴ *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V., Hintergrund und Erläuterungen zur REACH-Registrierung: Großunternehmen verstoßen gegen das EU-Chemicalienrecht und gefährden damit Mensch und Umwelt*, 2019. gada 20. maijs.

Aģentūru ietekmes palielināšanas centieni starptautiskā līmenī joprojām ir ierobežoti

81 Saskaņā ar Līgumu aģentūras nedrīkst slēgt starptautiskus nolīgumus, kas uzliek saistības ES (LESD 218. pants). Taču aģentūras var slēgt sadarbības līgumus ar starptautiskajiem partneriem, ja 1) to skaidri paredz attiecīgās aģentūras izveides akts, 2) sadarbības nolīgums neuzliek saistības un ja 3) attiecīgā aģentūra ir saņēmusi sava partnerģenerāldirektorāta apstiprinājumu (*de facto* vai *de jure*)²⁵.

82 Daudzām aģentūrām, ņemot vērā to darbības veidu, ir jāsadarbjas ar starptautiskajiem partneriem, un to darbībām ir starptautiska ietekme. Daudzām aģentūrām arī ir partneri ar līdzīgām funkcijām trešās valstīs. Komisija sadarbībā ar Eiropas Ārējās darbības dienestu slēdz “praktiskas vienošanās” ar aģentūrām, lai organizētu attiecības ar struktūrām un valstīm ārpus ES.

83 Aģentūras, kuras darbojas tieslietu un iekšlietu jomā (it īpaši Eiropols, *Eurojust* un *Frontex*), ir pilnībā integrētas brīvības, drošības un tiesiskuma telpas ārējā dimensijā un ir vienas no starptautiski aktīvākajām aģentūrām, kuras noslēgušas arī vairākus sadarbības nolīgumus ar trešām valstīm. Minot piemērus citās darbības jomās, *EFSA* un *EMA* ir iedibinājušas svarīgu starptautisko lomu. To atzinumiem ir izšķiroša nozīme veselības drošības jomā gan ES, gan ārpus tās. Aviācijas nozarē *EASA* arī regulāri un aktīvi darbojas starptautiski. Tomēr nav pierādījumu, ka kopumā pilnībā tiktu izmantots aģentūru potenciāls atbalstīt Komisijas starptautisko sadarbību, īpaši tehniskos jautājumos un informācijas apmaiņas ziņā.

---

²⁵ Sk. arī Merijn Chamon un Valerie Demedts, “Constitutional limits to the EU agencies’ external relations” publikācijā “The External Dimension of EU Agencies and Bodies”, 2019.

Secinājumi un ieteikumi

84 Mēs secinājām, ka aģentūrām ir arvien būtiskāka nozīme ES politikas īstenošanā un ka nodrošinātie apstākļi ir uzlabojuši aģentūru darbības rezultātus. Tomēr, vienlaikus atzīstot likumdevēja atbildību, mēs uzskatām, ka nav panākta pietiekama elastība aģentūru izveidē un darbībā un ka varētu vairāk izmantots aģentūru potenciālu sadarboties kopīgu politikas mērķu sasniegšanā iedzīvotāju interesēs.

85 Aģentūru elastība, proti, spēja reaģēt uz mainīgajām politikas vajadzībām, atspoguļojas to dzīves ciklā – to izveidē, attīstībā un iespējamā likvidācijā. Mēs novērojām – kad Komisija ierosina izveidot jaunu aģentūru, tā ne vienmēr skaidri apsver alternatīvas, tostarp iespēju Komisijai pašai veikt paredzētos uzdevumus, starpvaldību sadarbības iespēju vai iespēju pielāgot jau esošas ES aģentūras pamatuzdevumu. Pēc aģentūras darbības uzsākšanas tās saskaņotība ar citām aģentūrām un partnerģenerāldirektorātiem, it īpaši attiecīgajā politikas jomā, laika gaitā netiek pietiekami izvērtēta, lai varētu veikt pielāgojumus (sk. 16.–32. punktu).

1. ieteikums. Nodrošināt piemērotību, saskaņotību un elastību aģentūru izveidē

Komisijai

- a) vairāk jāizmanto aģentūru transversālie novērtējumi Komisijas veiktās dažādo politikas jomu atbilstības pārbaudes ietvaros. Novērtējumu rezultāti jāizmanto, lai noteiktu iespējamu sinerģiju un izmaiņas, tostarp apvienošanu, un, attiecīgos gadījumos, lai, reaģējot uz mainīgām vajadzībām, izstrādātu tiesību aktu priekšlikumus;
- b) visi jaunu aģentūru izveides priekšlikumi jā sagatavo saskaņā ar labāka regulējuma programmu, tostarp rīkojot tajā paredzētu apspriešanu. Komisijai uzskatāmi jāparāda jaunu struktūru piemērotība un saskaņotība ar esošajām struktūrām, ņemot vērā Regulējuma kontroles padomes formulētās atrunas.

Terminš 1.a) ieteikumam: līdz 2024. gadam tā, lai rezultātu varētu ņemt vērā nākamajos tiesību aktu priekšlikumos, kas paredzēti DFS pēc 2027. gada.

Terminš 1.b) ieteikumam: atbilstošs terminš, lai rezultātu varētu ņemt vērā visos jaunajos priekšlikumos, sākot no 2020. gada septembra.

86 Elastība nozīmē arī to, ka aģentūras saņem pietiekamus resursus atbilstīgi to mainīgajām vajadzībām. Mēs novērojam, ka aģentūras īpaši negatīvi ietekmē ierobežotā elastība resursu ziņā, un daļēji iemesls ir tas, ka aģentūru plānošanas cikls ir cieši saistīts ar ES budžeta plānošanas procedūru. Aģentūras parasti, plānojot resursus, arvien vairāk ir pamatojušās uz iepriekšējo gadu, pat tad, ja apstākļi un politika nosaka nepieciešamību rūpīgāk pārskatīt konkrētas darbības (33.–43. punkts).

2. ieteikums. Elastīgāk piešķirt resursus aģentūrām

Aģentūrām

- a) pirms katra jaunā DFS perioda rūpīgāk jāpamato resursu nepieciešamība, efektīvi izmantojot vienotos programmdokumentus un ņemot vērā prioritātes, iespējamo sinerģiju un apjomradītus ietaupījumus.

Komisijai

- b) pirms katra DFS perioda jāizvērtē un jāsalīdzina visi aģentūru iesniegtie resursu pieprasījumi un jāierosina piešķirt (palielināt, samazināt un/vai pārvietot) resursus aģentūrām, liekot uzsvāru uz prioritātēm un visneatliekamākajām vajadzībām;
- c) savlaicīgi jāizskata aģentūru pieprasījumi pielāgot resursus mainīgajām vajadzībām, lai būtu iespējama elastīgāka budžeta plānošana.

Terminš: līdz 2024. gadam.

87 ES aģentūrām ir būtiska nozīme dalībvalstu dažādo interešu apvienošanā, lai rastu kopīgus politikas risinājumus ES interesēs. Tomēr aģentūru valdes ir lielas un nav vienotas izpratnes par to locekļu lomu, un tas var traucēt efektīvu lēmumu pieņemšanu (45.–49. punkts).

88 Informācija par aģentūru darbības rezultātiem praksē nav bijusi pietiekami saistīta ar aģentūru ieguldījumu politikas īstenošanā, un tas apgrūtina atbildības pieprasīšanu no lēmumu pieņēmējiem. Līdz ar jauno finanšu pamatregulu šī saikne ir ieviesta, bet šīs prasības ietekme vēl jānovēro (50.–53. punkts). Kopumā iedzīvotāji saņem visai maz informācijas par aģentūru nodrošinātajiem ieguvumiem (54.–64. punkts).

3. ieteikums. Uzlabot pārvaldību un darbības rezultātu paziņošanu

---

Aģentūrām

- a) jāuzlabo praktiskā ziņošana par darbības rezultātiem, tos skaidrāk saistot ar ieguldījumu ES politikas īstenošanā.

Komisijai

- b) jāuzrauga, kā tiek piemērotas Komisijas pamatnostādnes (C (2020)2297) par informāciju, kas aģentūrām jāsniedz par darbības rezultātiem, lai Eiropas Parlaments, Padome un ES iedzīvotāji varētu īstenot ārējo kontroli, tādējādi mainot uzsvaru no ziņošanas par tiešajiem rezultātiem un darbībām uz ziņošanu par ieguldījumu ES politikas īstenošanā;
- c) jāierosina, lai likumdevējs pārskatītu valdes lielumu, ja tas nepieciešams, lai uzlabotu lēmumu pieņemšanas procesa efektivitāti.

Terminš 3.a) un 3.b) ieteikumiem: sākot no 2021. gada.

Terminš 3.c) ieteikumam: sākot no 2020. gada attiecībā uz jauniem priekšlikumiem.

89 ES aģentūras pilda tīkla funkciju, lai dalītos zinātnībā un veidotu sadarbību ar partneriem valstu, Eiropas un starptautiskā līmenī. Tomēr aģentūras līdz šim nav izmantojušas visas iespējas panākt līdzīgu darbību sinerģiju un apjomradītus ietaupījumus (76.–80. punkts). Turklāt aģentūrām vajadzīgais atbalsts ir atkarīgs no dalībvalstīm (72.–75. punkts). Dažas aģentūras darbojas politikas jomās ar spēcīgu starptautisko dimensiju, taču dažkārt tām trūkst Komisijas atbalsta, lai elastīgāk dalītos zinātnībā ar partneriem trešās valstīs (81.–83. punkts).

4. ieteikums. Stiprināt aģentūru kā zinātības un tīklošanas centru lomu

---

Aģentūrām

- a) ciešāk jāsadarbojas savā starpā, lai apzinātu paraugpraksi attiecībā uz darbības rezultātiem, sinerģiju un apjomradītiem ietaupījumiem, it īpaši kopīgās politikas jomās.

Komisijai

- b) jāuzrauga, vai dalībvalstis īsteno savas juridiskās un politiskās saistības nodrošināt ES aģentūrām nepieciešamo informāciju, ekspertus un atbalstu aģentūru lēmumu izpildei un politikas īstenošanai, un, ja šādas saistības pietiekamā mērā nav paredzētas tiesiskajā regulējumā, ierosināt likumdevējam skaidri noteikt dalībvalstu pienākumus;
- c) jānodrošina, ka aģentūru tehnisko zinātību un citu potenciālu regulāri izmanto, lai atbalstītu politikas veidošanu un īstenošanu arī starptautiskā līmenī un ar partneriem ārpus ES.

Termiņš: sākot no 2021. gada.

Šo ziņojumu 2020. gada 28. jūlijā Luksemburgā pieņēma IV apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Alex BRENNINKMEIJER*.

Revīzijas palātas vārdā –

priekšsēdētājs
Klaus-Heiner LEHNE

Pielikumi

I pielikums. Šajā pārskatā minēto ES aģentūru un citu struktūru saraksts

Akronīms	Pilns nosaukums	Atrašanās vieta
ACER	Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūra	Ļubļana (Slovēnija)
BEREC birojs	Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestādes atbalsta aģentūra	Rīga (Latvija)
CdT	Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs	Luksemburga (Luksemburga)
Cedefop	Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs	Saloniki (Grieķija)
CEPOL	Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra	Budapešta (Ungārija)
CPVO	Kopienas Augu šķirņu birojs	Anžē (Francija)
EAAPI	Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde	Frankfurte (Vācija)
EASA	Eiropas Aviācijas drošības aģentūra	Ķelne (Vācija)
EASO	Eiropas Patvēruma atbalsta birojs	Valleta (Malta)
EBI	Eiropas Banku iestāde	Parīze (Francija)
ECDC	Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs	Stokholma (Zviedrija)
ECDC	Eiropas Ķimikāliju aģentūra	Helsinki (Somija)
EFCA	Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra	Bigo (Spānija)
EFSA	Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde	Parma (Itālija)
EIGE	Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts	Viļņa (Lietuva)
Eiropas Darba iestāde	Eiropas Darba iestāde	Bratislava (Slovākija)
Eiropols	Eiropas Savienības Aģentūra tiesībaizsardzības sadarbībai	Hāga (Nīderlande)
EIT	Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts	Budapešta (Ungārija)
EMA	Eiropas Zāļu aģentūra	Amsterdama (Nīderlande)
EMCDDA	Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs	Lisabona (Portugāle)

EMSA	Eiropas Jūras drošības aģentūra	Lisabona (Portugāle)
ENISA	Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra	Atēnas un Iraklija (Grieķija)
EPPO	Eiropas Prokuratūra	Luksemburga (Luksemburga)
ERA	Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra	Valensjēna (Francija)
ESA	<i>Euratom</i> Apgādes aģentūra	Luksemburga (Luksemburga)
ETF	Eiropas Izglītības fonds	Turīna (Itālija)
EUIPO	Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs	Alikante (Spānija)
eu-LISA	Eiropas Savienības Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā	Tallina (Igaunija), Strasbūra (Francija) un Sanktjohanna (Austrija)
EU-OSHA	Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra	Bilbao (Spānija)
Eurofound	Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds	Dublina (Īrija)
Eurojust	Eiropas Savienības Tiesu sadarbības vienība	Hāga (Nīderlande)
EVA	Eiropas Vides aģentūra	Kopenhāgena (Dānija)
EVTI	Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde	Parīze (Francija)
FRA	Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra	Vīne (Austrija)
Frontex	Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra	Varšava (Polija)
GSA	Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas aģentūra	Prāga (Čehijas Republika)
VNV	Vienotā neregulējuma valde	Brisele (Beļģija)

II pielikums. ES aģentūru un citu struktūru Komisijas partnerģenerāldirektorāti

Ģenerāldirektorāts	Pilns nosaukums	Aģentūras
CNECT	Komunikācijas tīklu, saturs un tehnoloģiju ģenerāldirektorāts	<i>BEREC</i> birojs, <i>ENISA</i>
DEFIS	Aizsardzības, rūpniecības un kosmosa ģenerāldirektorāts	<i>GSA</i> (no 2020. gada 1. janvāra)
DGT	Tulkošanas ģenerāldirektorāts	<i>CdT</i>
EAC	Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts	<i>EIT</i>
EMPL	Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts	<i>Cedefop</i> , Eiropas Darba iestāde, <i>ETF</i> , <i>EU-OSHA</i> , <i>Eurofound</i>
ENER	Enerģētikas ģenerāldirektorāts	<i>ACER</i>
ENV	Vides ģenerāldirektorāts	<i>EVA</i> , <i>ECHA</i>
FISMA	Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāts	<i>EBI</i> , <i>EAAP</i> , <i>EVTI</i> , <i>VNV</i>
GROW	Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts	<i>ECHA</i> , <i>EUIPO</i> , <i>GSA</i> (līdz 2019. gada 31. decembrim)
HOME	Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts	<i>CEPOL</i> , <i>EASO</i> , <i>Frontex</i> , <i>EMCDDA</i> , <i>eu-LISA</i> , Eiropols
JUST	Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts	<i>EIGE</i> , <i>Eurojust</i> , <i>FRA</i>
MARE	Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts	<i>EFCA</i>
MOVE	Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts	<i>EASA</i> , <i>EMSA</i> , <i>ERA</i>
SANTE	Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāts	<i>CPVO</i> , <i>ECDC</i> , <i>EFSA</i> , <i>EMA</i> , <i>ECHA</i> (tikai biocīdi)

III pielikums. Ieinteresēto personu apsekojumā iegūtie būtiskākie dati un rezultāti

Lūdzām 34 aģentūrām iesniegt ieinteresēto personu sarakstu un izveidojām reprezentatīvu izlasi, iekļaujot tajā galvenās ieinteresēto personu kategorijas (valstu publiskā sektora struktūras, nozares pārstāvjus, ES iestādes, NVO, akadēmiskās aprindas u. c.). Mēs aicinājām 2500 ieinteresētās personas piedalīties apsekojumā un saņēmām aptuveni 1000 atbilžu (atsaucības līmenis – 40 %). Gandrīz puse respondentu bija valdes locekļi.

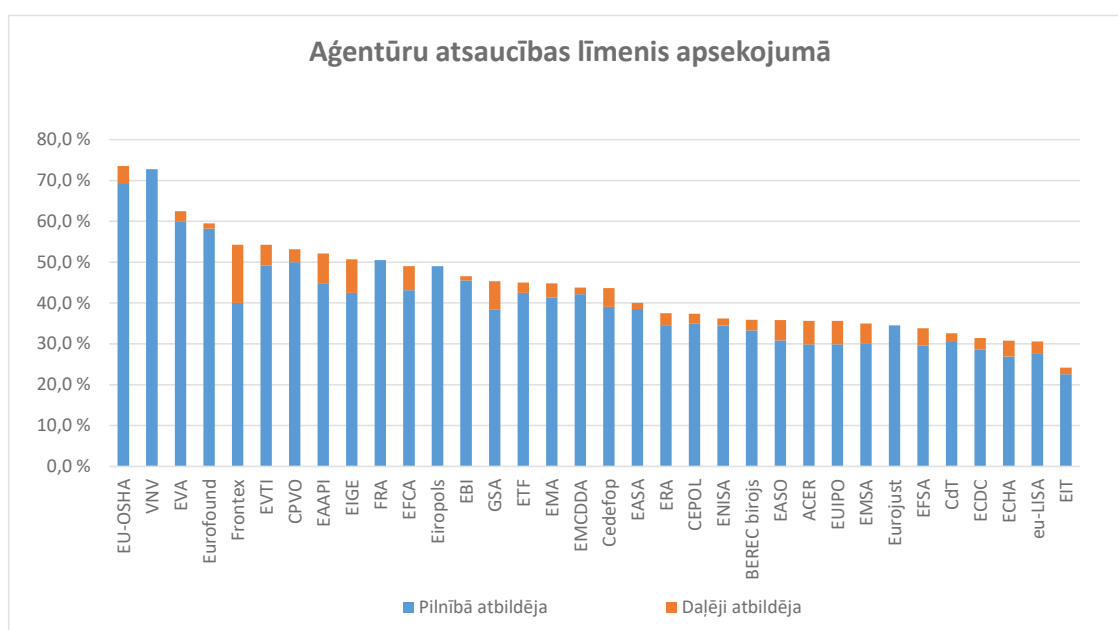
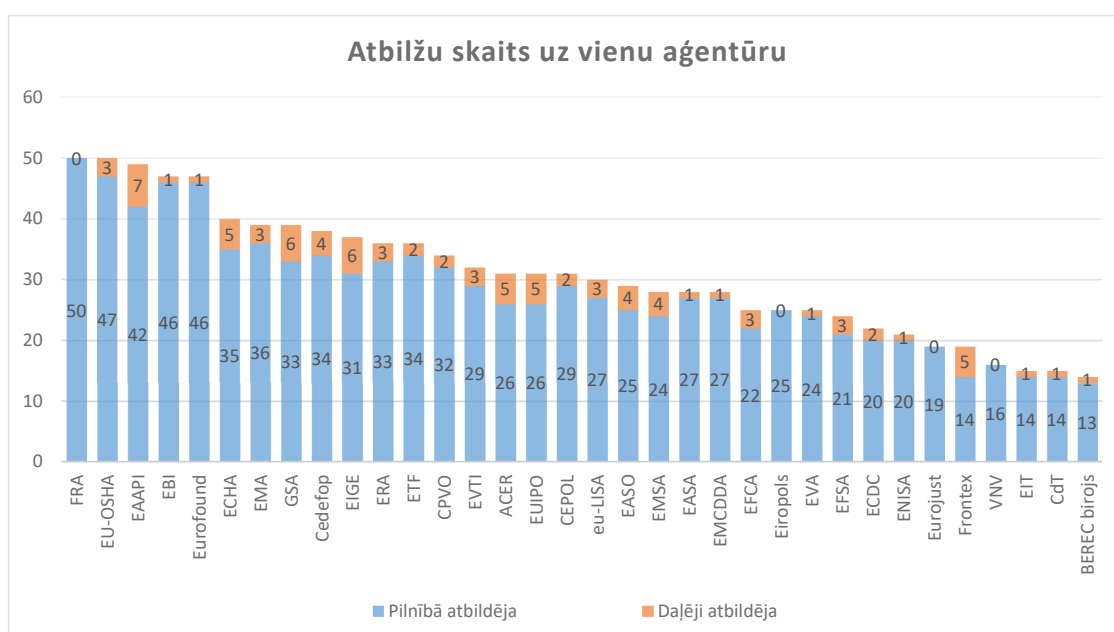
1. tabula. Ieinteresēto personu apsekojuma kopējie rezultāti

	Ļoti pozitīvs vērtējums	Pozitīvs vērtējums	Negatīvs vērtējums	Ļoti negatīvs vērtējums	Nav viedokļa
1. Valdes sastāvs ir atbilstīgs	25 %	51 %	8 %	1 %	14 %
2. Aģentūra efektīvi iesaista ieinteresētās personas un ekspertus	30 %	59 %	6 %	1 %	4 %
3. Pārskatatbildības kārtība atbilst mērķim	20 %	56 %	4 %	0 %	19 %
4. Aģentūrai ir pietiekami cilvēkresursi	10 %	37 %	32 %	8 %	13 %
5. Aģentūrai ir pietiekami finanšu resursi (budžets)	11 %	33 %	32 %	8 %	16 %
6. Aģentūras mērķi ir konkrēti, izmērāmi, sasniedzami, reālistiski un ar noteiktu termiņu	38 %	42 %	7 %	0 %	12 %
7. Aģentūra pienācīgi ziņo par saviem darbības rezultātiem	53 %	36 %	5 %	1 %	5 %
8. Novērtēšanas prasības ir adekvātas	36 %	40 %	6 %	1 %	17 %
9. Sadarbība ar Komisiju	29 %	41 %	11 %	0 %	19 %
10. Sadarbība ar citām aģentūrām	28 %	36 %	11 %	1 %	24 %
11. Sadarbība ar dalībvalstīm/dalībvalstu iestādēm	34 %	40 %	14 %	0 %	12 %

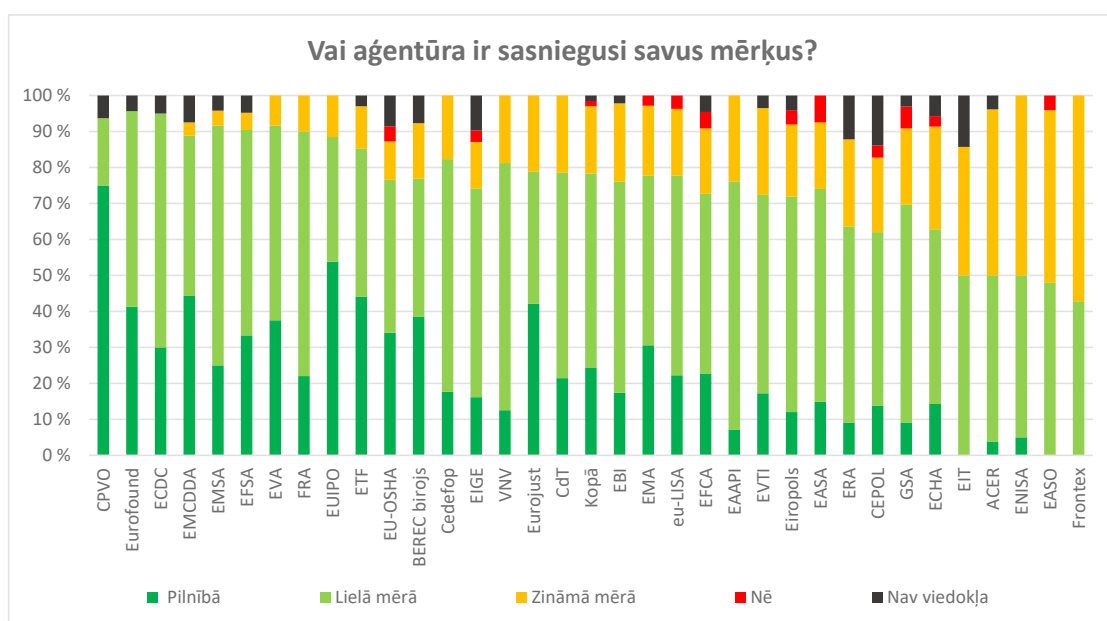
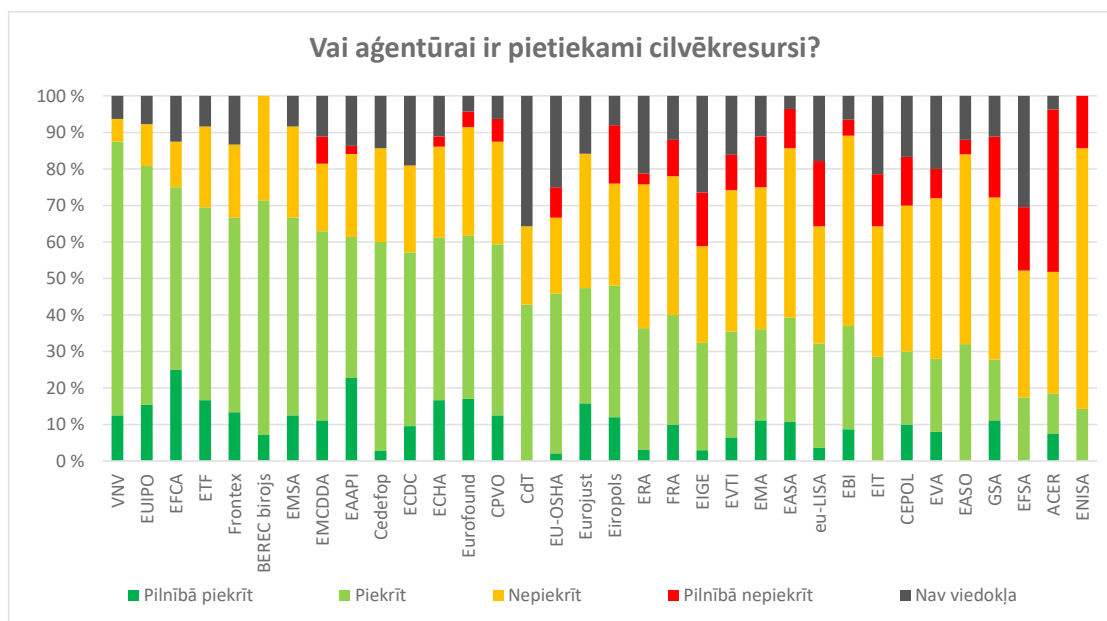
12. Sadarbība ar trešo valstu struktūrām	28 %	29 %	8 %	2 %	33 %
13. Aģentūras izveides regula atbilst mērķim	23 %	48 %	17 %	2 %	12 %
14. Aģentūra ir sasniegusi darbības mērķus / īstenojusi pamatuzdevumu	24 %	52 %	18 %	1 %	4 %

Avots: ERP; izlases lielums ir 34 aģentūru un citu struktūru 1000 ieinteresēto personu sniegtās atbildes.

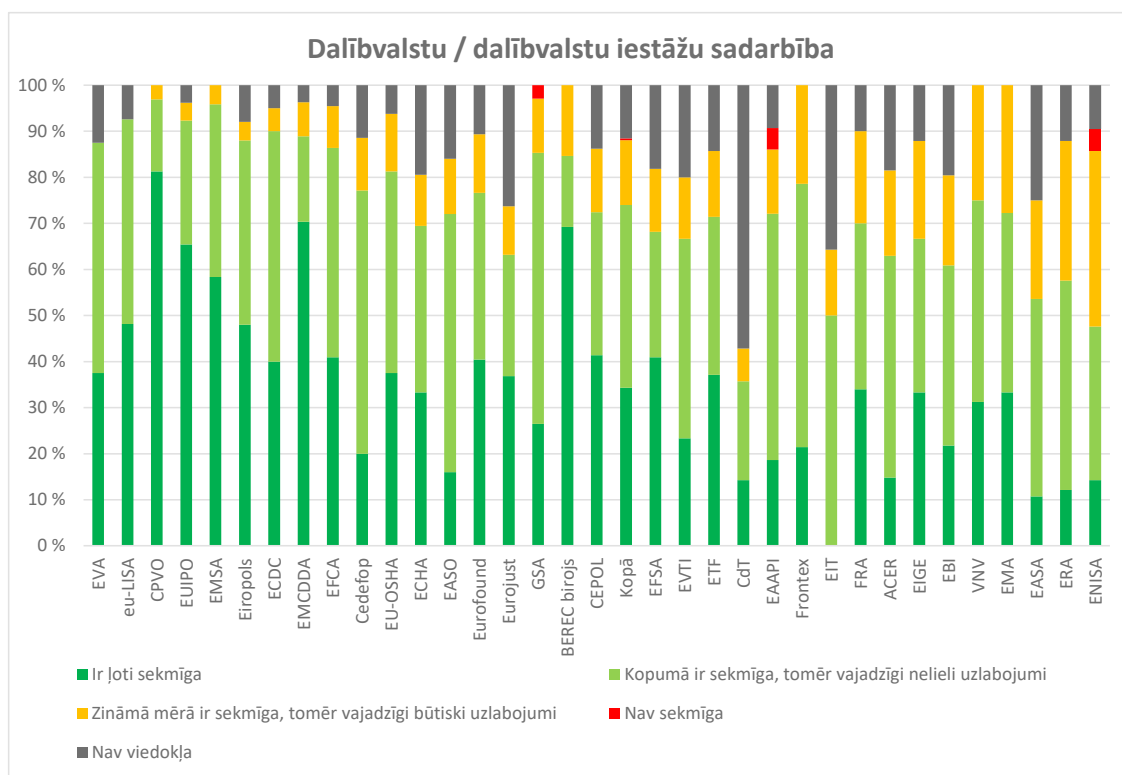
Dalība apsekojumā

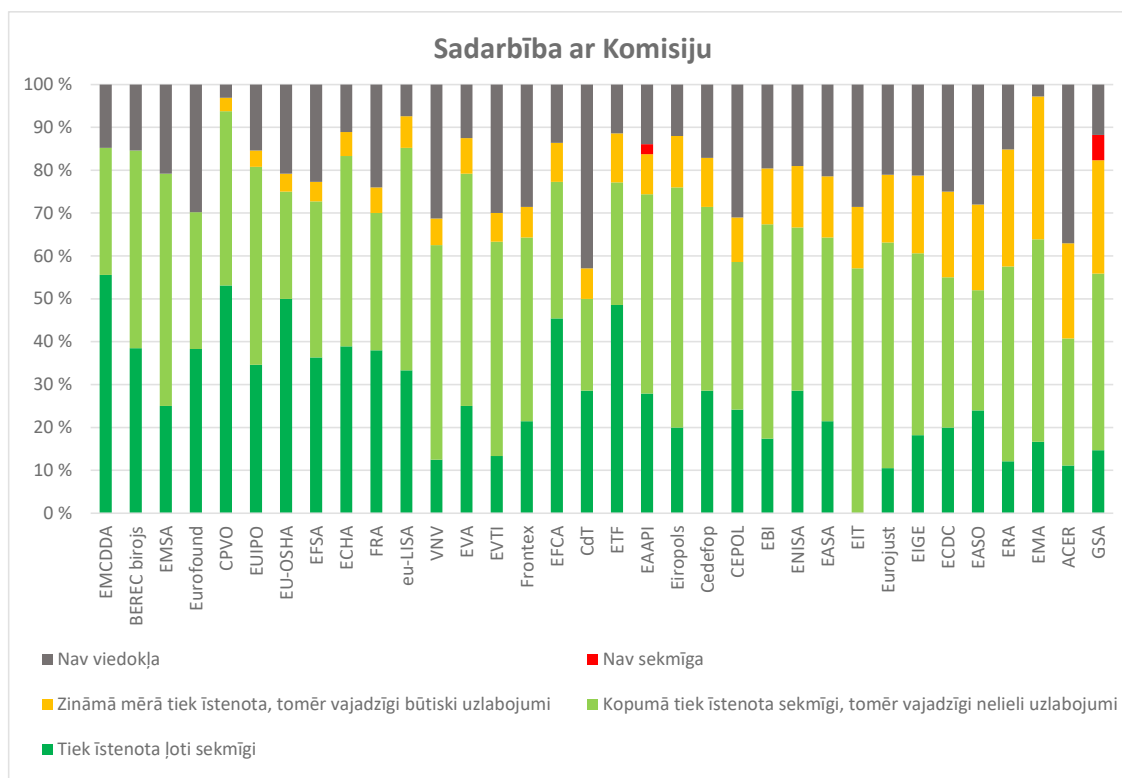
Būtiskākie apsekojuma rezultāti

Avots: ERP; izlases lielums ir 35 aģentūru un citu struktūru 1000 ieinteresēto personu sniegtās atbildes.

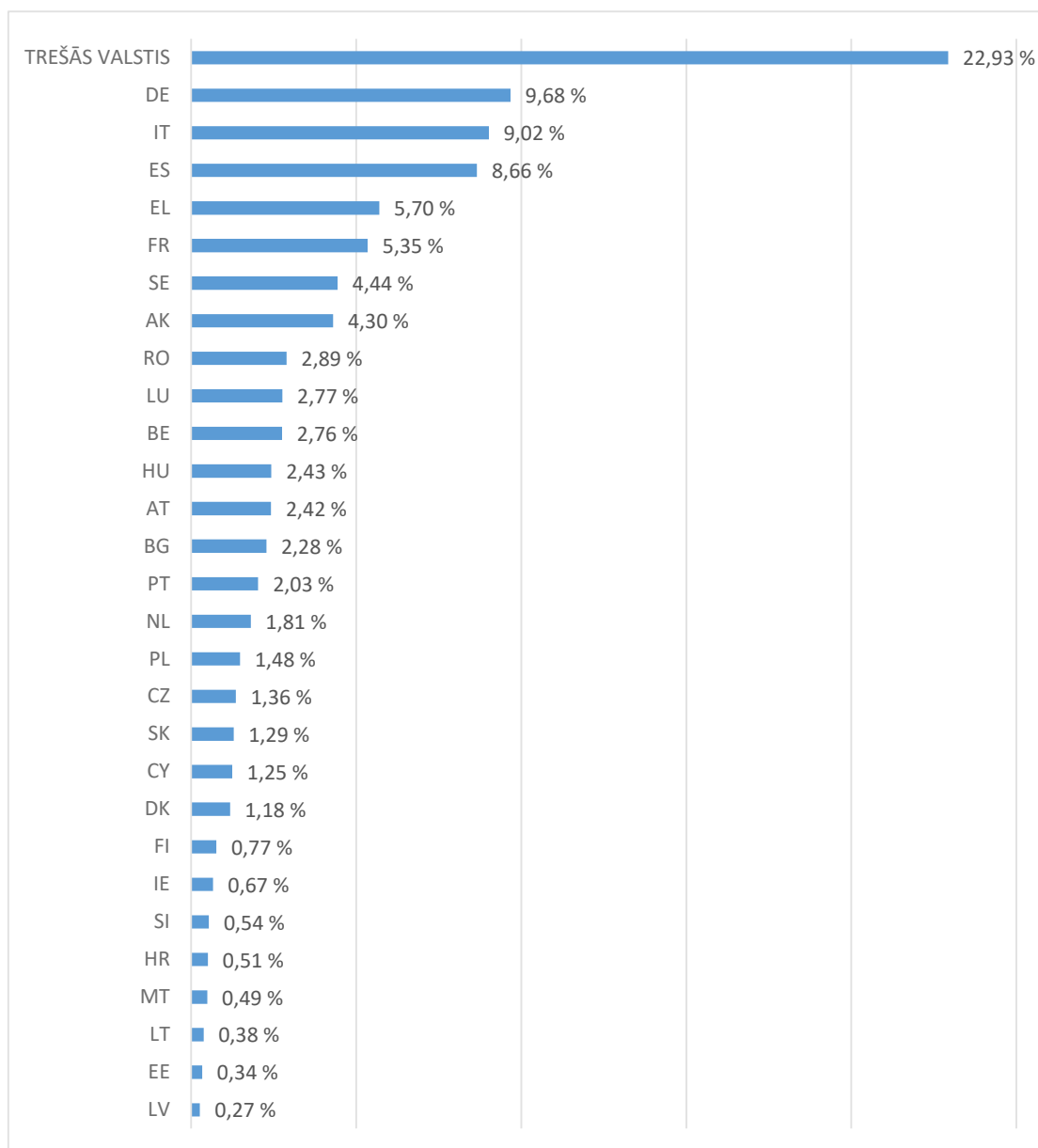
IV pielikums. Lielo datu analizē konstatētais ziņu sadalījums

Eiropas Mediju uzraugs (*EMM*) ir pilnībā automatizēta sistēma, ko izmanto Eiropas Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (*JRC*), kas analizē publiski pieejamos tiešsaistes plašsaziņas līdzekļus. Sistēma vāc un apkopo aptuveni 300 000 ziņu rakstu dienā no atlasītiem ziņu portāliem visā pasaulē gandrīz 70 valodās. Sadarbībā ar *JRC* mēs padziļināti analizējām apkopotos datus *EMM* sistēmā²⁶ attiecībā uz informāciju par ziņu rakstu, kas saistīti ar visām aģentūrām, biežumu, ģeogrāfisko sadalījumu un publicēšanas laika tendencēm, kā arī par attiecībām starp aģentūrām un citām ES un dalībvalstu struktūrām. Šī ir pirmā reize, kad ERP izmantoja lielo datu tehnoloģiju, lai analizētu nestrukturētus ārējos datus, kas iegūti no avotiem, kuri nav ES oficiālie dokumenti un datubāzes, un izmanto tos kā papildu pierādījumus lietderības revīzijā.

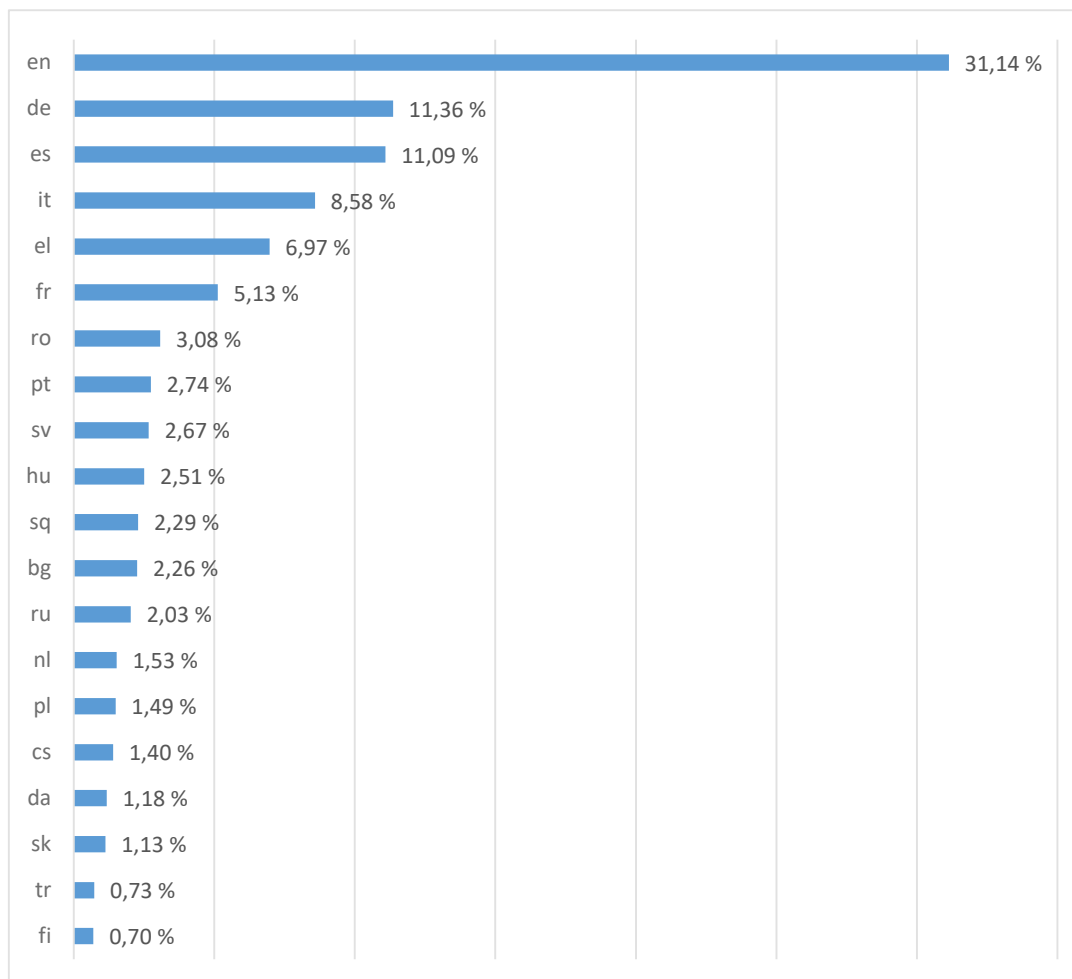
²⁶ Lai iegūtu plašāku informāciju par Eiropas Mediju uzrauga (*EMM*) pakalpojumiem, sk. šeit: <https://ec.europa.eu/jrc/en/scientific-tool/europe-media-monitor-newsbrief>.

1. attēls. Ziņu rakstu ģeogrāfiskais sadalījums

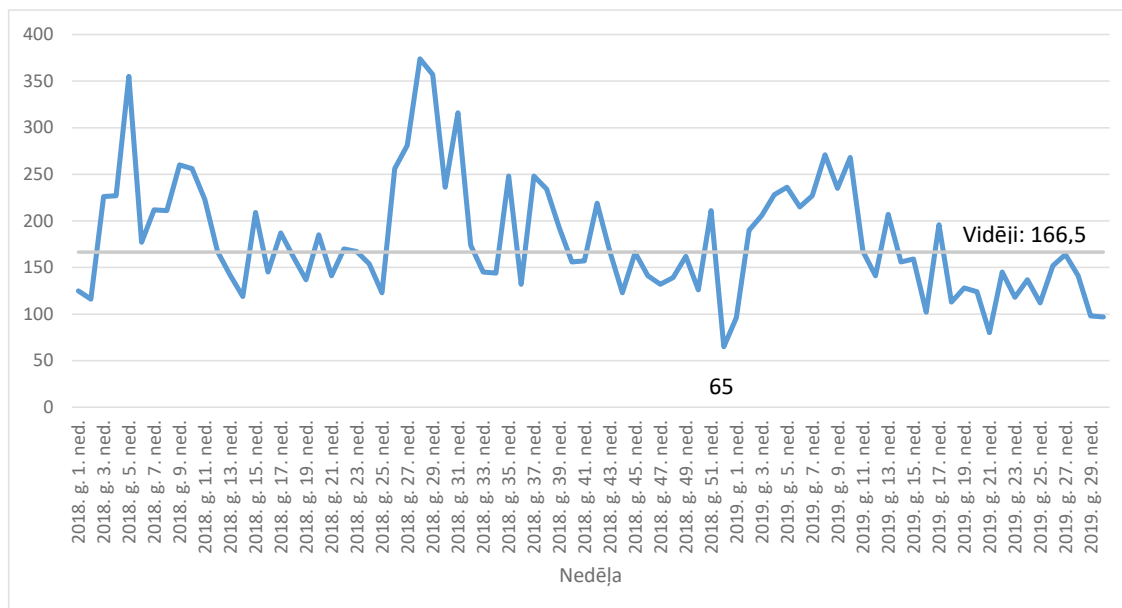
Avots: ERP apkopojums, pamatojoties uz EMM apkopotajiem datiem laikposmā no 2018. gada janvāra līdz 2019. gada jūlijam.

2. attēls. Ziņu raksti populārākajās 20 valodās

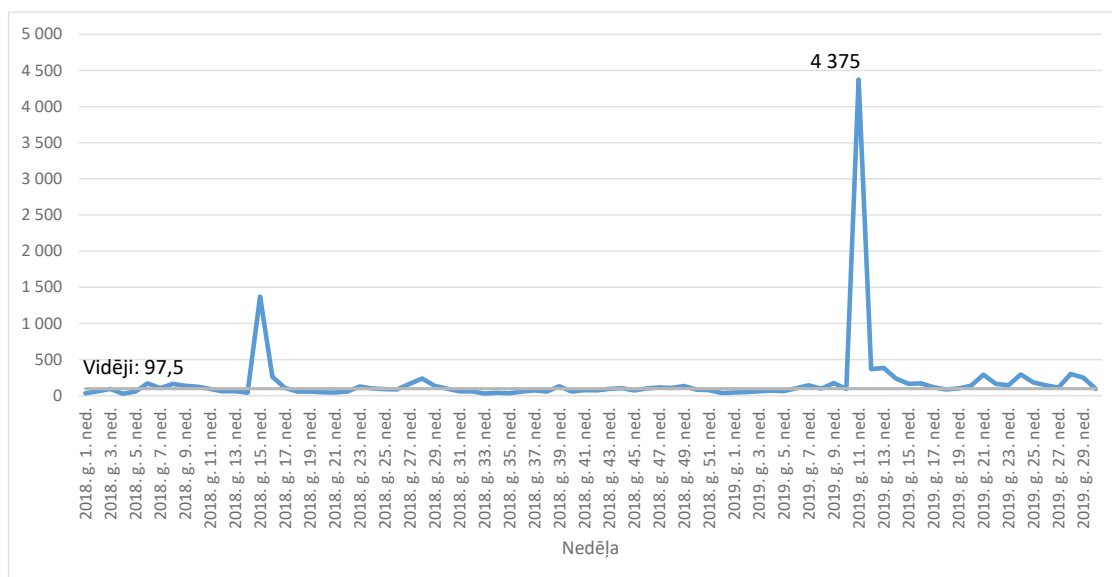
Avots: ERP apkopojums, pamatojoties uz EMM apkopotajiem datiem laikposmā no 2018. gada janvāra līdz 2019. gada jūlijam.

3. attēls. Ziņas par EMA sadalījumā pa nedēļām

Avots: ERP apkopojums, pamatojoties uz EMM apkopotajiem datiem laikposmā no 2018. gada janvāra līdz 2019. gada jūlijam.

4. attēls. Ziņas par EASA sadalījumā pa nedēļām

Avots: ERP apkopojums, pamatojoties uz EMM apkopotajiem datiem laikposmā no 2018. gada janvāra līdz 2019. gada jūlijam.

V pielikums. Federālo aģentūru tiesiskais regulējums Amerikas Savienotajās Valstīs un Austrālijā

Amerikas Savienotās Valstis

- **Visām aģentūrām kopīgs regulējums:** **1)** pamata tiesību akts – 1993. gada Akts par valdības sniegumu un rezultātiem (*Government Performance and Results Act – GPRA*) un 2010. gada Akts par *GPRA* modernizāciju; **2)** apkārtraksts Nr. A-11 (tiek atjaunināts katru gadu līdz jūnijam) “Budžeta sagatavošana, iesniegšana un izpilde”, 6. daļa – Federālais snieguma satvars: stratēģiskā plānošana, gada snieguma plāni un ziņojumi.
- **Aģentūrām ir pienākums ziņot par trim dažādiem mērķiem/uzdevumiem:** **1)** aģentūrām kopīgie ilgtermiņa prioritārie mērķi, kas nosaka aģentūru koordinēšanas nepieciešamību; **2)** aģentūras prioritārie mērķi, proti, 4 vai 5 mērķi, kas jāsasniedz turpmākajos divos gados; kā arī **3)** stratēģiskie mērķi, proti, ilgtermiņa mērķi, rezultāti un ietekme.
- **Trīs *GPRA* ziņošanas elementi:** **1)** piecu gadu stratēģiskie plāni, kuros jānosaka aģentūras pamatuzdevums, kā arī ilgtermiņa uz rezultātiem orientētie mērķi; **2)** gada darbības plāni, kuros noteikti fiskālā gada snieguma mērķi un aprakstīta virzība uz šiem mērķiem un tas, kā var pārbaudīt šo mērķu sasniegšanu; kā arī **3)** gada snieguma ziņojumi, kuros izklāstīti aģentūras panākumi vai neizdošanās virzībā uz noteiktajiem snieguma mērķiem (rezultāti ir noteikti programmā).
- Saistībā ar informāciju par darbības rezultātiem jāņem vērā, ka Kongresa **budžeta izpildes apstiprinājuma procedūra** ir balstīta uz: **i)** Valdības pārskatatbildības biroja (*Government Accountability Office – GAO*) gada ziņojumu; **ii)** gada ziņojumu, ko Senātam, Pārstāvju palātai un *GAO* iesniedz Pārvaldības un budžeta birojs (*Office of Management and Budget – OMB*)²⁷; šajā ziņojumā tiek noteikts, vai aģentūru programmas vai darbības atbilst snieguma mērķuzdevumiem un mērķiem, kā arī tiek apzināti nenasniegtie mērķi (pēc tam tiek izstrādāts rīcības plāns, lai korigētu novirzes); kā arī **iii)** aģentūras gada snieguma plāna un gada snieguma ziņojuma konsolidācija kongresa budžeta pamatojuma procedūras ietvaros.

²⁷ Pārvaldības un budžeta birojs (*OMB*) ir Amerikas Savienoto Valstu prezidenta izpildbiroja struktūra, kas administrē ASV federālo budžetu un uzrauga federālo aģentūru darbības rezultātus.

Austrālija

- **Visām aģentūrām kopīgs regulējums:** 2013. gada Publiskās pārvaldības, snieguma un pārskatatbildības akts, 2. nodaļa – Sadraudzības struktūras un sadraudzība, 2. un 3. daļa – Plānošana, sniegums un pārskatatbildība, 3. sadaļa – Sadraudzības struktūru sniegums.
- **Atšķirību mērķu sasniegšanā skaidrošana un paziņošana:** Atbildīgajai iestādei ir šādi pienākumi: **1)** nodrošināt tādu dokumentu sagatavošanu, kuros pienācīgi fiksēts un skaidrots struktūras sniegums tās mērķu sasniegšanā; **2)** noteikt un izvērtēt struktūras sniegumu; **3)** iespējami drīzāk pēc katra struktūras pārskata perioda beigām sagatavot gada pārskatus par struktūras darbības rezultātiem; kā arī **4)** gada ziņojumā, kas tiek iesniegts Parlamentam, iekļaut gada darbības rezultātu pārskatus.
- **Darbības rezultātu pārskatu revīzija:** Ģenerālrevidents var pārbaudīt struktūras gada darbības rezultātu pārskatus un sagatavot ziņojumus par tiem. Ziņojums jāiesniedz Parlamentam izskatīšanai.

VI pielikums. Budžeta līdzekļu sadale / izmaksu aprēķināšana / pārvaldība pa darbības jomām

Budžeta līdzekļu sadale pa darbības jomām (*Activity Based Budget – ABB*) ir “budžeta apropriāciju un resursu organizēšana atbilstīgi mērķim, lai būtu iespējams redzēt, kādi politikas virzieni tiek īstenoti un kādas darbības veido politikas virzienus, cik daudz līdzekļu tiek izlietoti katrai no tām, un cik daudz personu veic darbu saistībā ar to īstenošanu” (Eiropas Komisija, ES budžeta glosārijs).

Izmaksu aprēķināšana pa darbības jomām (*Activity Based Costing – ABC*) paredz izmaksu un izmaksu sadales metodes noteikšanu un sadali dažādām darbībām. *ABC* ir izmaksu noteikšanas metode, kas paredz noteikt darbības organizācijā un katras darbības izmaksas attiecināt uz visu produktu un pakalpojumu resursiem atbilstīgi faktiskajam patēriņam.

ABC sistēma paredz visu izmaksu kalkulāciju ne tikai katrai darbībai, bet arī katram pakalpojumam. Daļēji un pilnībā pašfinansētas aģentūras piemēro maksas saviem klientiem, lai atgūtu ar dažādiem sniegtajiem pakalpojumiem saistītās izmaksas.

ABB ir budžeta elements, un *ABC* ir ekonomiskais elements plašākā pārvaldības pa darbības jomām (*Activity Based Management – ABM*) koncepcijā, kurš attiecas galvenokārt uz pamatdarbībām. *ABM* būtu jānodrošina aģentūrām instrumenti, ar ko plānot, uzraudzīt, ziņot un izvērtēt to darbības. Šajā sakarā *ex ante* kārtībā jānosaka mērķi, rādītāji, ieguldījums (cilvēkresursu un finanšu resursu ziņā), kā arī būtiskākās darbības, lai secinātu, kā iespējams sasniegt plānotos rezultātus, kā var izmērīt progresu virzībā uz šiem plānotajiem rezultātiem un kuriem resursiem šie rezultāti jānodrošina (Eiropas Komisija, analītiskā publikācija Nr. 21).

Pārvaldības pa darbības jomām sistēmas īstenošana paredz ne tikai mērķu, darbību, budžeta izpildes un iznākuma rādītāju noteikšanu, bet arī a) skaidru saistību starp mērķiem, darbībām un rādītājiem, b) rezultātu un ietekmes rādītāju noteikšanu, kā arī c) tās faktiskās ietekmes uz lēmumu pieņemšanas procesu pastāvīgu uzraudzību.

Sistemātisku *ABB* un *ABM* sistēmu piemērošanu aģentūrās, lai plānotu, uzraudzītu un izvērtētu darbības, paredz vienotā pieeja (sk. 40. punktu).

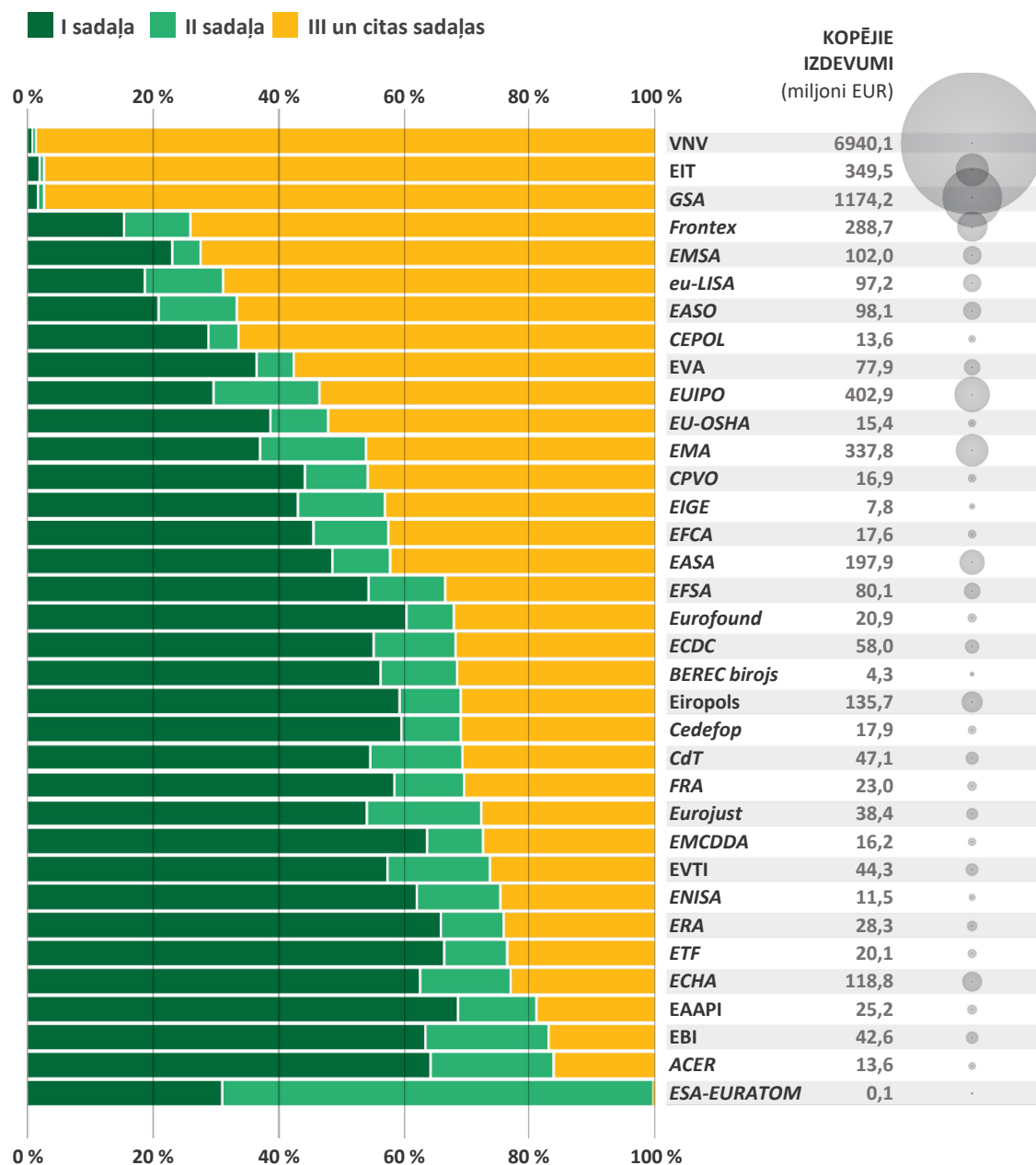
VII pielikums. ERP īpašo ziņojumu saraksts, kas 2017.–2019. gadā publicēti saistībā ar aģentūrām

Īz Nr.	Nosaukums	Aģentūras un citas struktūras
1/2017	"Natura 2000 tīkla pilna potenciāla īstenošanai jāiegulda vairāk darba"	EVA
5/2017	"Jauniešu bezdarbs: vai ES politikas virzieniem ir bijusi nozīme?"	Eurofound
6/2017	"ES reakcija uz bēgļu krīzi: karsto punktu pieeja"	EASO, Eiropols, Frontex, FRA
8/2017	"ES zivsaimniecības kontrole: jādara vairāk"	EFCA
9/2017	"ES atbalsts cīņai pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā"	Eiropols, Frontex
12/2017	"Dzeramā ūdens direktīvas īstenošana: ūdens kvalitāte un pieejamība Bulgārijā, Ungārijā un Rumānijā ir uzlabojusies, bet joprojām ir vajadzīgi lieli ieguldījumi"	EVA
13/2017	"Vienota Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēma: vai politiskā izvēle reiz kļūs par realitāti?"	ERA, INEA
18/2017	"Eiropas vienotā gaisa telpa: kultūra ir mainījusies, bet vienotas gaisa telpas nav"	EASA
23/2017	"Vienotā noregulējuma valde: ir sākts darbs pie sarežģītā banku savienības uzdevuma, tomēr vēl ļoti daudz jāpaveic"	VNV
34/2017	"Cīņa pret pārtikas izšķērdēšanu: iespēja Eiropas Savienībai uzlabot pārtikas apgādes ķēdes resursu efektivitāti"	EVA
1/2018	"Kopēja palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos (JASPERS) – laiks to novirzīt mērķtiecīgāk"	EMSA, Eurofound, EASA
2/2018	"Eiropas Centrālās bankas darbības efektivitāte, īstenojot banku krīzes vadību"	VNV, EBI, EVTI
5/2018	"Atjaunojamo energoresursu enerģija ilgtspējīgai lauku attīstībai: nozīmīgas iespējamās sinerģijas, kas lielākoties netiek izmantotas"	EVA
13/2018	"Vēršanās pret radikalizāciju, kas ved uz terorismu: Komisija risināja dalībvalstu vajadzības, tomēr koordinēšanā un izvērtēšanā bija daži trūkumi"	Eurojust, Eiropols
16/2018	"ES tiesību aktu <i>ex post</i> pārbaude: sistēma labi izveidota, tomēr nepilnīga"	EVA, EMA
19/2018	"Eiropas ātrgaitas dzelzceļa tīkls nav izveidots, tā vietā – neefektīva sadrumstalotība"	EVA, ERA, INEA
23/2018	"Gaisa piesārņojums: mūsu veselība joprojām nav pietiekami aizsargāta"	EVA
24/2018	"Oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas un inovatīvu atjaunojamo energoresursu demonstrējumi komerciālā mērogā Eiropas Savienībā: pēdējā desmitgadē plānotais progress nav panākts"	EVA

25/2018	"Plūdu direktīva: panākumi risku novērtēšanā, bet plānošana un īstenošana ir jāuzlabo"	EVA
28/2018	"Lielākā daļa vienkāršošanas pasākumu, kas ieviesti pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", ir atvieglojuši situāciju atbalsta saņēmējiem, bet joprojām pastāv uzlabošanas iespējas"	REA, EASME, EIT
29/2018	"EAAPI būtiski veicināja uzraudzību un stabilitāti apdrošināšanas nozarē, tomēr joprojām pastāv lielas problēmas"	EAAPI, EBI, EVTI
33/2018	"Cīņa pret pārtuksnešošanas Eiropas Savienībā: pieaugošs apdraudējums, tāpēc jārīkojas aktīvāk"	EVA
35/2018	"NVO izmantotā ES finansējuma pārredzamība: ir jādara vairāk"	EACEA, EASME, ERCEA, REA
1/2019	"Cīņa pret krāpšanu ES līdzekļu izlietojuma jomā: ir jārīkojas"	EPPO
2/2019	"Ķīmiskie apdraudējumi mūsu pārtikā: ES pārtikas nekaitīguma politika mūs sargā, tomēr saskaras ar problēmām"	EFSA, EMA
10/2019	"Banku ES mēroga stresa testi: sniegts nesalīdzināms informācijas apjoms par bankām, bet vajadzīga labāka koordinācija un koncentrēšanās uz riska faktoriem"	EBI
11/2019	"ES gaisa satiksmes pārvaldības sistēmas modernizācijas regulējumam ir pievienotā vērtība, taču finansējums lielākoties nebija nepieciešams"	Eurocontrol, INEA
19/2019	"INEA: ieguvumi ir sniegti, bet jānovērš EISI trūkumi"	INEA
20/2019	"ES informācijas sistēmas robežkontroles atbalstam – spēcīgs instruments, bet vairāk jākoncentrējas uz savlaicīgiem un pilnīgiem datiem"	Frontex, CEPOL, eu-LISA
24/2019	"Patvērums, migrantu pārcelšana un atgriešana: laiks rīkoties aktīvāk, lai novērstu neatbilstības starp mērķiem un rezultātiem"	EASO, Eiropols, Frontex

Avots: ERP.

VIII pielikums. ES aģentūru un citu struktūru budžeta uzbūve (2018. g.)

Avots: ERP.

Akronīmi un saīsinājumi

ABB: budžeta līdzekļu sadale pa darbības jomām

ABC: izmaksu aprēķināšana pa darbības jomām

ABM: pārvaldība pa darbības jomām

AMIF: Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds

CNECT ĢD: Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāts

CONT: Budžeta kontroles komiteja (Eiropas Parlaments)

DEFIS ĢD: Aizsardzības, rūpniecības un kosmosa ģenerāldirektorāts

DFS: daudzgadu finanšu shēma

DGT ĢD: Tulkošanas ģenerāldirektorāts

EAC ĢD: Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts

EMM: Eiropas Mediju uzraugs

EMPL ĢD: Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts

ENER ĢD: Enerģētikas ģenerāldirektorāts

ENV ĢD: Vides ģenerāldirektorāts

ETIAS: Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēma

FISMA ĢD: Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāts

GDP: gada darba programma

GDR: galvenais darbības rādītājs

GROW ĢD: Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts

HOME ĢD: Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts

JRC: Eiropas Komisijas Kopīgais pētniecības centrs

JUST ĢD: Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts

KGDP: konsolidētais gada darbības pārskats

LESD: Līgums par Eiropas Savienības darbību

MARE ĢD Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts

MOVE ĢD: Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts

MVU: mazie un vidējie uzņēmumi

REFIT: Normatīvās atbilstības un izpildes programma

REMIT: Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību

RKP: Regulējuma kontroles padome

SANTE ĢD: Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāts

SIS: Šengenas Informācijas sistēma

TI: tieslietas un iekšlietas

VP: vienotais programmdokuments

Glosārijs

Budžeta izpildes apstiprinājuma procedūra: Eiropas Parlamenta lēmums, ar kuru Komisija tiek atbrīvota no atbildības par konkrēta budžeta pārvaldību un budžets tiek apstiprināts, pamatojoties uz Padomes ieteikumu un Eiropas Revīzijas palātas gada pārskatu.

Daudz gadu finanšu shēma (DFS): ES ilgtermiņa budžets, kas aptver septiņu gadu laikposmu. Pašreizējā DFS aptver laikposmu no 2014. gada līdz 2020. gadam. DFS paredz ierobežojumus attiecībā uz to, kādas summas ES izlietos dažādām darbības jomām. ES izmanto DFS, lai atbalstītu savas politikas prioritātes un nodrošinātu attiecībā pret iedzīvotājiem uzņemto saistību izpildi.

Deleģēšanas nolīgums: nolīgums, kurā noteiktas darbības, ko Komisija uztic aģentūrām politikas īstenošanas nolūkā, attiecības starp Komisiju un aģentūrām, kā arī noteikumi, kas jāievēro.

ES aģentūru tīkls: decentralizēto aģentūru tīkls, ko izveidojušas ES iestādes un dalībvalstis, lai veiktu konkrētus juridiskus, tehniskus vai zinātniskus uzdevumus.

Ietekmes novērtējums: novērtējums, kura ietvaros pārbauda, vai nepieciešama ES rīcība, un analizē pieejamo risinājumu iespējamo ietekmi.

Izpildvalde: vadības grupa decentralizētā aģentūrā, kas uzrauga valdes lēmumu sagatavošanu un īstenošanu.

Likumdevējs: Eiropas Parlaments un Padome.

Nobeiguma klauzula: tiesību norma, kas paredz apstākļus, kādos aģentūras uzdevumus var pārtraukt.

Novērtējums: uz pierādījumiem balstīts spriedums par to, cik lielā mērā intervence
1) ir bijusi efektīva, 2) lietderīga, 3) būtiska, ņemot vērā aktuālās vajadzības,
4) saskanīga gan iekšēji, gan ar citiem ES politikas intervences pasākumiem un
5) devusi pievienoto vērtību ES līmenī.

Pakalpojumu līmeņa nolīgums: nolīgums starp gala lietotāju un pakalpojumu sniedzēju.

Pārskatīšanas klauzula: tiesību norma, kas paredz apstākļus, kādos jāpārskata un jāpielāgo aģentūras uzdevumi.

Piemērotība: aģentūras uzdevumi ir atbilstīgi politikas mērķu sasniegšanai.

Saskaņotība: aģentūras uzdevumi ir loģiski saskaņoti ar citu aģentūru un ES dienestu uzdevumiem, un tādējādi aģentūra ir daļa no vienotas un funkcionālas ES administrācijas, kas palīdz īstenot skaidri nosakāmus politikas mērķus.

Transversāls novērtējums: vairāku tādu aģentūru un partnerģenerāldirektorātu snieguma novērtējums, kuri veic darbu vienā politikas jomā, īstenojot savstarpēji atbalstošas darbības. Mērķis ir noteikt potenciālo sinerģiju un apjomradītus ietaupījumus, kā arī pārvarēt riskus, tādus kā pārklāšanās, politikas sadrumstalotība, nesamērība un “misijas izplūšana”.

Valde: decentralizētās aģentūras būtiska pārvaldības struktūra. Valde veic uzraudzības funkciju, un tai ir vispārēja atbildība par aģentūras budžeta un plānošanas jautājumiem, izpilddirektora iecelšanu un aģentūras darbības rezultātu uzraudzību.

Vienotais programmdokuments: standarta dokuments, ko sagatavo visas decentralizētās aģentūras un pārskata Komisija un kas ietver gan aģentūras budžeta, gan arī darbības plānošanu un tādējādi ir aģentūras darba un tās resursu sadales vadlīniju dokuments.

Vienotā pieeja: pamatprincipu kopums, ko ES koriģēja 2012. gadā ar mērķi decentralizētās aģentūras padarīt saskaņotākas, efektīvākas un atbildīgākas.

Zinātības un tīklošanas centrs: termins, ko izmantojam, lai raksturotu decentralizētās aģentūras funkcijas konkrētā politikas jomā, proti, decentralizētā aģentūra var būt centrs, kas veicina zinātības apmaiņu un kas apvieno dalībvalstu intereses, lai rastu kopīgus politikas risinājumus un sekmētu sadarbību ar citiem Eiropas līmeņa un starptautiskajiem partneriem.

Atbildes

Eiropas Komisijas atbildes

EIROPAS KOMISIJAS GALĪGĀS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU

“ES AĢENTŪRU NĀKOTNE — IESPĒJAMA LIELĀKA ELASTĪBA UN SADARBĪBA”

KOPSAVILKUMS

Komisijas kopējā atbilde uz I–V punktu.

Komisija atzinīgi vērtē to, ka ERP ir koncentrējusi uzmanību uz ES decentralizēto aģentūru darbības rezultātiem. Pēdējo desmitgažu laikā ir ievērojami pieaugusi aģentūru nozīme un daļa ES budžetā. Komisija ir ļoti ieinteresēta nodrošināt, lai decentralizētās aģentūras īstenotu savas pilnvaras un lai to zinātība tiktu pilnvērtīgi izmantota ES politikas īstenošanai.

Decentralizētās aģentūras ir autonomas struktūras, kuras ir galīgi atbildīgas par savu darbību un darbības rezultātiem. Valdes, kurās ir pārstāvji no vairākuma dalībvalstu, nodrošina decentralizēto aģentūru pārvaldības uzraudzību.

Katras decentralizētās aģentūras pilnvaras, pienākumi, pārvaldība un finansējums ir noteikti tās izveides aktā, par kuru lēmumu pieņem Eiropas Parlaments un Padome kā likumdevēji. Aģentūras darbojas saskaņā ar budžeta struktūru, kas noteikta Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD), daudzgadu finanšu shēmā (DFS) un Regulā (ES) 2018/1046 (Finanšu regula), kā arī ar lēmumiem, kurus pieņēmusi budžeta lēmēj institūcija minētās struktūras ietvaros. Lēmumu par decentralizēto aģentūru budžetu pieņem budžeta lēmēj institūcija, ievērojot DFS un gada budžetā noteiktos maksimālos apjomus.

Eiropas Parlaments, Padome un Komisija 2012. gadā parakstīja Kopīgo paziņojumu par vienotu pieeju decentralizētām aģentūrām (vienotā pieeja). Šis politiski saistošais satvars ir bijis un joprojām ir milzīgs solis saskaņotas sistēmas nodrošināšanā, lai panāktu decentralizēto aģentūru labāku pārvaldību un darbības rezultātu pārvaldību.

Komisija ir apņēmusies nodrošināt lielāku konsekvenci tajā, kā Savienības struktūras pārvalda un plāno savas darbības, kā arī ziņo par tām. Komisija 2019. un 2020. gadā īstenoja pasākumus, ar kuriem tā ir stiprinājusi nosacījumus, kuru mērķis ir nodrošināt decentralizēto aģentūru darbības rezultātus un ziņojumus.

Jaunajā Finanšu pamatregulā (ES) 2019/715¹ (FPR) ir paredzēti saskaņoti un saistoši decentralizēto aģentūru budžeta, plānošanas, ziņošanas, darbības rezultātu un pārvaldības noteikumi. Visas decentralizētās aģentūras 2019. un 2020. gada gaitā pielāgoja savus finanšu noteikumus FPR, neatkāpjoties no tur noteiktā pārvaldības un darbības rezultātu satvara.

Saistītais Komisijas paziņojums par Savienības struktūru pārvaldības stiprināšanu un par pamatnostādņēm vienotā programmdokumenta un konsolidētā gada darbības pārskata izstrādei, ko kolēģija pieņēma 2020. gada 20. aprīlī (C(2020)2297, Komisijas pamatnostādnes VP un KGDP izstrādei), arī atbalsta saskaņotu plānošanu un ziņojumu sniegšanu visās decentralizētajās aģentūrās.

Tagad decentralizētajām aģentūrām ir šis satvars jāpiemēro praksē, un valdēm ir tas jāuzrauga. Uzlabojumu ietekmei vajadzētu kļūt pamanāmai, sākot no 2021. gada. Komisija ir apņēmusies turpināt strādāt pie efektīvas īstenošanas decentralizētajās aģentūrās.

---

¹ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/715 (2018. gada 18. decembris) par finanšu pamatregulu struktūrām, kas izveidotas saskaņā ar LESD un *Euratom* līgumu un minētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, *Euratom*) 2018/1046 70. pantā (OV L 122, 10.5.2019., 1.–38. lpp.).

Saistībā ar aģentūru izveidi Komisija ņem vērā pierādījumus, kas iegūti no ietekmes novērtējumiem, izvērtējumiem un ieinteresēto personu ieguldījuma labāka regulējuma programmas ietvaros. Pārvaldība tiek novērtēta visos Komisijas veiktajos izvērtējumos.

Decentralizēto aģentūru uzdevumi nereti ir pastāvīgi, un šie uzdevumi un to pārvaldība neizriet no katras DFS politikas veidošanas cikla. Aģentūras tiek no jauna izvērtētas saskaņā ar likumdevēja noteiktajiem pienākumiem.

Komisijas labāka regulējuma programma paredz satvaru lēmumu pieņemšanai, balstoties uz pierādījumiem. Izvērtējumus izmanto, lai novērtētu aģentūru darbības rezultātus un apzinātu iespējamu sinerģiju aģentūru uzdevumos, aplūkojot to darbību efektivitāti, lietderīgumu, saskanību, piemērotību un ES pievienoto vērtību. Komisija piekrīt, ka, izvērtējot politikas jomas (atbilstības pārbaudes), ir svarīgi analizēt aģentūru lomas un uzdevumu saskaņotību konkrētā politikas jomā, apzināt sinerģiju un samazināt birokrātiju, vienlaikus apsverot aģentūru iespējamu apvienošanu vai slēgšanu šajā politikas jomā. Izvērtējumi arī nodrošina informāciju lēmumiem par jauniem priekšlikumiem, savukārt ietekmes novērtējumos tiek izskatīti dažādi varianti un to iespējamā ietekme. Procesu atbalsta plašas apspriešanās ar ieinteresētajām personām.

Resursu piešķiršana decentralizētajām aģentūrām atspoguļo ES budžeta prioritātes. Budžeta lēmējinstītūcija lemj par finansējumu. Finansēšanas procesam piemēro rūpīgi izstrādātu tiesisko regulējumu, kas noteikts LESD 314. pantā un Finanšu regulā. Gan Komisijai, gan decentralizētajai aģentūrai ir jāievēro šie noteikumi, kas nodrošina finansējuma prognozējamību. Tajā pašā laikā noteikumi paredz vajadzīgo elastīgumu, lai būtu iespējams pielāgoties jauniem vai mainīgiem apstākļiem.

Budžeta piešķirumam, par kuru lēmusi budžeta lēmējinstītūcija, būtu jāatspoguļo decentralizētās aģentūras darbības rezultāti, palielinot vai samazinot aģentūras budžetu atkarībā no iespējamām ieguvumiem un sinerģijām, tostarp vienā kopā esošu aģentūru starpā. Decentralizētās aģentūras tiek mudinātas sadarboties, un jaunā FPR atvieglo pakalpojumu līmeņa nolīgumu izmantošanu, lai šādu sadarbību būtu iespējams atrunāt oficiāli. Vienlīdz svarīga ir starptautiska līmeņa sadarbība decentralizēto aģentūru pilnvaru ietvaros, un FPR nosaka, ka katrai decentralizētajai aģentūrai tās vienotajā programmdokumentā ir jābūt stratēģijai par sadarbību ar trešām valstīm un/vai starptautiskām organizācijām.

VI. Komisija pieņem visus sev adresētos ieteikumus.

IEVADS

05. Aģentūru pienākumi un kapacitāte ir stingri noteikta izveides noteikumos, kurus pieņēmuši likumdevēji.

Komisijas pamatnostādnes VP un KGDP izstrādei nodrošina saskaņotu un saistošu satvaru Savienības struktūru budžetam, plānošanai, ziņojumiem, darbības rezultātiem un pārvaldībai.

APSVĒRUMI

Komisijas kopējā atbilde uz 16. un 17. punktu.

Saskaņā ar labāka regulējuma pamatnostādnēm ietekmes novērtējumā ir jāapzina un jāapraksta risināmā problēma, jānosaka mērķi, jāformulē politikas varianti, jānovērtē šo variantu ietekme un jāapraksta, kā tiks uzraudzīti paredzamie rezultāti.

Komisijas ietekmes novērtējumu sistēmā tiek ievērota integrēta pieeja, kas novērtē dažādu politikas variantu vides, sociālo un ekonomisko ietekmi, tādējādi Savienības politikas veidošanā integrējot ilgtspēju. Ietekmes novērtējuma ietvaros tiek salīdzināti varianti, skaidrots, kurš ir vēlamais variants,

ja tāds ir, vai skaidrots, kādēļ netika apzināts neviens vēlams variants. Ietekmes novērtējums neaizstāj politisko lēmumu, bet gan sniedz pierādījumus izmantošanai šā lēmuma pieņemšanā. Aģentūras izveides galīgais lēmums tiek pieņemts sarunu iznākumā starp likumdevējiem, un tas var atšķirties no Komisijas priekšlikuma.

Ja Komisijas Regulējuma kontroles padome ir divas reizes izdevusi negatīvu atzinumu, tikai priekšsēdētājas vietnieks jautājumos par iestāžu attiecībām un nākotnes plānošanu var iesniegt kolēģijai iniciatīvu, lai lemtu, vai izveidot vai neizveidot aģentūru.

18. *Cedefop, Eurofound, EU-OSHA un ETF* nodrošina regulāru koordināciju un sadarbību savā starpā. Šī sadarbība ļauj radīt sinerģiju un izvairīties no pārklāšanās, un tā ir vērtīgs instruments, jo var savstarpēji savienot aģentūru darbu un nodrošina kopīgu telpu, kurā aģentūras var savstarpēji apspriesties par savu pilnvaru īstenošanu.

Runājot par Eiropas Darba iestādi, Komisija atkārtoti norāda, ka pēc pirmā dokumentētā novērtējuma un diskusijas atbildīgie Komisijas dienesti iesniedza jaunu ietekmes novērtējuma redakciju, uz kuru balstoties Komisijas Regulējuma kontroles padome izdeva pozitīvu atzinumu (SEC(2018)144) ar piezīmēm.

19. Iespēja izveidot jaunu ES noregulējuma iestādi, kas būtu atbildīga par pārrobežu noregulējuma mehānismu pārvaldību visā ES, tika aplūkota kā politikas variants Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīvas (BAND) 2012. gada ietekmes novērtējumā². BAND ietekmes novērtējuma laikā vēl nebija izveidota banku savienība ar ECB/VUM centralizētu uzraudzību attiecībā uz bankām. Tādēļ ietekmes novērtējumā par vēlamo variantu uzskatīja noregulējuma kolēģiju izveidi un darbību ar EBI palīdzību.

21. Toreizējais Komisijas priekšsēdētājs Ž. K. Junkers 2017. gada runā par stāvokli Savienībā paziņoja, ka plāno izveidot Eiropas Darba iestādi. Šis paziņojums tika pausts pēc intensīva darba un sarunām par darbaspēka mobilitāti kopš 2014. gada (Direktīvas 2014/54/ES un Direktīvas 2014/67/ES pieņemšana, *EURES* regulas reforma, priekšlikumi pārskatīt Darba ņēmēju norīkošanas direktīvu un regulu par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu), kas parādīja, ka **dažādi Eiropas lēmumu pieņēmēji noteikti atbalsta** vajadzību pēc šādas jaunas Eiropas līmeņa struktūras izveides. Tas arī izskaidro, kādēļ Komisijas priekšlikums tika pieņemts politiskā līmenī mazāk nekā viena gada laikā.

22. Aģentūras regulārus novērtējumus paredz vienotā pieeja un FPR (2019/715).

FPR paredz vairākas novērtējuma prasības (*ex ante* un retrospektīvs), ietverot rīcības plānu, lai īstenotu turpmākus pasākumus attiecībā uz vispārējo periodisko novērtējumu secinājumiem, lai nodrošinātu to efektīvu īstenošanu.

Iniciatīvu izveidot Eiropas Darba iestādi uzņēmās neatkarīgi no citu aģentūru izvērtēšanas procesa, pamatojoties uz Komisijas un pārējo likumdevēju apstiprināto politisko prioritāti attiecībā uz jautājumu par ES darbaspēka mobilitāti un to, ka iestāde ļoti īpašu uzmanību pievērstu pārrobežu jautājumiem saistībā ar esošo aģentūru pilnvarām.

(3) Aģentūru izveides akti tiek pieņemtas likumdošanas procedūrā, parasti Eiropas Parlamentam un Padomei darbojoties kā līdztiesīgiem likumdevējiem. Komisija var sekmēt aģentūru piemērotību un saskanību tikai ar saviem tiesību aktu priekšlikumiem un uz ietekmes novērtējuma pamata.

Ietekmes novērtējums ir vajadzīgs gadījumos, kad ES rīcībai, proti, aģentūras izveidei vai esošas aģentūras izveides regulas pārskatīšanai, visticamāk, būs ievērojama ekonomiskā, vides vai sociālā ietekme. Ja Komisijai nav nekādas izvēles vai ja tā ir maza, ja ietekme ir maza vai ja to nevar skaidri

² Sk. ietekmes novērtējuma 54.–56. lpp.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012SC0166&from=EN>.

noteikt, visticamāk, tiks secināts, ka ietekmes novērtējums nav vajadzīgs. Vajadzība pēc ietekmes novērtējuma būtu jānovērtē katrā gadījumā atsevišķi, un tas būtu jāveic gadījumos, kad tas ir lietderīgi.

23. Lai gan Komisija ir apņēmusies panākt visu izveides aktu atbilstību vienotajai pieejai, tostarp pievienojot nobeiguma vai pārskatīšanas klauzulu, Komisijas tiesības ierosināt izveides regulas grozīšanu vai atcelšanu ir daļa no Komisijas vispārējām iniciatīvas tiesībām.

24. Saskaņā ar labāka regulējuma pamatnostādņēm ietekmes novērtējums ir jāveic tikai tad, ja ES rīcībai, visticamāk, būs ievērojama ekonomiskā, vides vai sociālā ietekme. Labāks regulējums (9. instruments) paredz, ka, ja Komisijai nav nekādas izvēles vai ja tā ir maza, ja ietekme ir maza vai ja to nevar skaidri noteikt, visticamāk, tiks secināts, ka ietekmes novērtējums nav vajadzīgs. Vajadzība pēc ietekmes novērtējuma būtu jānovērtē katrā gadījumā atsevišķi, un tas būtu jāveic gadījumos, kad tas ir lietderīgi.

Ir iespējami apstākļi, kuros priekšlikums ir jāiesniedz steidzamā kārtā, un tad ietekmes novērtējums nav iespējams. Turklāt var būt iespējams tieši pāriet no spēkā esošo tiesību aktu izvērtēšanas uz tiesību akta priekšlikumu bez ietekmes novērtējuma. Tā tas parasti ir gadījumos, kad izvērtējumā tiek apzināti konkrēti jautājumi, kas ir jārisina, un kad nav nekādu plašo iespēju, kā tos risināt.

Pirms priekšlikuma jaunajai *Frontex* izveides regulai patiešām netika veikts pilnīgs ietekmes novērtējums. Tomēr par ERKA 1.0 regulas īstenošanu regulāri tika ziņots vairākos īpašos ziņojumos par apsardzes praktisko piemērošanu, un tajos atklājās trūkumi un nepilnības, ko varēja ņemt vērā turpmākos tiesību aktos.

Eurofound, *Cedefop* un *EU-OSHA* izveides regulu pārskatīšanas tehniskā rakstura un tiešas sociālekonomiskās ietekmes neesības dēļ ietekmes novērtējums netika veikts.

25. Komisija atzīmē, ka EMPL ĢD pakļautībā esošo aģentūru transversālā novērtējuma rezultātā katrai no aģentūrām tika ierosināti vairāki ieteikumi (sk. Komisijas atbildi uz 75. punktu), taču neviena no šiem ieteikumiem dēļ nebūtu bijis vajadzīgs ieviest izmaiņas Komisijas tiesību aktu priekšlikumos. Tāpat novērtējuma ieteikumos nebija ierosināts apvienot vai līdzizvietot aģentūras.

Turklāt Komisija vēlas norādīt, ka saistībā ar sarunām par *Eurofound*, *Cedefop* un *EU-OSHA* izveides regulu pārskatīšanu Eiropas Parlaments aicināja novērtēt dažādu pasākumu, tostarp iespējamu apvienošanu, iespējamību un rentabilitāti, taču likumdevēji galu galā izlēma šādi nerīkoties un pieņēma pārstrādātās aģentūru aktu redakcijas bez izmaiņām.

26. Lai gan Komisijai ir pilnvaras attiecībā uz izpildaģentūrām, tā nevar pieņemt lēmumus par decentralizētu aģentūru slēgšanu, apvienošanu vai uzdevumu pielāgošanu, jo tam ir vajadzīga pārējo likumdevēju piekrišana.

Visbeidzot, izvērtējumi un sinerģijas noteikšana tiek ņemti vērā, izstrādājot Komisijas tiesību aktu priekšlikumus nolūkā grozīt decentralizētas aģentūras izveides aktu, ietverot vienas politikas jomas decentralizētu aģentūru iespējamu apvienošanu, lai gan otram likumdevējam ir galīgais vārds par jebkuru no Komisijas iesniegtajiem priekšlikumiem.

27. Atbilstības pārbaude apstiprināja Vispārējo pārtikas aprites tiesību aktu regulas piemērotību mērķim un atklāja dažas nepilnības, kas tika novērstas ar jauno regulu³.

28. Lai gan tieši Komisijai ir jāierosina tiesību akti, pārējie likumdevēji atbild par izvērtējuma noteikumu un nobeiguma/pārskatīšanas klauzulu pieņemšanu.

---

³ Regula (ES) 2019/1381 (2019. gada 20. jūnijs) par ES riska novērtēšanas pārredzamību un ilgtspēju pārtikas aprites ķēdē un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 178/2002 un astoņus citus nozaru tiesību aktus.

Komisija ir izstrādājusi citus instrumentus un rādītājus decentralizētas aģentūras darbības rezultātu novērtēšanai saistībā ar tās politikas mērķu sasniegšanu.

29. Otrais ievilkums — Komisija uzskata, ka Regulas (ES) 806/2014 piemērošanas pārskatīšana reizi trīs gados, kā noteikts pašā regulā, nodrošina pārredzamību attiecībā uz tās īstenošanu un palīdz uzlabot VNM lietderību un efektivitāti.

FRA gadījumā izvērtējumu regularitātē tomēr ir *de facto* bijusi reizi 5 gados (pirmā notika 2012. gadā, otrā — 2017. gadā). Turklāt Komisija 2020. gada 5. jūnijā pieņēma priekšlikumu regulai, ar ko groza *FRA* izveides regulu, un tajā saskaņā ar vienoto pieeju ir skaidri noteikts, ka Komisija veic izvērtēšanu reizi 5 gados.

Ņemot vērā *EIGE* mazo izmēru un to, ka joprojām tika īstenoti ieteikumi no institūta pirmā izvērtējuma, kā arī ņemot vērā proporcionālitates principu, padome izlēma pārlikt *EIGE* otro ārējo izvērtējumu no 2020. uz 2022. gadu. Komisija šo lēmumu uzskatīja par pienācīgi pamatotu.

Trešais ievilkums — *FRA* gadījumā Komisija 2020. gada 5. jūnijā pieņēma priekšlikumu regulai, ar ko groza *FRA* izveides regulu, un tajā saskaņā ar vienoto pieeju ir skaidri noteikts, ka tieši Komisijai ir jāveic *FRA* izvērtēšana (reizi 5 gados).

EFCA gadījumā Komisija savā priekšlikumā COM(2018)368 regulai, ar ko groza Kontroles regulu un *EFCA* izveides regulu, saskaņā ar vienoto pieeju skaidri noteica, ka Komisija pasūta aģentūras neatkarīgu ārēju izvērtējumu reizi 5 gados.

30. *EASA* gadījumā padome pieņēma lēmumu par šādu tvēruma ierobežojumu, jo vēlējās samazināt dublēšanās un rezultātu nekonsekvenču risku, ar ko saistīts pilnīgs izvērtējums attiecībā uz darbību kopumu, kuru, visticamāk, ir būtiski ietekmējusi pārskatītā 2018. gada izveides regula.

31. Attiecīgās politikas jomas atbilstības pārbaudēs izskata arī jomā iesaistīto aģentūru lomu. Atkarībā no novērtējuma tvēruma, piemēram, ja tam ir jāatspoguļo aģentūras pilnvaru specifika vai konkrēti izpildes šķēršļi, atsevišķi izvērtējumi šos aspektus atspoguļotu labāk.

32. EIT nav izveidots kā izpildaģentūra, bet gan kā zināšanu operators. Tā darbības atšķiras no izpildaģentūru darbībām izglītības, pētniecības vai inovāciju programmu ietvaros. Institūta darbības ir plašākas un papildinošas, tās sekmē Kopienas un dalībvalstu inovācijas spējas attīstību, integrējot zināšanu trīsstūri (augstāko izglītību, pētniecību un inovācijas) un novēršot inovāciju iztrūkumu ES salīdzinājumā ar tās galvenajiem konkurentiem. To apstiprināja pēdējais 2017. gada neatkarīgais izvērtējums, kurš apliecināja, ka EIT administratīvās izmaksas ir krietni zem programmas “Apvārsnis 2020” juridiskajā pamatā noteiktā maksimālā apjoma un ir salīdzinoši zemākas par līdzīgām izpildaģentūru izmaksām.

36. Komisija norāda, ka maksājumu nodrošinātie ienākumi ir tikai viens aģentūras darba slodzes rādītājs, bet ne vienīgais. Daži uzdevumi nav saistīti ar maksas iekasēšanu. Un daži uzdevumi, kas sniedz maksājumu nodrošinātos ienākumus, var neradīt atbilstīgu darba slodzi.

Turklāt no aģentūrām sagaidīja, ka tās palielinās savu efektivitāti. Tādēļ tas ir pamatoti, ka ienākumu pieaugumam no maksājumiem mehāniski nesekoja darbinieku skaita palielināšana, jo arī uz maksājumu finansētajām aģentūrām attiecās darbinieku skaita samazinājums par 5 %, ko piemērojusi Komisija un ES struktūras.

Komisija atgādina, ka *EASA* ir daļa no izmēģinājuma projekta, kura ietvaros maksājumu nodrošinātos ienākumus sasaista ar darbinieku skaitu. Saskaņā ar pašas aģentūras ziņojumu par maksājumu attīstību, darbinieku skaits ir saglabājies samērā stabils.

EASA finansēšanas pieejas galvenā nepilnība ir tas, ka ES budžetam ir jākompensē maksājumu nodrošināto ienākumu iztrūkums, bet tas negūst labumu no pārpalikumiem.

ECHA gadījumā Komisija uzskata, ka Revīzijas palātas minētā problēma galvenokārt izriet no netipiskā veida, kādā ECHA maksājums tiek iekasēts, un nenozīmē, ka tā apgrūtinā darba slodzes saskaņošanu ar darbinieku skaitu (ne no iespējamās strukturālas nesakritības starp darbinieku skaitu un darba slodzi). Atšķirībā no aģentūrām, kas nozarei piemēro atkārtotu maksājumu (piemēram, VNV, EMA), ECHA maksājums ir pilnībā jāsedz pirms pakalpojuma vielas reģistrēšanas vai atļaujas pieteikuma iesniegšanas brīdī. Pēdējos gados tas izraisīja krasu pieaugumu, un kopš REACH noteiktā pēdējā regulatīvā reģistrācijas termiņa 2018. gadā maksājumu nodrošinātie ienākumi ir samazinājušies saskaņā ar prognozēm un tos kompensē lielāks līdzsvarojošais ES ieguldījums DFS plānošanā.

37. Neraugoties uz Frontex centieniem, brīvo darbvietu rādītājs bija samērā augsts, ko noteica arī samērā mazais algu korekcijas koeficients Varšavai. Atzīstot problēmas un ārkārtējās vajadzības, kas ir saistītas ar jaunajām pilnvarām, kuras paredz kvalificētus darbiniekus no iespējami plašāka ģeogrāfiskā tvēruma, Komisija ERKA 2.0 regulā ierosināja pasākumus, lai uzlabotu Frontex kā darba devēja pievilcību.

EASO ir centies uzlabot darbinieku piesaisti, izstrādājot plānu par 90 darbinieku pieņemšanu 2019. gadā. Darbinieku piesaiste ir uzlabojusies, un 2019. gadā tika īstenoti 80 % no plānotās darbinieku piesaistes. Kadru mainība 2019. gadā bija 5 % salīdzinājumā ar 7 % mērķi.

Visbeidzot, GSA gadījumā aģentūra par darba tirgū esošajiem speciālistiem konkurē ar kosmosa nozari un kosmosa aģentūrām (valstu un Eiropas), kas piedāvā augstāku algu līmeni. Neraugoties uz šīm grūtībām, GSA ik gadu ir spējusi aizpildīt vakantās amata vietas.

39. Lēmums izmantot ārpalpojumus parasti attiecas uz darbībām, kurām vajadzīgā zinātība nav pieejama aģentūras iekšienē.

Eu-LISA ir grūti piesaistīt IT speciālistus. Attiecībā uz labāko profilu piesaistīšanu pastāv spēcīga konkurence. Aģentūra ir veikusi pasākumus.

Kopš pārcelšanās uz Parīzi EBI vairs neizmanto pagaidu darbiniekus un ir apņēmusies atrisināt pagaidu darbinieku izmantošanas radīto ietekmi uz darbības nepārtrauktību.

Pagaidu darbinieku lielo skaitu EASO nosaka no dalībvalstīm norīkoto valstu ekspertu trūkums, kā arī specifiskās valodu zināšanu prasības darbam šajā jomā.

Komisija apzinās riskus saistībā ar pārmērīgu atkarību no ārējiem darbiniekiem un neatbilstību piemērojamiem nodarbinātības noteikumiem.

5. izcēlums. Piemēri par aģentūrām, kuras kritiski svarīgu funkciju veikšanā ir atkarīgas no ārējiem līgumslēdzējiem

Komisija atzīst, ka EASO ir atkarīgs no dalībvalstu nodrošinātajiem cilvēkresursiem un tehniskajiem resursiem. Aģentūra pieprasa valstu ekspertu nominēšanu, taču lēmums par to norīkošanu ir dalībvalstu ziņā.

Runājot par eu-LISA, aģentūrai ir grūti piesaistīt kompetentus darbiniekus, it sevišķi IT speciālistus. Šis resurss Eiropā ir retums, un ES pastāv liela konkurence saistībā ar labāko profilu piesaisti.

7. izcēlums. Frontex atgriešanas operāciju budžeta izpildes līmenis pastāvīgi ir zems

Darbības atbalsts, ko *Frontex* sniedz dalībvalstīm un *AMIF*, papildinoši veicina atgriešanas operācijas. Dalībvalstis ir galīgi atbildīgas par *AMIF* līdzekļu un aģentūras atbalstīto darbību koordinēšanu un sinerģiju. Iespēja organizēt atgriešanas operācijas, ko finansē *AMIF*, nodrošina dalībvalstīm vajadzīgo elastīgumu, lai īstenotu atgriešanas gadījumos, kad aģentūra nespēj sniegt atbalstu vai kad dalībvalstis uzskata, ka aģentūras iesaiste nav vajadzīga.

Attiecībā uz saistītā budžeta izpildi — pēdējos gados aģentūra patiešām saskārās ar dažām grūtībām saistībā ar atgriešanas budžeta pilnīgu apguvi. Tomēr jāatzīmē, ka, pateicoties *Frontex* palīdzības pastāvīgai pilnveidei atgriešanas jomā, 2019. gadā tika reģistrēts ievērojams uzlabojums, un saistības tika noteiktas par 100 % no atgriešanas budžeta. Lai gan tika sagaidīts, ka 2020. gadā šī tendence turpināsies, pateicoties atgriešanas tīklu pārņemšanai, dienestu paredzamajai dabīgajai izaugsmei un pieaugošajai apguvei dalībvalstīs, pasaulē ieviestie ierobežojošie pasākumi Covid-19 izplatības apturēšanai ievērojami samazināja iespēju atgriezt neatbilstīgus migrantus un attiecīgi arī dalībvalstu pieprasījumu skaitu aģentūrai organizēt atgriešanas operācijas gan ar čarterlidojumiem, gan regulāriem lidojumiem.

42. Decentralizēto aģentūru plānošanas cikls izriet no LESD un Finanšu regulas noteikumiem par ikgadējo budžeta ciklu. VP grafiks atbilst Finanšu regulas 40. pantam. VP drīkst grozīt, aģentūrām nodrošinot elastīgumu, lai pielāgotos izmaiņām.

8. izcēlums. *Eu-LISA* — gadījuma izpēte par jaunas aģentūras problēmām

Eu-LISA iepriekšējā izveides Regula (ES) Nr. 1077/2011 tika atcelta un aizstāta ar Regulu (ES) 2018/1726, sākot no 2018. gada 11. decembra.

To Savienības tiesību aktu pieņemšanas grafiks, kas reglamentē *Eu-LISA* pārvaldītās lielapjoma IT sistēmas un to sadarbību, ir atkarīgs no ES līdztiesīgiem likumdevējiem.

Komisija balstās uz maksimāli pietuvinātām aplēsēm par šāda juridiskā pamata pieņemšanas iespējamo grafiku, lai aģentūrām pietiekami laikus budžeta ciklā nodrošinātu resursus, garantējot, ka nepietiekams finansējums netraucē vai nekavē attiecīgo politikas mērķu sasniegšanu. Pēc tam Komisija īsteno likumdošanas procedūru, cieši sadarbojoties ar aģentūrām, un vajadzības gadījumā sniedz atbalstu. Tomēr šāda juridiskā pamata pieņemšana ir atkarīga no likumdevējiem.

44. Komisija uzskata, ka salīdzināšana ar izpildaģentūrām nav vietā. Izpildaģentūru galvenais uzdevums ir Komisijas vārdā īstenot ES finanšu programmas. Komisija pilnībā kontrolē izpildaģentūras. Tas ir atspoguļots izpildaģentūru pārvaldībā, proti, to koordinācijas komitejā parasti ir Komisijas augstākās vadības pārstāvji no dažādiem Komisija departamentiem, kas atbild par programmām, kuras deleģētas attiecīgajai izpildaģentūrai.

45. FPR saskaņo galvenos pienākumus neatkarīgi no izveides aktā piešķirtā nosaukuma, ja vien likumdevējs izveides regulā nav paredzējis atšķirīgus noteikumus.

46. Ar FPR Komisija ir ieviesusi noteikumus par izvairīšanos no interešu konfliktiem arī attiecībā uz valdes locekļiem.

48. *Eurofound* gadījumā valde vidēji sanāk kopā tikai reizi gadā, lai pieņemtu svarīgākos *Eurofound* lēmumus. Izpildvalde ir daudz mazāka, proti, tajā ir 8 locekļi un tā pārstāv darba ņēmējus, darba devējus, valdības un Komisiju. Izpildvalde sanāk kopā vidēji 4–5 reizes gadā.

Izpildvalde sagatavo lēmumus, kas valdei jāpieņem plenārsēdē vai rakstiskā procedūrā. Lēmumu pieņemšana *Eurofound* notiek samērā veikli, iespējams, arī pateicoties izpildvaldes nozīmīgajai lomai.

Līdzīgi novērojumi izdarāmi par *Cedefop* un *EU-OSHA*.

Jebkurā gadījumā ir skaidrs, ka par valdes lielumu trīspusējās aģentūrās lemj līdztiesīgie likumdevēji un ka to nosaka šo ES aģentūru specifiskais trīspusējais raksturs.

Visbeidzot, *CdT* valde ir noteikta centra izveides aktā, proti: pa pārstāvim no katras *CdT* izveides aktā minētās ES aģentūras un biroja, ar ko *CdT* ir darba attiecības; pa pārstāvim no katras ES dalībvalsts; divi pārstāvji no Komisijas; un pa vienam pārstāvim no iestādēm un struktūrām, kurām ir pašu tulkošanas dienesti, bet kas noslēgušas brīvas sadarbības līgumu ar centru.

Saskaņā ar *CdT* izveides akta 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu jebkāds līgums ar Padomes izveidotām aģentūrām vai birojiem “var paredzēt tās aģentūras vai biroja pārstāvību [valdē], kas ir [...] līguma līgumslēdzēja puse”. Šobrīd aptuveni puse no aģentūrām un struktūrām, kas ir noslēgušas līgumu ar centru, izmanto pārstāvības iespēju valdē.

49. ES mēroga redzējumu aģentūru lēmumu pieņemšanas procesā nodrošina visu dalībvalstu un Komisijas dalība valdēs un vajadzība panākt vienošanās un kompromisus.

Komisijas kopējā atbilde uz 50. un 51. punktu.

FPR mērķis ir stiprināt demokrātisku kontroli gadījumos, kad ir vajadzīga pārskatatbildība attiecībā pret Eiropas Parlamentu un Padomi.

Budžeta izpildes apstiprinātājiestāde, it sevišķi Budžeta kontroles komiteja, pievērš uzmanību aģentūru darbības rezultātiem.

Ir īpaša sadaļa darbības rezultātiem, lai pieņemtu horizontālu budžeta izpildes lēmumu par ES aģentūrām un katras ES aģentūras budžeta izpildes lēmumu.

53. Publisko kontroli pār VNV nodrošina ar tā valdes plenārsesiju, kurā piedalās pārstāvji no visām banku savienības dalībvalstīm.

EUIPO budžeta izpildes apstiprinājumu izdod *EUIPO* Budžeta komiteja (kurā ir divi pārstāvji no Komisijas, viens no Eiropas Parlamenta un viens no katras dalībvalsts).

CPVO budžeta izpildes apstiprinājumu izdod tā Administratīvā padome, kurā ir viens pārstāvis no Komisijas un viens pārstāvis no katras dalībvalsts.

Turklāt pilnībā pašfinansēto aģentūru (*EU-IPO*, *CPVO* un *SRB*) gada finanšu pārskatus revidē Eiropas Revīzijas palāta.

54. Komisija norāda, ka Finanšu pamatregulā darbības rezultātu novērtējums ir nepārprotami sasaistīts ar ieguldījumu ES politikā.

Komisija ir izstrādājusi dažādus/citus instrumentus, lai uzraudzītu svarīgāko rādītāju attīstību aģentūru darbības rezultātu novērtēšanai attiecībā pret to politikas mērķiem. Tie ļauj šādu novērtējumu organizēt gada vai daudzgadu griezumā.

56. GDR var būt atšķirīgi raksturi, proti, viena kategorija novērtēs pasākumu darbības rezultātus (gūtie rezultāti), savukārt otra — kā rezultāti tiek panākti (finanšu un cilvēkresursu dimensijas). ERP minētās aģentūru direktoriem paredzētās pamatnostādnes par GDR sniedz otrās kategorijas piemērus. Ir grūtāk noteikt valdei adresētas pamatnostādnes par pirmo kategoriju, jo aģentūras īsteno atšķirīgus uzdevumus ļoti dažādās kompetences jomās, kā ERP ir atzinusi 60. punktā. Aģentūras ir izstrādājušas pašas savus GDR, kā ERP min 57. punktā, un tām ir pienākums šos rādītājus iekļaut savā VP un reizi gadā par tiem ziņot savos KGDP.

57. FPR kopā ar Komisijas pamatnostādņēm VP un KGDP izstrādei ietver pienākumu aģentūrām ziņot par galvenajām darbībām vai sasniegumiem, kas ir sekmējuši ES prioritātes, un par darbības rezultātu rādītājiem, lai novērtētu VP noteikto mērķu un rezultātu sasniegšanu.

Saskaņā ar VP un KGDP rādītāji ir jāsasaista ar politikas mērķiem.

Turklāt daudzi no izstrādātajiem rādītājiem, kurus patlaban izmanto *EASO*, izriet no ERP vai Komisijas Iekšējās revīzijas dienesta veiktajām revīzijām. *EASO* arī izdod ceturkšņa ziņojumus, kuros sniegts kopsavilkums detalizētākiem rādītājiem, kas izklāstīti citos dokumentos.

Visbeidzot, runājot par *EFSA*, tieši detalizētie rādītāji ļauj izsekot pieprasītās darbības, jo *EFSA* ir jāveic tikai riska novērtējums, t. i., tā sniedz zinātnisku/tehnisku atbalstu (zinātnisko pamatu) riska vadītājiem.

58. Izvērtējumi joprojām ir instruments, ar kura palīdzību Komisija novērtē, kā aģentūras īsteno politiku. Izvērtējumos izmanto dažādus rādītājus, piemēram, rezultātu, iznākumu un ietekmes rādītājus. Savukārt gada uzraudzība galvenokārt balstās uz rezultātu rādītājiem.

Komisijas kopējā atbilde uz 59. un 60. punktu.

Pārskatītās Komisijas pamatnostādnes VP un KGDP izstrādei palīdzēs pakāpeniski uzlabot datu izklāstu.

61. Komisijas pamatnostādņēs VP un KGDP izstrādei ir ieviests pienākums katrai aģentūrai plānot vides pārvaldību un ziņot par to. Sākot ar 2019. gada ziņojumiem (ko publicēs 2020. gadā), aģentūras ziņos par savu administratīvo darbību ietekmi uz vidi. Sākot no 2022. gada, tās plānos darbības un mērķus, lai samazinātu savu ietekmi.

65. Otrais ievilkums — papildus tam, ka Komisija ir iesaistīta izpildvaldēs un valdēs, koordināciju nodrošina arī to iestāžu un pārstāvošo struktūru tīkli, kas palīdz *ERA* īstenot tās uzdevumus.

Ceturtais ievilkums — Komisija arī norāda, ka *EASA* ir ieviesusi plašu konsultāciju un koordinācijas mehānismu gan ar dalībvalstīm, gan nozari, tādējādi aptverot dažādas aviācijas nozares jomas.

66. Aģentūras pilnvaru tvērums ir noteikts likumdevēja pieņemtajos izveides aktos, un šo tvērumu piemēro saskaņā ar Meroni lietas principiem.

68. Ietekmes novērtējuma un izvērtējumu procesu ietvaros aģentūras tiek aicinātas sniegt ieguldījumu vai kļūt par novērotājiem starpdienestu koordinācijas grupās.

Komisija ir apņēmusies apspriesties ar aģentūrām mērķtiecīga apspriešanās procesa ietvaros saistībā ar izvērtējumiem un ietekmes novērtējumiem, lai izmantotu aģentūru zināšanas, tostarp aģentūru izveides regulu pārskatīšanas gadījumā.

Komisijas kopējā atbilde uz 69. un 70. punktu.

Budžeta projektu izstrādā saskaņā ar tādām pašām iekšējām procedūrām, kādas piemēro jebkuram citam dokumentam, kas ir jāpieņem kolēģijai. Komisijas iekšējā budžeta procedūra ļauj aģentūrām skaidri izklāstīt savas vajadzības un sazināties ar partnerģenerāldirektorātiem. Pēc pieņemšanas budžeta projektu publicē.

Balstoties uz politisku vienošanos, *Frontex* saņēma papildu resursus, reaģējot uz bezprecedenta migrācijas krīzi.

Vajadzība pēc budžeta apropriācijām un darbinieku amata vietām saistībā ar stiprinātu *Frontex* tika izklāstīta Komisijas 2015. gada 15. decembra priekšlikumā. Pirmajos īstenošanas gados *Frontex* saskārās ar dažiem sarežģījumiem saistībā ar pieaugošo budžeta resursu efektīvu apguvi 2016.–2018. gada periodā. Tomēr, pateicoties aģentūras lielākiem centieniem, 2019. gada budžets tika gandrīz pilnībā apgūts, arī atgriešanas operāciju jomā. Tas pierāda, ka budžeta resursu sākotnējais piešķirums bija pareizs. Sk. arī Komisijas atbildi uz 7. izcēlumu. Runājot par operatīvajām darbībām un lielapjoma pētniecības un IT projektu plānošanu, *EU-OHSA* piemēro pieeju, kas paredz šo projektu īstenošanu divu gadu garumā, lai panāktu konkrēto resursu lielāku ietekmi. Apropriāciju pārvešana ir šādas pieejas plānots elements, kas ir paredzēts aģentūras darba programmā, budžeta līdzekļu sadalē pa darbības jomām un iepirkumu plānā, kurus apstiprina valde.

71. Ceturtais ievilkums — Komisija norāda, ka *CPVO*, *ECHA* un *EMA* daļu no savas darba slodzes (it sevišķi zinātniskos uzdevumus) izpilda ar dalībvalstu nodrošināto ekspertu palīdzību. Tā kā tas ir paredzēts izveides regulās, lēmumu par to pieņēma likumdevēji, nevis pašas aģentūras.

Ciktāl ir runa par *ECHA*, dalībvalstu veiktie uzdevumi (piemēram, vielu novērtēšana) ir noteikti Regulas (EK) Nr. 1907/2006 (*REACH*) 44. un 45. pantā.

11. izcēlums. Pēc vairāk nekā desmit gadiem *ECHA* joprojām darbojas ar ierobežotām pilnvarām

Norādīto ierobežojumu ietvaros konkrētus aģentūras darbiniekus ir iespējams mobilizēt dažādiem uzdevumiem, kuri *ECHA* uzticēti saskaņā ar *REACH*, *CLP*, *BPR*, *PIC* un *POP*, lai būtu iespējama sinerģija un apjomradīti ietaupījumi.

12. izcēlums. Robežkontrole un patvērums — stāsts ar divām sižeta līnijām⁴

Komisija piekrīt, ka *Frontex* ir lielā mērā atkarīga no dalībvalstu nodrošinātajiem cilvēkresursiem un tehniskajiem resursiem. 2015. gada migrācijas krīzes laikā aģentūras vajadzības saistībā ar atbalsta sniegšanu dalībvalstīm, kuras saskārušās ar spiedienu, četrkāršojās. Līdz šim aģentūra ir pilnībā palāvusies uz dalībvalstu resursu brīvprātīgu mobilizēšanu. 2019. gada ERKA 2.0 regulā ir pamatīgi pārskatīta pieejamā kapacitāte un instrumenti, nodrošinot aģentūrai pašai savus operatīvos resursus (t. i., pastāvīgo korpusu un aprīkojumu) un stiprinot mijiedarbību ar dalībvalstu iestādēm Eiropas Robežu un krasta apsardzes ietvaros. Tas aģentūrai nodrošinās operatīvo kapacitāti, lai tā spētu efektīvi īstenot savas pilnvaras, reaģējot uz pašreizējām vajadzībām un nodrošinot ES stratēģisko gatavību reaģēt uz nākotnes problēmām.

EASO pastāvīgi izskata veidus, kā uzlabot savas darbības. Piemēram, Grieķijā *EASO* un Grieķijas Patvēruma dienests ir vienojušies par jaunu modeli, ar ko saskaņā ar *EASO* norīkotos darbiniekus tieši pārvalda Grieķijas Patvēruma dienests (nevis paralēli Grieķijas iestādēm un *EASO* pārvaldībā).

73. Komisija norāda, ka ikviena dalībvalsts var reģistrēt preču zīmes tikai valsts līmenī, savukārt *EUIPO* reģistrē preču zīmes tikai visā ES teritorijā. Tādēļ pakalpojumi nav vienādi.

EFSA izveides regulā (Regula (EK) 178/2002) ir paredzēta sadarbība ar dalībvalstīm (konsultatīvajā padomē un 36. panta tīklā), lai veicinātu saskaņotību starp attiecīgajām darbībām/programmām un iespējami izvairītos no dublēšanās; 30. pantā ir konkrēti aicināts sadarboties saistībā ar atšķirībām. Tāpat noteikums par sadarbību ir iekļauts *ECDC* izveides regulā.

---

⁴ Sk. arī ERP Īpašo ziņojumu Nr. 24/2019 “Patvērums, migrantu pārcelšana un atgriešana: laiks rīkoties aktīvāk, lai novērstu neatbilstības starp mērķiem un rezultātiem”.

75. Pirmais ievilkums — lai gan abas aģentūras aktīvi darbojas sieviešu tiesību jomā, *EIGE* un *FRA* pilnvaras ir noteikti atšķirīgas:

- *FRA* pilnvaru mērķis ir nodrošināt ES iestādēm un dalībvalstīm neatkarīgu informāciju un datus par pamattiesību situāciju dalībvalstīs un atbalstīt tās uz pierādījumiem balstītu iniciatīvu izstrādē pamattiesību jomā; *FRA* apkopo datus daudzgadu satvarā noteiktajās jomās⁵; šajā kontekstā *FRA* apkopo arī datus par sieviešu situāciju, jo tās apsekojumi un pētījumi ir izdalāmi pēc dzimumiem (piemēram, apsekojums par antisemitismu); taču tas nav aģentūras darba galvenais mērķis un ir tikai daļa no informācijas, kuru tā var sniegt;
- *EIGE* pilnvaru mērķis ir sekmēt un stiprināt dzimumu līdztiesības veicināšanu, arī integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai, atbalstot informācijā labāk balstītu politikas veidošanu un lēmumu pieņemēju un iedzīvotāju informētības vairošanu ES un valstu līmenī; *EIGE* koncentrē uzmanību uz dzimumu līdztiesību kā tādu, aptverot sociālo, ekonomikas un politikas dimensiju, t. i., ne tikai no sieviešu tiesību perspektīvas, bet arī no sieviešu un vīriešu līdzdalības, pārstāvības, tiesību nostiprināšanas un pamanāmības visās dzīves jomās; *EIGE* arī sagatavo dzimumu statistikas datus (kas ir plašāks jēdziens nekā dati dalījumā pēc dzimumiem).

FRA un *EIGE* 2010. gadā parakstīja sadarbības nolīgumu, kura mērķis ir uzlabot to sadarbību, veicinot sinerģiju un izvairoties no pārklāšanās. *FRA* un *EIGE* arī regulāri tiekas, lai uzlabotu savu sadarbību. Komisija aktīvi strādā pie tā, lai nodrošinātu resursu optimālu izlietojumu.

Trešais ievilkums — sk. Komisijas atbildi uz 25. punktu. Turklāt *ELA* ir vērsta uz pārrobežu darbību, kas citu aģentūru gadījumā tā nav.

76. *EMSA*, *EFCA* un *Frontex* pilnvaras 2016. gada septembrī patiešām tika grozītas un paplašinātas, to attiecīgajās izveides regulās iekļaujot kopīgu pantu par Eiropas sadarbību saistībā ar krasta apsardzes funkciju⁶. Šis trīs aģentūras kā sadarbības instrumentus izmanto pakalpojumu līmeņa nolīgumus gan uzraudzības resursu nodrošināšanai, gan datu kopīgošanai, gan savstarpējas palīdzības un atbalsta sniegšanai Grāmatvedības dienestiem.

77. FPR atvieglo pakalpojumu līmeņa nolīgumu slēgšanu starp aģentūrām un/vai Komisiju (sk. 59. panta 3. punktu).

Turklāt pārskatītajās Komisijas pamatnostādnēs VP izstrādei ir paredzēta “stratēģija efektivitātes ieguvumu panākšanai”, ar ko saskaņā aģentūras informē par “*pakalpojumu un IT izstrādes projektu kopīgošanu tādu aģentūru starpā, kuras darbojas vienā dalībvalstī vai vienādās politikas jomās, un aģentūru un Komisijas starpā*”.

13. izcēlums. *ECHA* un *EFSA* — līdzīgi pienākumi, bet nepietiekama sadarbība

Eiropas zaļajā kursā tika paziņots, ka 2020. gadā izstrādās ķīmisko vielu stratēģiju ilgtspējai. Saskaņā ar šo satvaru ir paredzēta lielāka koordinācija un sadarbība *ECHA* un *EFSA* un citu ES zinātnisko struktūru starpā. Turklāt Komisija norāda, ka tā izskatīs, kā vienkāršot un stiprināt tiesisko regulējumu

⁵ Pašreizējais satvars 2018.–2022. gadam ietver noziegumā cietušos un tiesu iestāžu pieejamību; līdztiesību un diskrimināciju jebkāda iemesla dēļ; informācijas sabiedrību un it sevišķi privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību; tiesu iestāžu sadarbību, izņemot krimināllietās; migrāciju, robežas, patvērumu un bēgļu un migrantu integrāciju; rasismu, ksenofobiju un ar to saistīto neiecietību; bērna tiesības; romu integrāciju un sociālo iekļaušanu.

⁶ (*Frontex*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1624 (2016. gada 14. septembris); (*EMSA*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1625 (2016. gada 14. septembris); (*EFCA*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1626 (2016. gada 14. septembris).

un kā labāk izmantot ES aģentūras un zinātniskās struktūras, lai virzītos uz pieeju “viena viela — viens novērtējums”.

ECHA un *EFSA* sadarbojas saistībā ar ķīmisko vielu bīstamības vai riska novērtējumu tādu ķīmisko vielu gadījumā, kuras reglamentē dažādi tiesību akti. Piemēram, bisfenola A vai ftalātu novērtēšana.

Komisija ir piešķīrusi līguma slēgšanas tiesības Eiropas Parlamenta ierosinātam izmēģinājuma projektam, kura ietvaros tiek aplūkoti datu formātu saskaņošanas un ķīmiskās drošības datu kopējas platformas izstrādes ieguvumi un tehniskie, juridiskie un budžeta sarežģījumi. Projekta ietvaros tiks aplūkotas arī iespējas uzlabot datu kopīgošanu aģentūru (*EFSA*, *ECHA*) starpā dažādu tiesību aktu īstenošanas laikā. Projekta paredzamais ilgums ir 16 mēneši.

79. Pirms tiek izveidota aģentūra Komisija oficiāli pieprasa *CdT* valodas pakalpojumu izmantošanu. Komisija nodrošina, lai jaunizveidotu aģentūru un struktūru izveides aktā tiktu iekļauta standarta tulkošanas klauzula.

82. Saskaņā ar jauno FPR ikvienas aģentūras VP ir jāiekļauj stratēģija sadarbībai ar trešām valstīm un/vai starptautiskajām organizācijām (sk. 32. pantu).

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

84. Komisija atgādina, ka decentralizētas aģentūras un tās darbības satvara izveide ir likumdevēju politisko sarunu iznākums. Komisija izstrādā savus tiesību aktu priekšlikumus, balstoties uz pierādījumiem no ietekmes novērtējumiem, izvērtējumiem un ieinteresēto personu ieguldījuma saskaņā ar labāka regulējuma pamatnostādņēm. Elastības jēdzienam ir zināmi ierobežojumi, kad tas paredz izmaiņas izveides aktos, par ko ir jāvienojas ar likumdevēju.

85. Saskaņā ar vienoto pieeju lēmumam izveidot jaunu aģentūru būtu jābalstās uz visu attiecīgo variantu objektīvu ietekmes novērtējumu. Tādējādi, pirms ierosināt izveidot jaunu aģentūru, Komisija vispirms apsver, vai paredzētos uzdevumus varētu veikt pati Komisija vai esoša aģentūra. Tikai pēc tam, kad šī un visas pārējās alternatīvas netiek atzītas par labāko variantu, var apsvērt decentralizētas aģentūras izveidi.

Politikas jomu atbilstības pārbaudes sniedz informāciju par aģentūru darbību un saskaņotību vienādās politikas jomās. Šādi izvērtējumi, iespējams, kopā ar atsevišķu aģentūru izvērtējumiem, ļauj Komisijai attiecīgos gadījumos iesniegt priekšlikumus aģentūru izveides aktu pielāgošanai.

1. ieteikums. Nodrošināt piemērotību, saskaņotību un elastību aģentūru izveidē

Komisija pieņem 1. ieteikuma a) punktu.

Komisija piekrīt, ka, veicot regulārus transversālus novērtējumus politikas jomā (atbilstības pārbaude), ir svarīgi apsvērt aģentūru lomas un uzdevumu saskaņotību, lai apzinātu sinerģiju un samazinātu birokrātiju, vienlaikus apsverot šajā jomā strādājošo aģentūru iespējamu apvienošanu.

Komisija pieņem 1. ieteikuma b) punktu.

86. Komisija saprot, ka pārskatītā vienotā programmdokumenta rezultātā atsauce uz ES budžeta procedūrām ietver gan gada, gan daudzgadu dimensiju.

2. ieteikums. Elastīgāk piešķirt resursus aģentūrām

Komisija pieņem 2. ieteikuma b) punktu.

Komisija pieņem 2. ieteikuma c) punktu.

87. Komisija uzskata, ka valdes locekļu atbildība ir skaidri noteikta vienotajā pieejā un aģentūru izveides aktos.

3. ieteikums. Uzlabot pārvaldību un darbības rezultātu paziņošanu

Komisija norāda, ka 3. ieteikuma a) punkts ir adresēts aģentūrām. Komisija nesēn ar jauno FPR pastiprināja piemērojamo satvaru un saistītās Komisijas pamatnostādnes VP un KGDP izstrādei, kā arī uzraudzīs to īstenošanu aģentūrās.

Komisija pieņem 3. ieteikuma b) punktu.

Komisija pieņem 3. ieteikuma c) punktu.

Komisija novērtē aģentūru pārvaldību un vajadzības gadījumā iesniedz tiesību aktu priekšlikumus saskaņā ar vienoto pieeju.

89. Komisija uzsver, ka saskaņā ar FPR 32. panta 1. punktu aģentūrām savā VP ir jāizklāsta stratēģija sadarbībai ar trešām valstīm un/vai starptautiskajām organizācijām, un šī stratēģija ir Komisijas atbalsta pamatā.

Turklāt zinātības apmaiņa aģentūru un ārpussavienības struktūru starpā parasti ir noteikta darba attiecībās sadarbībā ar EĀDD un Komisiju.

4. ieteikums. Stiprināt aģentūru kā zinātības un tīklošanas centru lomu

Komisija norāda, ka 4. ieteikuma a) punkts ir adresēts aģentūrām. Saskaņā ar FPR un saistītajām Komisijas pamatnostādnēm aģentūrām ir jāpieņem "*Stratēģija efektivitātes ieguvumu panākšanai*".

Komisija pieņem 4. ieteikuma b) punktu, ciktāl tas attiecas uz Komisiju.

Komisija norāda, ka galvenokārt tieši dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt informāciju, zinātību un atbalstu.

Komisija pieņem 4. ieteikuma c) punktu.

ES aģentūru tīkla (*EUAN*) atbildes

EUAN atbilde uz dokumentu “ES aģentūru nākotne – lielākas elastības un sadarbības potenciāls”

ES aģentūru tīkls (*EUAN*) atzinīgi vērtē Eiropas Revīzijas palātas (ERP) veiktās revīzijas sākotnējos apsvērumus, kuros tika pārbaudīts, vai ir izpildīti nosacījumi, kas ļauj ES aģentūrām sekmīgi īstenot savas pilnvaras un mērķus.

EUAN pieņem zināšanai Revīzijas palātas secinājumu, ka aģentūrām ir arvien lielāka nozīme ES politikas īstenošanā un ka aģentūrām ir galvenā loma dažādu dalībvalstu interešu apvienošanā, lai panāktu kopīgus politikas risinājumus ES. Palāta arī norādīja, ka aģentūrām ir ierobežota elastība attiecībā uz resursiem, daļēji tāpēc, ka to plānošanas cikls ir cieši saistīts ar Komisijas budžeta procesu, ka aģentūrām būtu jāsaņem atbilstoši resursi atbilstīgi to mainīgajām vajadzībām un ka būtu jāpalielina aģentūru kā speciālo zināšanu un tīklu centru loma.

Ziņojums ir īpaši svarīgs, ņemot vērā paplašinātās pilnvaras un to ieinteresēto personu pieaugošās prasības, ar kurām saskaras aģentūras. Tomēr vienlaikus ir tikuši samazināti aģentūru resursi, kas apdraud aģentūru spēju pildīt savus pienākumus. *EUAN* atzinīgi vērtē arī Revīzijas palātas aicinājumu elastīgāk piešķirt resursus aģentūrām. Patiesi, pašreizējās Covid-19 krīzes laikā, kad vairākām aģentūrām bija steidzami jāreaģē, un tādēļ tām bija jānovirza ievērojami resursi, lai nodrošinātu būtisku ES koordināciju un būtiskas zināšanas, kas atvieglotu Eiropas un valstu lēmumu pieņemšanu pandēmijas laikā, ir skaidri redzams, kāda ietekme ir konsekvēntam darbinieku skaita samazinājumam pēdējos gados un prasībai pēc elastīguma.

EUAN atbalsta Revīzijas palātas pasākumus, lai racionalizētu pārskatīšanas procesu, kas saistīts ar šo revīziju, vienlaikus arī *EUAN* atzīst, ka katrai aģentūrai ir savs juridiskas personas statuss. *EUAN* vēlas uzsvērt, ka ir vajadzīga cieša sadarbība starp aģentūrām un Komisiju, lai novērtētu ieteikumu īstenošanas iespējas, piemēram, lai sagatavotu novērtējumus pirms to īstenošanas, ņemot vērā katras aģentūras unikālo darbības jomu, tostarp atšķirības to pārvaldes struktūrā. Būtu jāizvairās no universālas pieejas.

Visbeidzot, *EUAN* vēlas pateikties Revīzijas palātai par tās konstruktīvo pieeju sākotnējo apsvērumu izstrādē un cer uz turpmāku sadarbību ar aģentūrām.

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras (*EU-OSHA*) atbildes

Atkārtotu budžeta pārneseņu iemesls ir aģentūras darbību un līgumu daudzgadu raksturs. No iepriekšējiem gadiem pārneseņu apropriāciju atcelšanas līmenis ir ļoti zems. *EU-OSHA* ievieš jaunus pasākumus, lai palielinātu finanšu plānošanas pārredzamību, kas apstiprinās tās finanšu resursu pareizu pārvaldību.

Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (*EASO*) atbildes

Valetas osta, 2020. gada 20. jūlijs

EASO atbilde uz Eiropas Revīzijas palātas sākotnējiem apsvērumiem: “ES aģentūru nākotne — iespējas lielākam elastīgumam un sadarbībai”

Kā vispārīgu ievada piezīmi EASO norāda, ka tas atzinīgi novērtē Eiropas revīzijas palātas plašo analīzi jomās, kas tieši skar ES aģentūras. Lai gan analīzē ir atrodamī sākotnēji apsvērumi un ieteikumi, kas ir visu aģentūru interesēs, EASO atsaucas uz Eiropas Revīzijas palātas grūtībām, izdarot salīdzinājumus starp ES pašreizējo 37 aģentūru dažādajām organizatoriskajām struktūrām, misijām un uzdevumiem. Šajā nolūkā EASO iesaka izvairīties no kārdinājuma piemērot pieeju kas “der vienam, der visiem”, kad tiek novērtēta aģentūru veikspēja.

EASO arī vēlas vērst uzmanību uz turpmāk izceltajiem komentāriem par attiecīgajām sākotnējā ziņojuma iedaļām/punktiem.

Apsvērumi

EASO atbilde (29. punkts):

Regulas (ES) Nr. 439/2010¹ 46. pantā ir paredzēts neatkarīgs ārējs novērtējums, kas aptver EASO ietekmi uz praktisko sadarbību patvēruma jomā un uz KEPS. Aģentūras neatkarīgo ārējo novērtējumu, ko “EY” veica 2014. gadā, EASO pasūtīja, pamatojoties uz darba uzdevumu, ko, vienojoties ar Komisiju, bija noteikusi valde. Tas ir saskaņā ar minēto EASO dibināšanas regulas 46. pantu. Turklāt 46. panta 2. punktā ir arī noteikts, ka par turpmāko izvērtējumu grafiku jālemj EASO valdei, vienojoties ar Komisiju.

Eiropas Komisija 2016. gada 4. maijā nāca klajā ar priekšlikumu regulai par Eiropas Savienības Patvēruma aģentūru (EUAA) (ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 439/2010). Saskaņā ar jauno priekšlikumu, par kuru joprojām notiek sarunas ES līmenī, Eiropas Komisijai trīs gadu laikā no jaunās regulas stāšanās spēkā un pēc tam ik pēc pieciem gadiem ir jāpasūta EUAA novērtējums, lai jo īpaši novērtētu aģentūras un tās darba prakses ietekmi, lietderību un efektivitāti. Minētajā novērtējumā jāizvērtē aģentūras ietekme uz praktisko sadarbību ar patvērumu un KEPS saistītos jautājumos. Novērtējuma ziņojums kopā ar Komisijas secinājumiem par ziņojumu Komisijai jānosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un valdei. Novērtējuma konstatējumi jā dara publiski pieejami.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 19. maija Regula (ES) Nr. 439/2010, ar ko izveido Eiropas Patvēruma atbalsta biroju.

EASO atbilde (37. punkts)

EASO Pārvaldības rīcības plānā un Personāla iesaistīšanas plānā tika ieviesti pasākumi, lai samazinātu EASO ievērojamo kadru mainības rādītāju, jo īpaši 2018. gada pirmajā pusē (rādītājs 2018. gadā — 10 %, rādītājs 2019. gadā — 5,76 %^[1]). Mainības rādītājs 2020. gada aprīļa beigās bija 1,97 %, un izskatās, ka gada laikā tas saglabāsies zem 7 %.

Vairāku pasākumu ieviešanas mērķis ir gan piesaistīt, gan paturēt personālu aģentūrā. Turpmāk sniegts neizsmeļošs pasākumu saraksts, kas ietver iekšējās saziņas nostiprināšanu aģentūrā, elastīgāku darba kārtību — darba un ģimenes dzīves saskaņošanu — un personāla mācību un apmācības iespēju stiprināšanu:

- aģentūras pārvaldības stiprināšana, mainot organizatorisko struktūru. Pārstrukturēšanas, ko veica 2020. gada 1. janvārī, mērķis ir izveidot stabilu sistēmu elastīgām darbplūsmām un labākai darbībai aģentūrā, kā arī uzlabot EASO zināšanu un kompetences atpazīstamību un izmantošanu;
- lielāka pārredzamība vadības līmenī, piemēram, publicējot pārvaldības grupas sanāksmju ziņojumus iekštīklā;
- pastāvīgi centieni nodrošināt pienācīgu saziņu ar kolēģiem, kuri sniedz operatīvu atbalstu attiecīgajā jomā, piemēram, rīkojot iknedēļas videokonferences;
- lielāka uzmanība personāla komitejas funkcijām;
- starp nodaļām un departamentiem notiek regulāras personāla sanāksmes;
- elastīga darba laika un tāldarba ieviešana;
- labvēlīgāka izglītības sistēma;
- palielināts darbinieku "atbūtnes dienu" un komandas veidošanas pasākumu skaits;
- darba attiecību izbeigšanas procedūras formalizēšana, kas ļauj aģentūrai apkopot atsauksmes un atziņas no darbiniekiem, kuri aiziet no darba aģentūrā.

Jaunā koronavīrusa (Covid-19) nesēnā uzliesmojuma dēļ EASO vadības grupa konstatēja būtisku traucējumu un kavēšanās risku EASO štatu saraksta īstenošanā. Izpilddirektors nekavējoties pieņēma un īstenoja riska mazināšanas pasākumus.

EASO atbilde (39. punkts)

Saskaņā ar EASO dibināšanas regulu patvēruma atbalsta grupas var tikt izvietotas pēc īpaši noslogotas dalībvalsts pieprasījuma (13. pants), pamatojoties uz darbības plānu (18. pants). Saskaņā ar EASO dibināšanas regulas 13. panta 2. punktu, atbildot uz šādu pieprasījumu, EASO var koordinēt nepieciešamo tehnisko un operatīvo palīdzību pieprasītājam dalībvalstij vai dalībvalstīm un patvēruma atbalsta grupas norīkošanu uz ierobežotu laiku.

Saskaņā ar EASO dibināšanas regulu (tās 13., 15. un 16. pantu) ES dalībvalstīm pēc pieprasījuma ir jādara pieejami valsts eksperti šādās noslogotās ES dalībvalstīs (piemēram, Maltā, Kiprā, Grieķijā, Itālijā). Tomēr, tā kā dalībvalstu ekspertu izvietošanas rādītājs pašlaik ir tikai 8 %, EASO bija/ir spiests rast alternatīvus veidus, kā sniegt vajadzīgo atbalstu. Tas tika uzsvērts Eiropadomes 2016. gada oktobra secinājumos. Tāpēc tika izveidots pagaidu darbinieku modelis.

Šajā nolūkā EASO ir noslēdzis publiskus līgumus ar pagaidu aģentūrām par tādu pagaidu darbinieku nodrošināšanu, kuri pilda uzdevumus katrā no attiecīgajām darbības valstīm (Maltā, Itālijā, Grieķijā un Kiprā). Uzdevumus pēc EASO norīkojuma pilda divas pagaidu darbinieku kategorijas, proti, pagaidu darbinieki, kuri sniedz pagaidu atbalstu saistītu administratīvu uzdevumu veikšanā, uz laiku aizstājot štata darbiniekus, un

^[1] Skaitlis 2019. gada 31. decembrī.

pagaidu darbinieki, kuri izvietoti karstajos punktos, lai sniegtu atbalstu ES dalībvalstīm, kam tas īpaši nepieciešams (Malta, Itālijai, Grieķijai un Kiprai), uz laiku aizstājot dalībvalstu ekspertus. Publiskos līgumus reglamentē ar Savienības tiesību aktiem, ko vajadzības gadījumā papildina tiesību akti, kuri piemērojami darbības valstij. Katrā jurisdikcijā ir spēkā valsts noteikumi, ar kuriem transponē Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 19. novembra Direktīvu 2008/104/EK par pagaidu darba aģentūrām.

EUAA regulas projektā paredzētā patvēruma rezerve var palīdzēt labāk risināt izvietojuma trūkuma jautājumu, jo īpaši gadījumos, kad ir vajadzīga tūlītēja rīcība, lai risinātu situācijas, kas rada nesamērīgu spiedienu un pārmērīgu slogu dalībvalstu patvēruma un uzņemšanas sistēmām.

EASO atbilde (42. punkts)

EASO atzīst un atzinīgi vērtē Revīzijas palātas apsvērumu par plānošanas cikla ilgumu un problēmām, ko tas varētu radīt aģentūrām, piemēram, EASO, kas darbojas zināmā mērā neparedzamā un mainīgā vidē.

EASO atbilde (64. punkts)

Tikai tiešsaistes plašsaziņas līdzekļos vien (attiecīgo plašsaziņas līdzekļu lasītāju vidū) EASO klātbūtne ir krasī pieaugusi no 2,1 miljarda lasītāju 2017. gadā līdz 8,2 miljardiem lasītāju 2019. gadā. Visi skaitļi (tostarp turpmāk norādītie) ir iegūti no Meltwater Media Intelligence.

*Ar EASO īpašo pievēršanos mērķauditorijai tiek sasniegts vairāk cilvēku nekā ar rakstiem. Mazi vietējie raksti sasniedz ierobežotu skaitu cilvēku, savukārt ziņu kanāli (Reuters, AFP, AP, ANSA u. tml.) un nozīmīgākās starptautiskās un valsts publikācijas ar vienu rakstu sasniedz miljonus cilvēku. Lai turpinātu veicināt zīmola atpazīšanu, EASO orientējas uz pēdējām minētajām publikācijām. Tā Meltwater rīks ir konstatējis, ka laikposmā no 2018. gada 1. janvāra līdz 2019. gada jūlija beigām **EASO bija pieminēts 10 773 rakstos** (savukārt citēts 2226 rakstos). No 2019. gada janvāra līdz jūlijam vien EASO bija pieminēts 2,48 tūkstošos rakstu (vairāk nekā visā minētajā pārskata periodā).*

Visbeidzot, EASO norāda, ka papildus tradicionālajiem/tiešsaistes plašsaziņas līdzekļiem tas ļoti lielu uzmanību pievērš klātbūtnei sociālajos plašsaziņas līdzekļos. EASO apzinās, ka mūsdienu iedzīvotājiem ir īsa uzmanības noturība un viņi parasti saņem ziņas no sava Facebook vai Twitter konta, nevis no tradicionālajiem plašsaziņas līdzekļiem. Šajā saistībā EASO nepārtraukti papildina savus kontus, un tam ir spēcīgs audiovizuālais kanāls, kas rada regulāru saturu, lai sociālajos plašsaziņas līdzekļos informētu iedzīvotājus par savu darbību un pilnvarām. Divi piemēri:

- <https://twitter.com/i/status/1205095369870368770> (733 tūkstoši iespaidu Twitter; 1,5 miljoni skatījumu Facebook)
- <https://twitter.com/i/status/1182213348508753920> (777 tūkstoši iespaidu Twitter)

EASO atbilde (65. punkts)

EASO piekrīt Revīzijas palātas apsvērumam par iespējām uzlabot aģentūru informēšanu par budžeta sarunu gaitā notikušo galveno diskusiju rezultātiem. Viens no piemēriem ir EASO 2020. gada budžets, ko budžeta lēmēj institūcija saskaņošanas laikā samazināja par 24,7 miljoniem EUR. Tā rezultātā EASO veic apgrūtināšu uzdevumu, proti, pārskata vairākus savus plānotos pasākumus, tostarp operatīvo plānu, kas izklāstīts tā programmdokumentos.

EASO atbilde (77. punkts)

EASO piekrīt, ka būtu lietderīgi izveidot jēgpilnu sadarbību ar citām ES aģentūrām, kas aktīvi darbojas tajā pašā politikas jomā. EASO ir ieviesis shēmas darbam ar vairākām TI aģentūrām, tostarp Frontex, FRA, Eiropolu un eu-LISA. EASO arī turpina sadarboties ar Frontex un eu-LISA, pamatojoties uz sadarbības plāniem.

Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras (*Frontex*) atbildes

Eiropas Robežu un krasta apsardzes

aģentūras atbilde

7. izcēlums *Frontex* budžets izraidīšanas jomā nav paredzēts vienīgi atgriešanas pasākumu atbalstam. Sākot ar 2016. gadu, pilnvaras atgriešanas jomā ietver arī pirms atgriešanas pasākumus. Visi atgriešanas pasākumi un ar atgriešanu saistītie pasākumi, ko atbalsta *Frontex*, ir lielā mērā atkarīgi no dalībvalstu *ad hoc* pieprasījumiem, kuru pamatā ir īstermiņa vajadzības (galvenokārt atkarībā no atgriežamo personu faktiskās pieejamības).

2019. gadā šī tendence mainījās, jo atgriešanai piešķirtais budžets sākotnēji bija 63 miljoni EUR, un izpildītais budžets bija 67,4 miljoni EUR.

76. ES politikas cikla/*EMPACT* sistēma stiprināja TI aģentūru sadarbību. Šī platforma ir palīdzējusi stiprināt savstarpējos kontaktus, jo īpaši starp Eiropolu, *Frontex*, *Eurojust* un *CEPOL*.

EFCA un *EMSA* sadarbojas ar *Frontex* krasta apsardzes jautājumos, pamatojoties uz 2017. gadā parakstīto trīspusējo sadarbības vienošanos. Gada stratēģisko plānu pieņem Koordinācijas komiteja, kuru pārstāv trīs ES aģentūru izpilddirektori.

Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) atbildes

EFSA ATBILDES UZ REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU

“ES AĢENTŪRU NĀKOTNE — LIELĀKAS ELASTĪBAS UN SADARBĪBAS POTENCIĀLS”

NOVĒROJUMI

Aģentūras vairāk ziņo par darbības aspektiem, bet to ieguldījums ES politikā un sadarbībā nav skaidri novērtēts un paziņots iedzīvotājiem

EFSA ir gan ievaddatu/izvaddatu (rezultātu darbības līmenī), gan darba rezultātu un starpposma ietekmes (rezultātu stratēģiskā/politikas līmenī) rādītāji, ar kuru palīdzību tiek visaptveroši noteikti vispārējie darbības rezultāti; šie rādītāji vienotajā programmdokumentā (VPD) un gada darbības pārskatā (GDP) ir nepārprotami saistīti ar tās dibināšanas regulā un stratēģijā norādītajiem mērķiem, kas aģentūru ieskatā ir to vispārējo politikas mērķu atspoguļojums. Tā kā aģentūras (lielākoties) ir iestādes, kuras daļēji dod ieguldījumu politikas dokumentu īstenošanā, tās nav tādā situācijā, lai tieši noteiktu sava darba ietekmi uz politikas mērķiem un sabiedrību kopumā, jo tas ir Komisijas un dalībvalstu politikas veidotāju uzdevums. EFSA un citas aģentūras ir gatavas piedalīties šajā procesā, ja attiecīgie politikas veidotāji izstrādās šādu satvaru. Tomēr EFSA jau sadarbojas ar tās partneri Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorātu, lai noteiktu politikai būtiskus rādītājus, piemēram, saistībā ar ieinteresēto personu reputāciju un apmierinātības līmeni, kā arī ar aģentūras zinātnisko ieteikumu un pierādījumu izmantošanu.

Rādītājiem ir jānosaka organizācijas veikspēja, kas, kā norādīts iepriekš, ir būtiska darbības līmenī (piemēram, ievaddati, izvaddati), kā arī stratēģiskā līmenī (piemēram, darba rezultāti, ietekme). Darbības rezultāti attiecas uz to, kas organizācijai ir jākontrolē, savukārt stratēģiskā veikspējas attiecas uz to, kur organizācija var sniegt savu ieguldījumu, jo īpaši tad, ja tiek apskatīta plašāka šādu rezultātu intervences loģika (proti, ietekme uz sabiedrību/politiku). Tāpēc būtu jāgaida, ka politikas līmenī būs vairāk darbības rādītāju, nevis ietekmes rādītāju (kas ir arī laba prakse jebkurai tādai aģentūrai kā EFSA).

Plašsaziņas līdzekļos ir ierobežota izpratne un turpmāka interese par aģentūru ieguldījumu politikā un sadarbībā

Svarīgs EFSA darba elements ir riska paziņošana un sadarbība ar visām EFSA mērķauditorijām, piemēram, nozares pārstāvjiem, NVO, patērētājiem, akadēmiskajā jomā strādājošajiem, lauksaimniekiem, praktiķiem un izplatītājiem. Riska paziņošana ir daļa no EFSA pilnvarojuma, kurš noteikts tās dibināšanas regulā, lai gan EFSA ir arī ieguldījusi daudz darba, lai izveidotu atklātus un pārredzamus riska novērtēšanas procesus, ko papildina uzsvars uz ciešu sadarbību ar ieinteresētajām personām. Nesen pieņemtā Pārredzamības regula vēl vairāk uzlabo gan riska paziņošanu, gan sadarbības centienus. Visi EFSA darba rezultāti tiek padarīti publiski pieejami. Prioritārie jautājumi, ko EFSA noteikusi sarunās ar partneriem, bieži tiek labāk risināti, pateicoties īpašām kampaņām, kuru mērķis ir uzlabot informētību par pārtikas nekaitīguma jautājumiem, kurus apspriež sabiedrībā.

9. attēls. Aģentūru ziņu raksti

EFSA publicē savus zinātniskā darba rezultātus žurnālā “EFSA Journal”. Visu to darbību rezultāti, kuru gadījumā *EFSA* ir piesaistījusi darbuzņēmēju vai ko *EFSA* ir līdzfinansējusi ar dotāciju palīdzību, tiek publicēti žurnālā “EFSA Supporting Publications”. Abiem šiem tiešsaistes zinātniskajiem žurnāliem ir atvērta piekļuve. “EFSA Journal” ir iekļauts paplašinātajā zinātnisko publikāciju izmantojamības indeksā “Science Citation Index Expanded”. Raksti tiek pastāvīgi publicēti, proti, tiklīdz tiek iegūti galīgie zinātniskā darba rezultāti.

Sadarbība ar dalībvalstīm ir ļoti svarīga, taču ne vienmēr tā norit netraucēti

EFSA cieši sadarbojas ar dalībvalstu (DV) kompetentajām iestādēm. Tas tiek panākts ar vairāku, tostarp turpmāk norādīto, mehānismu palīdzību.

Konsultatīvais forums (KF), kura sastāvā ir dalībvalstu, Norvēģijas un Islandes pārstāvji, konsultē *EFSA* par tās darba programmu un prioritātēm, lai uzlabotu zinātnisko sadarbību un izvairītos no darba dublēšanās. Konsultatīvajam forumam arī ir nozīmīga loma *EFSA* un dalībvalstu iestāžu zinātnisko viedokļu atšķirību noteikšanā, novēršanā un skaidrošanā.

Kontaktpunktu tīkls kalpo par *EFSA* pārstāvi dalībvalstīs un sekmē *EFSA* sadarbību ar Konsultatīvo forumu.

Zinātniskie tīkli, kas pievēršas noteiktiem jautājumiem un sastāv no dalībvalstu, Norvēģijas un Islandes pārstāvjiem, atbilstoši *EFSA* prioritātēm sniedz atbalstu zinātniskos jautājumos, datu vākšanā utt. Saziņas ekspertu tīkls darbojas kā zinātnisks tīkls, kurš savā darbībā pievēršas riska paziņošanas iniciatīvām un koordinēšanai.

Atbilstoši KF dalībnieku ierosinājumam *EFSA* uztur dalībvalstu kompetento organizāciju sarakstu, kā paredzēts Regulas (EK) Nr. 178/2002 36. pantā. Šajā sarakstā iekļautās organizācijas var uzņemties veikt *EFSA* uzticētos uzdevumus, kā noteikts Komisijas Regulā (EK) Nr. 2230/2004. *EFSA* ir atbilstošs dotāciju mehānisms, lai atbalstītu sadarbību ar šādām organizācijām.

EFSA uzskata, ka viens no Konsultatīvā foruma misijas mērķiem ir noteikt sinerģijas un izvairīties no darba dublēšanās. Lai sasniegtu šos mērķus, *EFSA* nodrošina rīkus informācijas apmaiņas sekmēšanai starp Konsultatīvā foruma dalībniekiem un *EFSA* attiecībā uz notiekošajām un plānotajām riska novērtējuma darbībām. Šis mehānisms nav saistošs dalībvalstīm. Regulas (EK) Nr. 178/2002 30. pantā ir paredzēts mehānisms zinātnisko atšķirību noteikšanai un novēršanai.

Zinātniskie tīkli ir vēl viens nozīmīgs sadarbības ar dalībvalstīm veids. Šādi tīkli tiek veidoti *EFSA* noteiktās jomās atbilstoši *EFSA* rosinātajām un Konsultatīvā foruma atbalstītajām pilnvarām (piemēram, ĢMO, mikroorganismu riska novērtējuma, ķīmiskās uzraudzības datu vākšanas, pārtikas patēriņa u. c. jomās). Dalībvalstu pārstāvji ir šo tīklu dalībnieki. Tīklu darbs sekmē datu vākšanu un informācijas apmaiņu.

13. LOGS. ECHA un EFSA — līdzīgs darbs, bet nepietiekama sadarbība.

Jomās, kur EFSA un ECHA ir ievērojama zinātība, Eiropas Komisija ir piešķīrusi abām aģentūrām kopējas pilnvaras. Tas pamatojas arī uz REACH regulas nosacījumiem.

Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāts, kā arī citi attiecīgie ģenerāldirektorāti ir uzsākuši ģenerāldirektorātu un aģentūru sadarbības uzlabošanu, iesaistot to pārraudzībā esošās aģentūras (EFSA, ECDC, EMA, CVO), kā arī aģentūras, kuru darbs ir cieši saistīts ar veselības aizsardzību un vidi (ECHA, EVA). Šo darbību mērķis ir panākt stratēģisku saskaņotību un kopējo interešu jomās attīstīt kopīgus projektus.

Turklāt papildus esošajam saprašanās memorandam EFSA un ECHA augstākās vadības līmenī ir iesaistījušās sarunās, lai noteiktu savstarpējo interešu jomas, kur būtu loģiski izmantot sinerģijas vai sadarboties. Šīm notiekošajām sarunām jau ir vairāki taustāmi rezultāti. Piemēram, ECHA, izmantojot pakalpojumu līmeņa vienošanos, sniedz EFSA atbalstu IUCLID — dokumentācijā iesniegto datu vākšanas un apstrādes pārvaldības risinājuma — sagatavošanā. Jau ir īstenots izmēģinājuma projekts pesticīdu jomā, kas ir devis pozitīvus rezultātus. Tiek gaidīts, ka šāda sadarbība ar ECHA ļaus vienkāršot dokumentācijas iesniegšanas procesu nozares pārstāvjiem.

Turklāt, strādājot ar tām pašām vielām, bet atbilstoši dažādam tiesiskajam regulējumam, ECHA un EFSA informē viena otru un pēta sadarbības iespējas, piemēram, daloties zinātībā par kopīgu interešu jautājumiem, piemēram, noteiktu ķīmisko vielu novērtējumu.

Sinerģijas ir izveidojušās arī citās jomās, piemēram, kopīgi veiktā darbinieku pieņemšanā, kopēju pakalpojumu vienotā iepirkumā, kopējā ieguldījumā politikas iniciatīvās utt.

Aģentūru informēšanas centieni starptautiskā līmenī joprojām ir ierobežoti

EFSA mijiedarbību ar starptautiskajām un trešo valstu organizācijām regulē tās dibināšanas Regulas (EK) Nr. 178/2002 nosacījumi. Praktiskā ziņā EFSA darba programma ietver starptautiskus zinātniskās sadarbības pasākumus. Šīs darbības tiek plānotas, apspriežoties un sadarbojoties ar Eiropas Komisiju, un palīdz uzlabot sadarbību starp ES un iesaistītajām trešām valstīm vai starptautiskajām organizācijām.

Pašlaik EFSA ir iesaistījusies zinātniskā sadarbībā ar vairākiem nozīmīgiem starptautiskiem partneriem saistībā ar tās pārziņā esošiem jautājumiem. Šāda sadarbība notiek atbilstoši sadarbības memorandiem vai līdzīgā veidā. EFSA ir īpaša darbinieku grupa, kura sekmē mijiedarbību ar starptautiskajiem partneriem un organizācijām.

IETEIKUMI

2a. ieteikums — elastīgāk piešķirt resursus aģentūrām

EFSA uzskata, ka resursu elastīgāku sadali aģentūrām vislabāk varētu panākt, atceļot budžeta līdzekļu maksimālā apjoma un štatū saraksta dubultierobežojumu, kā arī maksimālā darbinieku skaita ierobežojumu attiecībā uz līgumdarbiniekiem, kas tiek nodarbināti atbilstīgi Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtībai.

Dodot lielākam skaitam aģentūru iespēju iekasēt maksas, tās kļūtu neatkarīgākas no ES iemaksām (Eiropas Parlaments jau ir aicinājis Komisiju un aģentūras vairāk pētīt iespēju iekasēt maksas).

3a. ieteikums — uzlabot pārvaldību un ziņošanu par darbības rezultātiem

Savā gada darbības pārskatā EFSA jau ziņo par politikas mērķuzdevumu (kas saistīti ar dibināšanas regulas mērķiem un daudzgadu stratēģiju) izpildi, pamatojoties uz darba rezultātiem. Visi gada darbības pārskati ir publiski pieejami. Šos pārskatus varētu labāk saskaņot ar citu aģentūru un ES iestāžu, kas darbojas tajā pašā politikas kopā, pārskatiem.

EFSA uzskata, ka pārvaldības sistēmas uzlabošanai politikas kopās varētu definēt daudzāģentūru pārvaldības struktūras (piemēram, veselības aizsardzības un vides jomā). Šīs pārvaldības iestādes strukturētu dažādo ieinteresēto personu gaidāmo ieguldījumu paredzēto politikas mērķu sasniegšanā, novērtētu kopīgu plānošanu un sniegumu un ļautu veidoties sinerģijām un kopīgiem pakalpojumiem.

4a. ieteikums — pastiprināt aģentūru kā zinātības kopīgas izmantošanas un tīklošanas centru lomu

Lai intensīvāka sadarbība starp aģentūrām būtu efektīva un konsekventa, EFSA varētu gūt labumu, ja Komisija vairāk rīkotos kā iespējotāja, izstrādājot koordinētu pieeju, kas jādefinē saistošā regulējumā, kurš sasaista politikas dokumentus, gaidāmos rezultātus, galvenos rezultātus, resursus un atbildības jomas aģentūru politikas kopās. Tas ļautu labāk novērtēt dažādo aģentūru ieguldījumu paredzētā mērķa sasniegšanā, kā arī pastiprinātu sadarbību un sinerģijas, vienlaikus palielinot vispārējo efektivitāti.

Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja (EUIPO) atbildes

Biroja atbildes

53. Publisku kontroli pār pilnībā pašfinansētām aģentūrām, tostarp Biroju, veic atšķirīgi saskaņā ar likumdevēja izveidoto pārvaldības struktūru. *EUIPO* gadījumā budžeta izpildi apstiprina Biroja Budžeta komiteja, kas ietver vienu pārstāvi no Eiropas Parlamenta, divus pārstāvjus no Komisijas un vienu pārstāvi no katras dalībvalsts. Biroja Budžeta komiteja palaujas ne tikai uz finanšu un atbilstības jautājumiem, bet arī diezgan lielā mērā uz darbības apsvērumiem. Birojam ir rūpīgi pārdomāta un sekmīgi iedibināta darbības pārvaldības sistēma. Turklāt lietotāju apvienības kā novērotāji piedalās Valdes un Budžeta komitejas sanāksmēs, tādējādi nodrošinot plašu sabiedrības kontroli.

Biroja Finanšu noteikumi, ar ko regulē budžeta īstenošanu, ir balstīti uz Finanšu pamatregulējumu, un tos apstiprina Budžeta komiteja pēc apspriešanās ar Eiropas Revīzijas palātu un Eiropas Komisiju. Turklāt Biroja gada pārskatus revidē Eiropas Revīzijas palāta.

Publiskās kontroles īstenošanas veidu atšķirību pamatā ir divu dažādu budžeta izpildes apstiprināšanas modeļu loģika. Vispārējās budžeta izpildes apstiprināšanas mērķis ir saukt attiecīgo iestādi pie atbildības par ES budžeta īstenošanu Eiropas Parlamenta un Padomes — divu par ES budžetu atbildīgo iestāžu — priekšā. Gadījumos, kad nav iesaistīti ES budžeta līdzekļi, likumdevējs nolēma, ka Eiropas Parlaments un Padome nav atbildīgi par budžeta izpildes apstiprināšanu. Šī atšķirība ir apstiprināta arī ES budžeta projektā¹, saskaņā ar kuru aģentūru finansēšanas struktūrai (proti, vai tās faktiski saņem iemaksas no ES budžeta) arī ir ietekme uz piemērojamo budžeta izpildes apstiprināšanas procedūru, kā noteikts Finanšu regulas 70. panta 4. punktā². Uz *EUIPO* neattiecas Finanšu regulas 70. panta 4. punkts, un tāpēc budžeta izpildes apstiprinājumu sniedz tā Budžeta komiteja (Biroja dibināšanas akta 176. panta 2. punkts).

79. Sadarbība starp *EUIPO* un Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centru ir pozitīvs konstruktīvas sadarbības piemērs. *EUIPO* cieši sadarbojas ar Tulkošanas centru *EUIPO* un Tulkošanas centra 2019. un 2020. gada sadarbības programmas kontekstā, kas ietver piecus modernizācijas projektus centram, kurus kopīgi īsteno abas aģentūras.

---

¹ Eiropas Savienības vispārējā budžeta projekts 2020. finanšu gadam (darba dokumenta III daļa — ES izveidotās struktūras ar juridiskas personas statusu un publisku-privātu partnerību).

² Izņemot divas pilnībā pašfinansējošas aģentūras, uz visām decentralizētajām aģentūrām attiecas budžeta izpildes apstiprināšana, ko veic Eiropas Parlaments pēc Padomes ieteikuma.

Vienotās noregulējuma valdes (VNV) atbildes

VNV atbilde

22 (5. attēls). Attiecībā uz VNV *FISMA* ĢD darbojas kā partneris ģenerāldirektorāts un punkts ieviešanai Komisijā (ar pastāvīgā novērotāja statusu valdes izpildsesijā un plenārsesijā). *FISMA* ĢD pats par sevi nav atbildīgs par VNV darbībām, tomēr tas atskaitās Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai par VNMR īstenošanu.

29 (6. attēls). Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 806/2014 94. panta 1. punktu Komisija reizi trijos gados publicē ziņojumu, nevis novērtējot VNV kā tādu, bet gan novērtējot VNMR piemērošanu, īpašu uzmanību pievēršot uzraudzībai par iespējamo ietekmi uz iekšējā tirgus netraucētu darbību.

53. VNV saprot, ka Revīzijas palātas atsauce uz sabiedrības ierobežoto kontroli pār pilnībā finansētajām aģentūrām ir izdarīta attiecībā uz to budžeta izpildi, savukārt sabiedrības kontroli pār VNV vispārējo darbību reglamentē dažādi VNMR noteikumi, jo īpaši 45. un 46. pants, un Nolīgums starp Eiropas Parlamentu un VNV par pārskatatbildību un uzraudzību.

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas jomas un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzami notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP locekļa *Alex Brenninkmeijer* vadītā IV apakšpalāta, kuras pārziņā ir to izdevumu jomu revīzija, kas attiecas uz tirgu regulējumu un konkurētspējīgu ekonomiku. Revīziju vadīja ERP loceklis *Alex Brenninkmeijer*, atbalstu sniedza ERP locekļa biroja atašējs *Di Hai*, atbildīgais vadītājs *Friedemann Zippel*, darbuzdevuma vadītājs *Eddy Struyvelt*, revidenti *Joaquín Hernández Fernández*, *Arunas Juozulynas*, *Sevdalina Todorova*, *Julio Cesar Santin Santos*, *Benedicte Hemelaer*, *Christine Becker* un Jānis Gaišonoks. Lielo datu projektu īstenoja datu zinātnieki *Claudia Albanese*, *Zsolt Varga* un *Emmanuele Fossati*. Lingvistisko atbalstu sniedza *Thomas Everett*.

Alex
Brenninkmeijer

Di
Hai

Friedemann
Zippel

Eddy
Struyvelt

Joaquín Hernández
Fernández

Arunas
Juozulynas

Sevdalina
Todorova

Julio Cesar Santin
Santos

Christine
Becker

Janis
Gaisonoks

Laika skala

Notikums	Datums
Revīzijas plāna pieņemšana / revīzijas sākums	26.2.2019.
Ziņojuma projekta oficiāla nosūtīšana Eiropas Komisijai (vai citai revidējamai vienībai)	30.4.2020.
Galīgā ziņojuma pieņemšana pēc revīzijas konstatējumu saskaņošanas procedūras	28.7.2020.
Eiropas Komisijas oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	25.8.2020.
ES aģentūru tīkla (<i>EUAN</i>) oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	3.8.2020.
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras (<i>EU-OSHA</i>) oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	29.7.2020.
Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (<i>EASO</i>) oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	28.8.2020.
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras (<i>Frontex</i>) oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	24.7.2020.
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (<i>EFSA</i>) oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	5.7.2020.
Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja (<i>EUIPO</i>) oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	3.8.2020.
Vienotās noregulējuma valdes (<i>VNV</i>) oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	27.7.2020.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2020.

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku īsteno ar [Eiropas Revīzijas palātas Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piem., individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tas nozīmē, ka atkalizmantošana ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas izmaiņas. Atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt dokumentu sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jums ir jānoskaidro papildu tiesības, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamās privātpersonas, piem., attiecībā uz ERP darbinieku fotoattēliem, vai ja tas ietver trešās personas darbu. Ja atļauja ir saņemta, tā atceļ iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, jums var būt jāprasa atļauja tieši autortiesību īpašniekiem.

3. un 5. attēls: Ikonas izveidojis [Pixel perfect](#) no <https://flaticon.com>.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā un jums nav licencēti.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

Eiropas Revīzijas palātas logotipa izmantošana

Eiropas Revīzijas palātas logotipu nedrīkst izmantot bez Eiropas Revīzijas palātas iepriekšējas piekrišanas.

PDF	ISBN 978-92-847-5162-4	doi:10.2865/751975	QJ-AB-20-019-LV-N
HTML	ISBN 978-92-847-5194-5	doi:10.2865/343135	QJ-AB-20-019-LV-Q

ERP līdz šim ir pievērsusies atsevišķu aģentūru sniegumam, un šis ir ERP pirmais vispārējais novērtējums par ES ieviestajiem nosacījumiem, ar kuriem visas ES aģentūras tiek atbalstītas politikas īstenošanā iedzīvotāju interesēs. Mūsu revīzijā ir apzināta vajadzība pēc lielākas elastības aģentūru izveidē, darbībā un iespējamā likvidācijā. Mēs arī konstatējām, ka nepietiekams dalībvalstu, nozaru, Komisijas vai citu aģentūru atbalsts dažām aģentūrām liedz pilnvērtīgi veikt savas funkcijas. Mēs iesakām Komisijai un aģentūrām izsvērtāk izvērtēt aģentūru saderību to pastāvēšanas laikā un attiecīgi pielāgot resursus; novērtēt pārvaldības neefektivitāti un uzlabot ziņošanu par darbības rezultātiem tā, lai uzmanība būtu pievērsta ne tikai aģentūru darbībai, bet arī to svarīgajam ieguldījumam politikas īstenošanā; veicināt aģentūru centienus sadarboties kā zinātnības un tīklošanas centriem.

ERP īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx
Timekļa vietne: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors